

2021

Årsrapport

Bankens strategi og satsingsområder

Forretningsidé

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal bidra til bærekraftig vekst i, og utvikling av, vår region. Vi skal gjøre det gjennom å levere et bredt spekter av finansielle tjenester, eiendomsmegling og regnskapstjenester, og gjennom relevant økonomisk rådgivning til personer og bedrifter.

Vår ambisjon er at folk og bedrifter flest i vår region skiller Sparebank 1 Ringerike Hadeland fra konkurrentene fordi de opplever oss som en nær og relasjonell lokalbank. For å sette våre dyktige medarbeidere i stand til å innfri våre kunders behov og forventninger, utnytter vi mulighetene som ligger i både effektivisering og nye forretningsmuligheter, samt i digitalisering og automatisering. Vi bygger relasjonell kapasitet når vi evner å utnytte kraften i data og teknologi.

Visjon

Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region.

Vår visjon har siden fusjonen i 2010 vært å være «den anbefalte banken». Som markedsleder er vi det. For å tydeliggjøre vår visjon, og løfte ambisjonen for banken som en hjørnesteinsbedrift i våre lokalmiljøer, vedtok vi i 2021 en mer aktiv visjon. Den understreker også en differensiering i markedet, hvor vi viser at vi er mer enn en bank i vår region.

For vi vet: Går det godt i våre lokalsamfunn, kan det gå godt for vår bank

Strategi og satsingsområder

Lønnsom og bærekraftig vekst er resultatet av å hjelpe kundene og samfunnet til å lykkes. Vi gjør det gjennom å være nære og dyktige rådgivere, benytte fremtidsrettede digitale muligheter, og å engasjere oss i positiv utvikling. Vi skal være en offensiv og god samarbeidspartner.

Vår strategi for perioden 2022 til 2024 er bygget for å svare opp tre megatrender: Digitalisering, endrede kundeforventninger, og bærekraft/det grønne skiftet.

Vi har definert tre strategiske satsingsområder:

Samfunnsengasjement: Vi er en aktiv pådriver for utvikling av samfunnet. Sammen gjør vi regionen mer attraktiv, slik at flere mennesker og bedrifter lever godt, og etablerer seg her.

Relasjon: Vi begeistrer kundene. Vi forstår hva de trenger, og vet hva som skaper sterke relasjoner.

Digital: Vi utnytter digitale muligheter. Vi gir kundene merverdi og forenkler hverdagen.

Når vi lykkes med dette, vokser vi mer enn konkurrentene.

Vi har slått rot, men bidrar til videre vekst med nær og dyktig rådgivning.
Vi benytter fremtidsrettede digitale løsninger, og engasjerer oss i utviklingen av lokalsamfunnet

Innhold

Hoved-/nøkkeltall	s. 4
Adm. banksjefs kommentarer	s. 6
Utviklingstrekk 2021	s. 10
Historikk	s. 14
Virksomheten i konsernet	s. 16
SpareBank 1-alliansen	s. 19
Finansielle-, markeds- og organisasjonsmål	s. 21
Organisasjonskart	s. 23
Presentasjon av konsernledelsen	s. 24
Presentasjon av styret	s. 26
Styrets årsberetning 2021	s. 28
 ÅRSREGNSKAP 2021	
Resultatregnskap	s. 43
Utvidet resultatregnskap	s. 44
Balanse	s. 45
Endring i egenkapital	s. 46
Kontantstrømoppstilling	s. 48
Noter til regnskapet	s. 50
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5	s. 123
Revisjonsberetning	s. 124
 VIRKSOMHETEN	
Bærekraftrapportering	s. 132
Eierstyring og selskapsledelse	s. 168
Egenkapitalbevis	s. 174
Bankens tillitsvalgte 2021	s. 176
 ANDRE VEDLEGG	
Protokoll fra representantskapsmøte	s. 179

Resultatsammendrag

(Beløp i mnok)	31.12.2021		31.12.2020	
		%		%
Netto renteinntekter	461	1,67	437	1,67
Netto provisjons- og andre inntekter	357	1,29	317	1,21
Netto avkastning på finansielle investeringer	103	0,37	78	0,30
Sum inntekter	921	3,34	832	3,18
Sum driftskostnader	369	1,34	349	1,33
Driftsresultat før tap	552	2,00	483	1,85
Tap på utlån og garantier	-6	-0,02	28	0,11
Resultat før skatt	558	2,02	455	1,74
Skattekostnad	112	0,40	88	0,34
Periodens resultat	446	1,62	367	1,40
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	-9	-0,05	-3	-0,03
Totalresultat	437	1,57	363	1,37

NØKKELTALL	31.12.2021	31.12.2020
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	11,0 %	9,5 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	10,8 %	9,4 %
Kostnadsprosent (morbank)	33,0 %	37,6 %
Kostnadsprosent (konsern)	40,0 %	41,9 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	23.131	22.009
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	34.361	32.001
Innskudd fra kunder	17.990	17.069
Innskuddsdekning	77,8 %	77,6 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	5,1 %	3,6 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	7,4 %	6,3 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	5,4 %	10,9 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	27.612	26.148
Forvaltningskapital	27.984	27.239
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	39.214	37.231
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån	0,0 %	0,1 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,0 %	0,1 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,6 %	0,2 %
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)		
Kapitaldekningsprosent	19,5 %	20,7 %
Kjernekapitaldekningsprosent	18,0 %	19,1 %
Ren kjernekapitalprosent	17,8 %	18,9 %
Ren kjernekapitalprosent Morbank	17,8 %	19,2 %
Netto ansvarlig kapital	4.037	4.011
Kjernekapital	3.718	3.694
Ren kjernekapital	3.674	3.652
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,8 %	9,1 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	4	4
Antall årsverk	218	218
Egenkapitalbevis	31.12.2021	31.12.2020
Egenkapitalbevisbrøk	97,34 %	97,34 %
Børskurs (NOK)	330,00	238,00
Børsverdi (mnok)	5.165	3.725
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (NOK)	260,06	244,70
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (morbank)	27,65	19,42
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (konsern)	27,72	22,77
Utbytte pr egenkapitalbevis (NOK)	16,20	2,20
Pris / Resultat per egenkapitalbevis annualisert	11,91	10,45
Pris / Bokført egenkapital	1,27	0,97

Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til finansiell rapportering tilgjengelig på bankens hjemmesider, www.rhbank.no.

Drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i en attraktiv region

Året 2021 har vært spesielt med en pandemi som har preget hele verden. Bank og finans er vant til økonomiske svingninger, men en pandemi som påvirker absolutt hele samfunnet med den frykt og de begrensningene vi nå har sett er heldigvis svært sjelden inntreffer. For oss har det vært viktig å utøve rollen som en lokal hjørnesteinsbedrift som følger sine kunder i gode og dårlige tider.

Vi er stolte over at vi også i år har høy kundevekst både innenfor person- og bedriftsmarkedet. Posisjonen som markedsleder innenfor begge områdene er befestet og endog økt innenfor noen segmenter og kommuner. Samlet utlånsvekst ble på hele 2,4 milliarder kroner eller 7,4 %.

Lønnsomhet og kostnadseffektivitet har i alle år vært viktig for banken. Også i år leverer konsernet et meget godt resultat på 558 mill. kroner før skatt og kostnadseffektiviteten målt gjennom cost/income på 40% er blant bransjen beste. Kontinuerlig endring, omstillings- evne og digitalisering er viktig både i forhold til fremtiden og levere god lønnsomhet. I tillegg har konsernet utviklet seg til å bli et finanshus med robust inntektsplattform. Denne fornyelsen har vært avgjørende for utvikling av banken. Rundt 40 % av inntektene kommer i dag fra andre områder enn rentemargin. Banken er meget solid med en høyere kapitaldekning enn myndighetene krever, et godt omdømme og høy kvalitet. Dette betyr at vi er rigget for fremtidig vekst. Regionen er attraktiv, står foran store vekstmuligheter og her skal vi spille en sentral rolle for videreutvikling av både regionen og banken.

Det er også hyggelig å konstatere at verdsettelse av banken har økt og at egenkapitalbevisene nå prises til P/B rundt 1,3 noe som er en oppgang med 42 % siden inngangen til året.

Verdigrunnlaget – markeds- og kundeorientering

Vi har vært her i med- og motgang i snart 200 år.

Banken er en av Norges eldste banker med historie tilbake til 1833. Vi er i skjebnefellesskap med samfunnet som vi er en del av og når kriser oppstår er det viktig å huske dette slik at vi stiller opp og følger folk, bedrifter og lokalsamfunn også gjennom slike tider. Siste året har banken hatt en aktiv vurdering av de strukturendringer som skjer i bransjen og på hvilken måte vi skal forholde oss til dette. Dette kombinert med en grundig prosess og vurdering av strategi mot 2024. Konklusjonen på disse vurderingene er at vi ønsker å være en selvstendig bank og en aktiv deltaker i SpareBank 1-alliansen. Vi mener dette er en fornuftig og bærekraftig strategi som vil gi både banken og våre eiere tilfredsstillende lønnsomhet og samtidig ivareta samfunnsrollen på en god måte. Ambisjonen er å kunne befestе posisjonen som en samfunnsengasjert bank med visjon om å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i regionen. SpareBank 1 er viktig for oss og vi er stolte over at alliansen feiret 25 års jubileum i løpet av høsten i fjor. Gjennom alliansesamarbeidet sikrer vi oss innovasjonskraft.

For bankkonsernet er det viktig å ha motiverte, dyktige og endringsorienterte ansatte. Jeg er imponert over den omstillingsvilligheten som de ansatte har utvist gjennom pandemien. Mye av bankkonsernets virksomhet har det siste året skjedd fra hjemmekontor og ved digital samhandling. Gjennom moderne teknologi og digitale verktøy har våre kunder vært sikret tilgang til alle bankens produkter og tjenester. Vi ser at kundene både mestrer og ønsker digital samhandling. Kundeadferden endrer seg raskt og vi ser at bruk av mobilbank

og Vipps har hatt den største veksten de siste par årene. Kundene er i snitt inne 1 gang pr. dag på mobilbanken. Lånesøknadene fra privatkunder startes digitalt, forsikringer kjøpes og endres samt at det ble tegnet ca 8.000 spareavtaler selvbetjent i fjor. Bankmarkedet endres raskt, og krever nye måter å jobbe på. Fremover må vi være relasjonelle gjennom bruk av digital samhandling med kundene. Vi skal være relasjonsbank med kortreiste beslutninger, gode digitale løsninger, dyktige kunderådgivere hvor kundene skal merke en forskjell.

Samfunnsengasjement

Høyt samfunnsengasjement skal være noe av bankens identitet. Et godt omdømme og tillit fra markedet er viktig. Det er viktig å tenke langsiktig og være «hel ved». Vi ønsker å strekke oss litt lenger når bedrifter har utfordringer der vi tror vi kan bidra til å finne gode løsninger eller når viktige samfunnsprosjekter skal gjennomføres. Det er hyggelig å konstatere de gode tilbakemeldingene som banken har fått, både direkte og gjennom kundeundersøkelser, på vår opptreden under Covid-19 pandemien. Vårt budskap om å ta kontakt hvis du har utfordringer har blitt tatt godt imot. Vi er opptatt av å gjøre vårt for at bedriftene og menneskene som holder til her, får tilgang på nødvendig kompetanse og kapital uavhengig av periodiske svingninger. Frivillige lag og foreninger, dugnadsånden og ikke minst kulturaktører har det tøft under pandemien. For oss sammen med sparebankstiftelsene har det vært viktig at vi stiller opp med kapital i slike tider. Vi er stolte over at vi samlet har tilført 108 mill. kroner i støtte til realisering av prosjekter, breddegaver, sponsoravtaler, stipender og priser m.m. siste året. Vi tar del i samfunnsutviklingen fordi det angår oss og fordi det er en god forretningside. Vi kjenner både næringslivet og samfunnsstrukturen godt. Dette er en viktig forutsetning for å kunne drive lønnsomt, til beste for kundene, de ansatte og våre eiere.

Bærekraftig utvikling

Bærekraft er viktig og vi skal være en tilrettelegger og pådriver for bærekraftig omstilling. Vi har høye ambisjoner og har arbeidet med konkrete målsettinger knyttet til ansvarlig forbruk, måle og prise klimarisiko samt å kunne tilby kundene grønne produkter på utlån og sparing. Bankkonsernet skal bidra til å realisere FNs bærekraftsmål med ambisjon om at egen virksomhet er klimanøytral innen 2030. Klima og miljø, grønn omstilling, kampen mot økonomisk kriminalitet og likestilling er viktige elementer.

Som en lokal og samfunnsengasjert bank har vi en rolle å spille som en kompetent rådgiver overfor kundene rundt bærekraft. Ved å stille krav til kunder, leverandører og samarbeidsparter ønsker banken å bidra til grønn omstilling slik at vi blir et lavutslipp samfunn. Vi har gjennom det siste året jobbet for å få etablert et grønt

rammeverk som muliggjør utstedelse av grønne obligasjoner. Jeg er godt fornøyd med at banken oppnådde medium green shading på sitt rammeverk og at banken fikk utstedt vår første grønne obligasjon på nyåret 2022. I tillegg har konsernet jobbet målbevisst med antihvitvaskingsarbeid slik at vi kan ivareta vår samfunnsrolle og de forventninger som stilles.

Attraktiv vekstregion

Markedsområdet er attraktivt med positiv tilflytting, lav arbeidsledighet og optimisme i næringslivet. Det er viktig å ha et omstillingsdyktig næringsliv for videre vekst i verdiskapningen. Derfor er det hyggelig å konstatere at veksten i nye arbeidsplasser skjer gjennom nyetableringer av kunnskapsbasert næringsliv kombinert med at eksisterende næringsliv har endret arbeidsprosesser med mer digitalisering/robotisering og utvikling av ny teknologi.

Regionen står foran store utviklingsmuligheter, blant annet gjennom større infrastrukturprosjekter. Noen av disse er nettopp fullført mens andre er i produksjon slik at byggekraner og masseforflytting preger regionen. Store deler av ny E16 Olum – Eggemoen ble åpnet på slutten av året – et halvt år før opprinnelig tidsplan. Arbeidet med videreføring av E16 Oslo - Hønefoss, under Sollihøgda, er i full gang med antatt ferdigstillelse sommeren 2025. Bygging av Ringeriksbanen og fullføring av E16 inn til Hønefoss rykker stadig nærmere. Fra 1. august 2021 overtok Nye Veier ansvaret for fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 mellom Skaret og Hønefoss. Ringeriksbanen skal korte inn reisetiden med tog mellom Hønefoss og Oslo med nærmere en time. Det skal også bygges ny firefelts E16 som sammen med dobbeltsporet jernbane vil knytte Ringeriksregionen tett opp mot Osloregionen og gi et felles bo- og arbeidsmarked. I tillegg ble det i fjor startet fullføring av prosjektet riksveg 4 gjennom Hadeland med anslått ferdigstillelse i 2024. Det jobbes med bevilgninger til ytterligere utbygging av RV4 Oslo – Nittedal – Hadeland. På denne måten vil hele regionen bli knyttet nærmere til Oslo.

Jeg er stolt over at banken oppfattes som en aktiv pådriver og tilrettelegger for optimisme og vekst i regionen. Dette skjer gjennom samarbeid med andre utviklingsaktører og kommunene. Næringslivsutvikling, verdiskapning og vekst i lokale arbeidsplasser er sentralt for en vekstregion. Bankens bidrar også til utviklingen av Vekstbarometeret i Ringerike og Næringsbarometeret på Hadeland. Dette skjer gjennom samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge som utarbeider faktabasert barometer som følger utviklingen fremover. Målsettingen er å informere både innbyggere og sentrale aktører, slik at nødvendige tiltak kan iverksettes. De berørte kommunene har også utarbeidet en næringspolitisk strategi hvor de ser utviklingen i et regionalt perspektiv og i god samhandling mellom de ulike aktørene.

Forventet utvikling vil føre til langt flere innbyggere og bedrifter i regionen, noe som gjør at banken har alle muligheter for fremtidig lønnsom vekst.

Avslutning

Samhandling med markedet rundt oss er viktig. Bankkonsernet skal være en pådriver og drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling. Med langsiktige og gode kunderelasjoner, motiverte og dyktige medarbeidere, vårt verdigrunnlag og omdømme, har vi et godt utgangspunkt. I tillegg leverer vi gode resultater, er solid med høy egenkapital og viser både utbytteevne og -vilje overfor bankens eiere. Vi har stor tro på vårt markedsområde som vil stå foran utviklingsmuligheter.

Banksektoren vil ventelig gjennomgå store strukturelle endringer de nærmeste årene. Dette skal skje med

utgangspunkt i vårt verdigrunnlag som en nær og samfunnsengasjert bank. Vi er godt rustet til å møte kundenes behov i årene som kommer - i en bankhverdag i stadig endring.

Jeg vil takke medarbeidere og kunder for godt og nært samarbeid i det krevende året vi har lagt bak oss. Nå ser vi frem til at pandemien slipper taket og at vi kan leve som normalt.

Det er spennende å være med på den utviklingen regionen og bankkonsernet står foran. I bankkonsernet er vi godt rustet til å fortsette veksten og følge folk, bedrifter og lokalsamfunn i med og motgang, slik vi har gjort i nesten 200 år.

Steinar Haugli

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Utviklingstrekk 2021

Økonomiske resultater

Bankkonsernet leverer meget gode økonomiske resultater med et overskudd på 558 mill. kroner før skatt i 2021. God lønnsomhet både fra bankdrift, eiendoms-meglervirksomhet og fra økonomihuset med regnskaps- og IT-tjenester. I tillegg leverte SpareBank 1 Gruppen et historisk godt resultat i 2021.

Pandemi og gjenåpning

Norsk økonomi har i løpet av 2021 hentet seg kraftig inn igjen etter tilbakeslaget som fulgte av pandemien og myndighetspålagte restriksjoner. Norges Bank har i to omganger hevet styringsrenten med 0,25 prosentpoeng, fra rekordlave null prosent til nå 0,50%. Norges Bank har signalisert ytterligere tre rentehevinger i 2022. Aktiviteten i økonomien er tilbake på nivå før krisen inntraff, arbeidsledigheten er betydelig redusert og prisveksten har tatt seg opp. Høy vaksinasjonsgrad i befolkningen har dempet risiko for nye tilbakeslag og behov for nye restriksjoner som følge av virusmutasjoner.

I vårt markedsområde er det reiseliv, med hotell- og restaurantbransjen og kulturbransjen, som er hardest rammet av innførte smitteverntiltak. Men mange av virksomhetene i disse bransjene kan vise til omsetningsøkning etter en delvis gjenåpning gjennom 2021.

Et viktig premiss for oss er å ivareta vårt samfunnsoppdrag, gjennom at vi er en lokal hjørnestensbedrift. Vi har hatt en proaktiv tilnærming til kommunikasjon både eksternt og internt for å synliggjøre dette. Budskapet har vært at vi følger våre kunder i gode og dårlige tider. Dette ser vi at kundene setter pris på, både gjennom direkte tilbakemeldinger og ikke minst ved resultater av kundetilfredshetsmålinger.

Vårt strategiske fokus og ny visjon

Banken gjør løpende tilpasninger i sin forretningsmodell i takt med at kundene og markedet endrer seg. Banken har gjennom 2021 sluttført et omfattende strategiarbeid. Dette har resultert i oppdatering av visjon, og en offensiv

strategi som skal bidra til fortsatt lønnsom vekst. Visjonen er endret fra «Den anbefalte banken» til å være «en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region». Vi skal bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk lokalbank. Strategien som skal underbygge dette er konsentrert rundt fullutnyttelse av digitale muligheter, slik at vi er i stand til å skille oss ut som nær og personlig i vår kunderelasjon.

Bærekraft og samfunnsengasjement

Banken skal være tilrettelegger og drivkraft for bærekraftig omstilling. Bankkonsernet skal bidra til å realisere FNs bærekraftsmål, med ambisjon om at egen virksomhet er klimanøytral innen 2030. Klima og miljø, grønn omstilling, kampen mot økonomisk kriminalitet og likestilling er definert som sentrale elementer i bærekraft-arbeidet. Som en lokal og samfunnsengasjert bank har vi en rolle å spille som en kompetent rådgiver overfor kundene rundt bærekraft. Ved å stille krav til kunder, leverandører og samarbeidsparter ønsker banken å bidra til grønn omstilling. Målet er vellykket overgang og utvikling av konkurransekraft i et lavutslippssamfunn.

Høyt samfunnsengasjement er en del av vår identitet og historie. Banken skaper verdier i distriktet som investeres videre og bidrar til kultur, idrett, utdanning og næringsliv. Banken har samspill med sparebankstiftelsene, og har samlet bidratt med 108 mill. kroner i 2021. Dette er viktige bidrag til lokalsamfunnene og verdifull omdømmebygging for konsernet.

Som et ledd i samfunnsengasjementet har vi vært en pådriver for nærings- og vekstbarometer for regionen i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge. Banken er også en aktiv pådriver i samarbeid med andre næringslivaktører og kommunene for utvikling i regionen. Dette er viktig i forbindelse med den forventede veksten regionen står foran.

Banken og regionen rigget for lønnsom vekst

Banken har målsetting om å være en drivkraft for bære-

kraftig vekst og utvikling i regionen vi er en del av. Vi er en virksomhet som skaper verdier i og for regionen. Regionen står foran store utviklingsmuligheter, blant annet gjennom større infrastrukturprosjekter. Noen av disse er nettopp fullført, mens andre er i produksjon. Byggekraner og anleggsarbeid preger regionen. Store deler av ny E16 Olum – Eggemoen ble åpnet på slutten av året – et halvt år før opprinnelig tidsplan. Arbeidet med ny E16 Oslo – Hønefoss, under Sollihøgda, er i full gang. Planlagt ferdigstilling skjer sommeren 2025. Bygging av Ringeriksbanen og fullføring av E16 inn til Hønefoss rykker stadig nærmere. Dette vil bety en reise på 30 minutter mellom Hønefoss og Oslo med tog. Det skal også bygges ny firefelts E16 som sammen med dobbeltsporet jernbane vil knytte Ringeriksregionen tett opp mot Osloregionen og gi et felles bo- og arbeidsmarked. Infrastrukturinvesteringen forventes å ha positiv påvirkning på næringslivsinvesteringer og boligpriser i regionen.

Banken ser gode muligheter for lønnsom vekst i tiden som kommer. Vi er en solid bank med en offensiv vekststrategi som skal sikre mulighetene for fortsatt vekst til glede for både banken og regionen.

God tilvekst av nye kunder og høy kundetilfredshet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har over 65.000 kunder som viser tillit, gir positive tilbakemeldinger og har valgt å være kunde gjennom en årrekke. I 2021 har over 2.500 nye kunder opprettet kundeforhold i banken. Kunde-relasjonsmålingene i 2020 viser at kundene er godt fornøyd med å være kunde i vår bank. De vektlegger i økende grad rask responstid, serviceinnstilling, initiativ-evne, konkurransedyktige betingelser, digitale løsninger og fagkompetanse.

Boligmarkedet og boliglånsrenten

Boligmarkedet i bankens markedsområde har vært preget av høy boligprisutvikling og høy aktivitet, selv om utviklingen var noe mer avdempet gjennom 2. halvår 2021. Utviklingen må ses i lys av et lavt rentenivå i kombinasjon med høy innflytting til regionen. Kvadratmeterprisen på eneboliger steg gjennomsnittlig med 13,5 (3,6) prosent, mot 10,3 (2,9) prosent på landsbasis.

Prisutviklingen på leiligheter og småhus har vært noe svakere, og steg henholdsvis med 6,3 (6,4) og 7,6 (2,2) prosent. Omsetningen gikk ned med 3 prosent i forhold til rekordåret i fjor.

Med bakgrunn i den positive utviklingen i norsk økonomi hevet Norges Bank styringsrenten med 0,25 prosentpoeng i september og i desember. Banken fulgte etter. Innskudds- og utlånsrenter er justert opp med inntil 25 basispunkter ved virkning fra medio november, og med inntil 25 basispunkter fra 1. februar 2022.

227 engasjerte medarbeidere

Konsernet har 146 medarbeidere i banken, 23 i eiendomsmeglervirksomheten og 58 i Økonomihuset. De ansatte viser sterk lojalitet til virksomheten, dens verdigrunnlag, og bidrar til god bedriftskultur. Siste medarbeiderundersøkelse viser at vi scorer meget bra på engasjement, endringsvillighet og gjennomføringsevne. Samspillet mellom medarbeidere i den enkelte enhet er høyt. Vi arbeider for at dette skal bli enda bedre på tvers av avdelinger og virksomheter i konsernet.

De ansatte har høy kompetanse og evne til å skape gode relasjoner med kundene. Bankens medarbeidere er engasjerte og tilpasser seg endret kundeatferd og arbeidsprosesser. Lean-prosesser med kontinuerlig forbedring er eksempel på slik arbeidsmetodikk. Kompetanseutvikling er en kontinuerlig prosess i konsernet, både innen bank-, eiendomsmegler- og økonomifaget. Lederutvikling, talentutvikling, relasjons- og salgskompetanse er også områder som vi i konsernet jobber bevisst med gjennom egne utviklingsprogram.

Banken er inne i et generasjonsskifte, og løpende kompetanseutvikling er en definert kjerneverdi. Bankens opptatt av å utnytte de nye mulighetene digitalisering gir. Vi har rekruttert 3 medarbeidere det siste året, for blant annet å møte dette. Ved utgangen av året er 25 medarbeidere 60 år eller eldre, noe som tilsvarer 17 % prosent av antall ansatte.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland

Datterselskapet befester sin sterke markedsposisjon som den ledende aktøren med en omsetning i 2021 på 1.056 eiendommer til en verdi av 3,6 mrd. kroner. Selskapet hadde i 2021 en markedsandel på 39 (41) prosent.

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn med foretakets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket i perioden oktober 2018 til mars 2021. Tilsynet har ikke avdekket hvitvasking, men påpeker i sluttrapporten forhold som ikke er i henhold til hvitvaskingsregelverket, innenfor risikovurdering, rutiner og oppdragsgjennomføring. Selskapet har tatt Finanstilsynets presiserte linje til etterretning, vedtatt overtredelsesgebyret, og startet arbeidet med å tilpasse rutiner og systemer. Sentrale tiltak er allerede implementert.

SpareBank 1 Økonomihuset

Økonomihuset er en ledende virksomhet innenfor sin bransje, med 59 (57) dyktige ansatte. Selskapet har ca. 1.400 kunder og en samlet omsetning på 63,5 (63,5) mill. kroner i 2021. Selskapet har hatt en stabilt, god inntjening i en årrekke, og samspillet med banken bidrar til verdiskapning for begge parter.

Til tross for høy digitaliserings- og automatiseringstakt i regnskapsbransjen, opplever selskapet god tilgang på nye kunder. I løpet av 2021 er det inngått avtaler med 60 nye kunder, med et samlet estimert omfang på 4.000 timer. Selskapet har i økende grad tiltrukket seg kunder utenfor det geografiske markedsområdet.

Selskapet har gjennom 2021 gjennomført en omfattende strategiprosess. Resultatet er en offensiv og kundeorientert vekstplan, tilpasset marked og digitalisering, for den kommende strategiperioden.

SpareBank 1 Finans Østlandet

Banken eier en aksjepost på 5 prosent i selskapet fra januar 2016. Hovedeier er Sparebank 1 Østlandet. SpareBank 1 Finans Østlandet tilbyr leasing- og lånefinansiering til næringslivet, samt salgspantlån på bil, motorsykkel og campingvogner og forbrukslån overfor privatmarkedet. Selskapet har en samlet forvaltningskapital på 9,6 (9,1) mrd. kroner, med en årlig utlånsvekst på 4,3 (3,4) prosent. Gjennom formidling av leasingavtaler og lån til selskapet mottar banken formidlingsprovisjoner. I tillegg har godt samspill mellom finansieringsselskap og bank bidratt til verdiskapning for begge parter.

SpareBank 1-alliansen

Bankens deltakelse i alliansen er en viktig del av konsernets strategi. Deltakelsen har betydd mye for SpareBank1 Ringerike Hadelands positive utvikling og har vært en viktig bidragsyter til at banken er en solid, fremtidsrettet og sterk bank. SpareBank 1 gjør oss i stand til å tilby våre kunder gode produkter og digitale løsninger av høy kvalitet. Alliansen har gode økonomiske resultater, noe som også er et vesentlig bidrag til bankens verdiskapning.

I 2021 har SpareBank 1 har reorganisert sine spareprodukter og samlet dette i SpareBank 1 Forvaltning. Dette kommer i tillegg til viktige strategiske grep som har blitt tatt innenfor alliansesamarbeidet de siste årene, herunder:

- Fusjon av skadeforsikringsvirksomheten til SpareBank 1 og DnB til Fremtind i 2019.
- Overføring av personforsikringsvirksomheten til Fremtind i 2020
- Etablering av Bank + Regnskap innen SMB-markedet i 2020.

Historikk

Historien til dagens bank går tilbake til 4. august 1833, da Ringerikes Sparebank ble etablert som Norges første landssparebank og bank nummer syv i landet. Banken skulle stimulere til sparing, orden og edruelighet blant tjeneste- og arbeidsfolk. I dag er SpareBank 1 Ringerike Hadeland et moderne bankkonsern som tilbyr et bredt spekter av banktjenester, eiendomsmevlervirksomhet samt økonomiske rådgivning og regnskapstjenester overfor kunder.

1833

Før formannskap og kommunestyre kom på plass i 1837, var de såkalte sogneselskapene viktige felles-institusjoner i mange bygder. Norderhoug Sogneselskab stod bak opprettelsen av landets første bygdebank, Ringerikes Sparebank, som mottok sine første innskudd i 1833.

1857

Gran Sparebank ble stiftet i 1857. Kunngjøringen var på kirkebakken på Granavollen hvor også banken tok imot innskudd. Formålet var å medvirke til verdiskapning for bygden. Jordbruket stod sterkt og bøndene trengte meieri og moderne redskaper for å øke matproduksjonen.

1862

Jevnaker Sparebank ble stiftet i 1862. Omsorg for bygdesamfunnets velferd og trivsel var viktige momenter. Pengeforbruket var økende og det var, da som nå, viktig med kommunikasjon som vei-bygging, Randsfjordbanen og båttrafikk på fjorden.

1996

Dette året var alle de tre tidligere bankene med å etablere SpareBank 1-alliansen, som er et bank- og produksamarbeid. Gjennom deltakelsen i Alliansen er konsernet knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker. På denne måten blir hensynet til effektivitet og stordriftsfordeler forenet med fordelene det er å være nær kunder og markedet.

En annen viktig begivenhet i 1996 var at Ringerikes Sparebank ble børsnotert. Banken ønsket å knytte kundene enda tettere til seg gjennom å skape et godt investeringsalternativ. I tillegg ville man oppnå økt oppmerksomhet fra finansmiljøene ved å være børsnotert.

2008

Som en av Norges eldste sparebanker, feiret Ringerikes Sparebank 175 årsjubileum. Steinar Haugli ble tilsatt som adm. banksjef.

2010

En annen historisk milepæl i de tre bankenes historie er 17. desember 2009, da henholdsvis representantskapet og forstanderskapene i Ringerikes Sparebank, Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner enstemmig vedtok en sammenslutningsavtale mellom bankene. Dette var et offensivt tiltak for å etablere en selvstendig, fremtidsrettet og konkurransedyktig bank i regionen. Ønsket er det samme som grunnleggerne hadde: **En sterk og solid bank med god kjennskap til markedet og sine kunder, samfunnsengasjert og med godt omdømme.**

Bankene ble juridisk fusjonert fra 1. juli 2010 med tidligere Ringerikes Sparebank som overtakende bank. Samme dato ble navnet på banken endret til SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Samtidig med fusjonen ble det etablert tre lokale sparebankstiftelser; Sparebankstiftelsen Ringerike, Sparebankstiftelsen Gran og Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal. Den opptjente egenkapitalen ble overført til stiftelsene som igjen investerte denne i egenkapitalbevis i banken.

2017

Banken foretok en egenkapitalbevis-emisjon på 313 millioner kroner slik at virksomheten ble rigget for ytterligere vekst.

Året brakte med seg bankens første digitale roboter, såkalt digitale assistenter. Disse utfører oppgaver som tidligere har vært utført manuelt, og reduserer tidsbruken samtidig som de opprettholder kvaliteten.

2021

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester.

Virksomheten i konsernet

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland er regionens ledende finanskonsern og deltaker i SpareBank 1-alliansen. Hovedkontoret ligger i Hønefoss og konsernet med sine datterselskap har i alt 227 ansatte. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en regional, selvstendig sparebank med lokal forankring. Nærhet og dyktighet kjennetegner forholdet til markedet.

Regionens ledende finanskonsern

- Lokalisert med 4 bankkontorer, 3 meglerkontorer og 1 økonomi-/regnskapshus i markedsområdet
- Totalleverandør innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingstjenester til privatkunder og bedrifter
- 60.200 personkunder
- 5.200 bedriftskunder
- 1.300 lag/foreninger
- Regionens ledende eiendomsmegler
- Regionens ledende økonomi- og regnskapshus
- Regionens største private bidragsyter til næringsutvikling og allmenntilretteleggelse i samspill med sparebankstiftelsene

Banken

SpareBank 1 Ringerike Hadeland sitt markedsområde er Ringerike-, Hadelands- og Nittedalsregionen med tilstøtende områder. Ved utgangen av 2021 har vi 4 fullverdige kontorer i regionen.

Banken har en betjeningsstrategi som kombinerer det relasjonelle med gode digitale løsninger som dekker kundenes behov. Vår konkurransefordel er å være nær kunden gjennom kundekjennskap, kontorløsninger og kundesenter i bankens nedslagsfelt, kombinert med selvbetjening og tilgjengelighet hele døgnet gjennom nettbank og mobile løsninger.

Forvaltningskapital inkl. lån overført til Boligkreditt var 39,2 (37,2) mrd. kroner ved utgangen av 2021. Banken har 146 ansatte tilsvarende 140 årsverk.

Den kunderettede virksomheten er organisert i to seksjoner innenfor henholdsvis person- og bedrifts-markedet. Kundesenteret er organisert under begge seksjonene. Banken leverer produkter og tjenester innen finansiering, sparing/investering, betalingsformidling, pensjon, samt skade- og livsforsikring.

Personmarkedet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er den ledende personkundebanken i regionen med en samlet markedsandel på 43 prosent. Markedsandelen i kjerneområdet Ringerike- og Hadelandsregionen er på over 50 prosent. Nittedal er definert som satsningsområde og banken jobber aktivt for å øke markedsandelen i området.

Banken har 60.200 personkunder. I tillegg betjener seksjonen en del mindre, selvstendige næringsdrivende og mange landbrukskunder samt lokale lag og foreninger.

Seksjonen er organisert gjennom 4 kontorer. Det er lagt vekt på å utnytte kompetansen blant rådgiverne på tvers av geografi, samtidig som det nære forholdet til kunden opprettholdes. Beslutningene tas nær kunden i det enkelte området. Bankens kundesenter betjener kunder fra både person- og bedrifts-markedet og er et servicesenter for hele markedsområdet.

NOEN NØKKELTALL PERSONMARKEDET	2019	2020	2021
Utlån	20.466 mill.	21.578 mill.	22.990 mill.
Innskudd	9.988 mill.	10.930 mill.	11.670 mill.
Forsikring - Premiebestand	227 mill.	243 mill.	252 mill.
Antall personkunder	59.933	59.228*	60.264
Nye kunder	2.241	2.109	1.968
Kundetilfredshetsmåling**	66	69	69
Antall årsverk inkl. kundesenter	68	69	69

* Avvikling av kundeforhold med lav aktivitet i forbindelse med antihvitvaskingsarbeidet er årsaken til nedgang i antall personkunder for 2020.

** Kundetilfredshetsmålingen gjøres hvert partallsår. For 2021 er det oppgitt resultatene fra undersøkelsen i 2020.

Hovedtrekk i 2021:

- God aktivitet med god tilvekst av 1.968 nye kunder.
- Inntektsvekst som følge av kundetilgang, mange kundemøter og økt produktbredde.
- Utlånsvekst på 1,4 mrd. kroner (6,5 %), og innskuddsvekst på 740 mill. kroner (6,8 %).
- På spare og plasseringsområdet selges alle spareavtaler gjennom digitale kanaler som er en betydelig endring i kundeatferd. I 2021 ble EPK (egen pensjonskonto) etablert og det har blitt jobbet aktivt mot disse kundene.
- Innenfor forsikringsområdet har provisjonsinntektene økt med 10,3 prosent
- God samhandling mellom bank og eiendoms-megler gir merforretninger for begge parter og flere fornøyde kunder.
- Det er gjennom året jobbet med flere tilpasninger av organisasjonen for å møte endret kundeatferd gjennom spesialisering og kompetanseutvikling av ansatte

Bedriftsmarkedet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en sterk posisjon og ønsker å være det fortrukne bankkonsernet for regionens næringsliv. Om lag 5.200 bedriftskunder har i dag kundeforhold til banken hvor hovedandelen er små og mellomstore bedrifter. Banken har de siste årene styrket sin posisjon som markedsleder med en markedsandel på 48 prosent som hovedbankforbindelse.

Bedriftsmarkedsseksjonen er organisert med bedrifts-rådgivere, forsikringsrådgivere og betalingsrådgivere ved tre bankkontorer i Hønefoss, Gran og Nittedal. I tillegg betjenes bedriftskundene ved bankens kundesenter.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på å ha sterke relasjoner til sine bedriftskunder gjennom engasjement, tilstedeværelse og god kompetanse i sin rådgivning. Faste kunderådgivere med høy servicegrad og rask respons kjennetegner banken. I tillegg legges det vekt på å tilby gode, selvbetjente løsninger som forenkler hverdagen til bedriftskundene. Kundemålinger viser at bedriftskundene har meget sterke relasjoner til banken.

Hovedtrekk i 2021:

- God aktivitet med neste 700 nye bedriftskunder i banken
- Høy utlånsvekst med på 988 mill. kroner tilsvarende 9,5 %. Kombinasjonen av aktiv kunderekruttering med bankens omdømme og lokale tilstedeværelse gir resultater.
- Det er gode salgsresultater av forsikrings- og pensjonsprodukter til bankens bedriftskunder.
- En tett oppfølging og lavt mislighold og tap i kredittporteføljen fra bankens bedriftskunder.

NOEN NØKKELTALL BEDRIFTSMARKEDET	2019	2020	2021
Utlån	9.615 mill.	10.382 mill.	11.368 mill.
Innskudd	5.417 mill.	6.157 mill.	6.341 mill.
Forsikring og Pensjon - Premiebestand	96 mill.	104 mill.	120 mill.
Antall næringskunder*	4.914	4.977	5.232
Antall nye kunder	430	445	538
Kundetilfredshetsmåling**	75	73	73
Antall årsverk	23	23	24

* Avvikling av kundeforhold med lav aktivitet i forbindelse med antihvitvaskingsarbeidet påvirker tallene i 2020.

** Kundetilfredshetsmålingen gjøres hvert partallsår. For 2021 er det oppgitt resultatene fra undersøkelsen i 2020.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS

Historikk

I 1992 kjøpte Ringerikes Sparebank K-eiendom AS sammen med eiendomsmegler Borgar Flakerud. I 1998 ble det etablert eiendomsmeglerkontor på Hadeland, og samtidig kom Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner inn på eiersiden. Navnet på selskapet ble endret til EiendomsMegleren Ringerike Hadeland AS. Året etter ble det foretatt ytterligere utvidelser gjennom kontorer på Vikersund og i Hallingdal, med SpareBank1 Modum og SpareBank1 Hallingdals inn-treden på eiersiden. I 2001 ble det etablert kontor i Nittedal.

I 2010 fusjonerte selskapet inn EiendomsMegler 1 Gjøvik og overtok eiendomsmevlervirksomheten til Ringbo BBL i Hønefoss. Virksomheten i Hallingdal ble solgt til SpareBank 1 Hallingdal Valdres i 2011. Virksomheten på Gjøvik ble solgt til EiendomsMegler 1 Hedmark med virkning fra 4. januar 2016. Thomas Rustad tiltrådte som daglig leder av selskapet fra 01.10.17. Virksomheten på Vikersund, Hokksund og Mjøndalen ble solgt til SpareBank 1 Modum i 2019. Selskapet skiftet samtidig navn til EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS.

Virksomheten

Selskapet er eid 94,1 prosent av SpareBank 1 Ringerike Hadeland og 5,9 prosent av SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Selskapet er tilsluttet EiendomsMegler 1-kjeden. Virksomheten omfatter brukte og nye boliger, næringsbygg og fritidsboliger. Selskapet har 3 meglerkontorer i bankenes virkeområder med til sammen 23 ansatte, tilsvarende 22,7 årsverk.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS er markedsleder i konsernets kjerneområder i Ringeriksregionen, Hadelandskommunene og Nittedal med markedsandel på 39 (41) prosent av omsetningene i 2021. Samhandling mellom bank og eiendomsmegler bidrar til økt inntjening og kundetilfredshet for begge parter, og er et viktig fokusområde i konsernet.

SpareBank 1 Økonomihuset AS

Historikk

Selskapet ble stiftet i 1973 som Ringerike Regnskaps-sentral AS av Bjørn Hartz og Johan Tuft. Siden kom Terje Hval inn på eiersiden. Selskapet omfatter i dag virksomhetene SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-Nett AS. Selskapene er lokalisert i Hvervenmoveien i Hønefoss.

SpareBank 1 Økonomihuset er 100 prosent eid datterselskap av banken, mens Sparebank 1 Økonomihuset IT-Nett AS er et 100 prosent eid datterselskap av Sparebank 1 Økonomihuset AS. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kjøpte selskapet den 20. mars 2015. Selskapet har en sterk markedsposisjon og er en viktig driver for videre vekst i konsernet. Karl Asbjørn Kjennerud er daglig leder av selskapet.

Virksomheten

- Selskapet leverer regnskapsføring, økonomisk rådgivning og IT-tjenester av høy kvalitet. 1.400 kunder med langsiktige kunderelasjoner
- Sterk markedsposisjon med 35-40 prosent markedsandel i Ringeriksregionen
- Lønnsomt og solid selskap med høy kvalitet og offensiv strategi
- 24 autoriserte regnskapsførere

Selskapet har høy kundetilfredshet og leverer gode resultater. Vi arbeider aktivt med økt samhandling mellom bank, megler og økonomihus, gjennom både kundeakkvisisjon og interne arrangementer og kompetanseutvikling/-deling. Dette vil bidra til ytterligere verdiskapning for konsernet.

NOEN NØKKELTALL SPAREBANK 1 ØKONOMIHUSET AS

	2019	2020	2021
Sum inntekter	65,3 mill.	60,3 mill.	63,5 mill.
Resultat før skattekostnad	7,7 mill.	7,1 mill.	6,3 mill.
Antall årsverk	57	55	55

NOEN NØKKELTALL EIENDOMSMEGLER 1 RINGERIKE HADELAND

	2019	2020	2021
Omsetning	62,8 mill.	68,2 mill.	70,2 mill.
Verdi omsatte eiendommer	2,7 mrd.	3,3 mrd.	3,6 mrd
Antall omsatte eiendommer	973	1.087	1.056
Resultat før skattekostnad	19,8 mill.*	10,4 mill.	10,7 mill.
Antall årsverk	23,7	22,7	24

* Inkludert fisjonsgevinst på 13,3 mill. kroner.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA. Alliansen ble etablert i 1996 i kjølvannet av bankkrisen tidlig på 90-tallet. SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital. Alliansen består i dag av 14 selvstendige sparebanker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Målet med alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet, regionale forankring, lønnsomhet og soliditet gjennom å dele utviklingskostnader, oppnå stordriftsfordeler og bygge kritisk kompetanse. Alliansen har totalt ca. 8.400 ansatte, hvorav ca. 1.900 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskap til 9 datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine kunder.

- 1** Hovedkontorene til regionbankene i SpareBank 1-alliansen
- 1** Hovedkontorene til de samarbeidende lokalbankene (SamSpar) i SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet «SpareBank 1». SpareBank 1 Utvikling DA er 100% eid av SpareBank 1-bankene og SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank **1**

Disse 14 bankene utgjør SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Sørøst-Norge
SpareBank 1 Gudbrandsdal
SpareBank 1 Hallingdal Valdres
SpareBank 1 Lom og Skjåk
SpareBank 1 Modum
SpareBank 1 Nordmøre
SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Helgeland
SpareBank1 Ringerike Hadeland
SpareBank 1 SMN
SpareBank 1 SR Bank
SpareBank 1 Søre Sunnmøre
SpareBank 1 Østfold Akershus
SpareBank 1 Nord-Norge

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

	SpareBank 1 SR-BANK	SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 NORD-NORGE	SpareBank 1 ØSTLANDET	SpareBank 1 SAMSPAR
★	18 %/19,5 %	18 %/19,5 %	18 %/19,5 %	18 %/12,4 %	18 %/19,5 %

Alliansesamarbeidet

SpareBank 1 Utvikling DA

EiendomsMegler 1 Norge AS
SpareBank 1 Kundesenter AS

SpareBank 1 Gruppen AS 9,6 %

SpareBank 1 Forsikring AS
(pensjonsselskapet)
LOfavør AS (49 %)
SpareBank 1 Factoring AS
Modhi Finance AS
Spleis AS
Fremtind Forsikring AS (65 %)

* Bankenes eierbrøker i SpareBank 1 Utvikling DA/SpareBank 1 Gruppen AS

Direkte eid av bankene

BN Bank ASA
SpareBank 1 Betaling AS
SpareBank 1 Boligkreditt AS
SpareBank 1 Forvaltning AS
SpareBank 1 Kreditt AS
SpareBank 1 Markets AS
SpareBank 1 Mobilitet
SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1

Finansielle-, markeds- og organisasjonsmål

Finansielle mål og oppnåelse		2022	2021	2020	2019
Lønnsomhet Egenkapitalavkastning	Målsetting	11,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
	Oppnåelse		✓ 11,0 %	✗ 9,5 %	✓ 11,6 %
Kostnader Kostnadsprosent	Målsetting	< 43,0 %	< 43,0 %	< 43,0 %	C/I< 43,0 % Innen 2020
	Oppnåelse		✓ 40,0 %	✓ 41,9 %	✓ 40,9 %
Utdeling Minst 50 % av konsernets resultat	Målsetting	50 %	50 %	50 %	50 %
	Oppnåelse		✓ 58,4 %	✓ 50,1 %	✓ 50,1 %
Soliditet Ren kjernekapitaldekning	Målsetting	Myndighetskrav* + 100 bsp.	15,5 %	15,5 %	15,5 %
	Oppnåelse		✓ 17,8 %	✓ 18,9 %	✓ 18,7 %

*) Myndighetskrav per 31.12.2021 var 12,7 %. Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,7 % vil kravet til ren kjernekapital øke til 15,7 % med fullt påskrudd kapitalbuffere.

Markedsmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal:

- være regionens ledende bank innen person- og bedriftsmarkedet (målt ved høyest markedsandel)
- levere gode kundeopplevelser (målt ved TRiM>70) og gjennom lokalt engasjement og tilstedeværelse være den anbefalte banken (målt ved høyest preferanseandel)
- bidra til vekst og aktivitet i regionen

Organisasjonsmål

Humankapital

1. Kompetente og engasjerte medarbeidere bidrar til verdiskapning i banken. KPI: ATI Engasjement >80% og over snitt i SamSpar
2. Gode kundeopplevelser gjennom høy kompetanse, rask respons og relevante initiativ. KPI: KTI Respons/Behandlingstid >80
3. Handlekraftige og effektive ledere som tilrettelegger for utvikling og god kommunikasjon. KPI: ATI Ledelse >75%

Organisasjonskapital

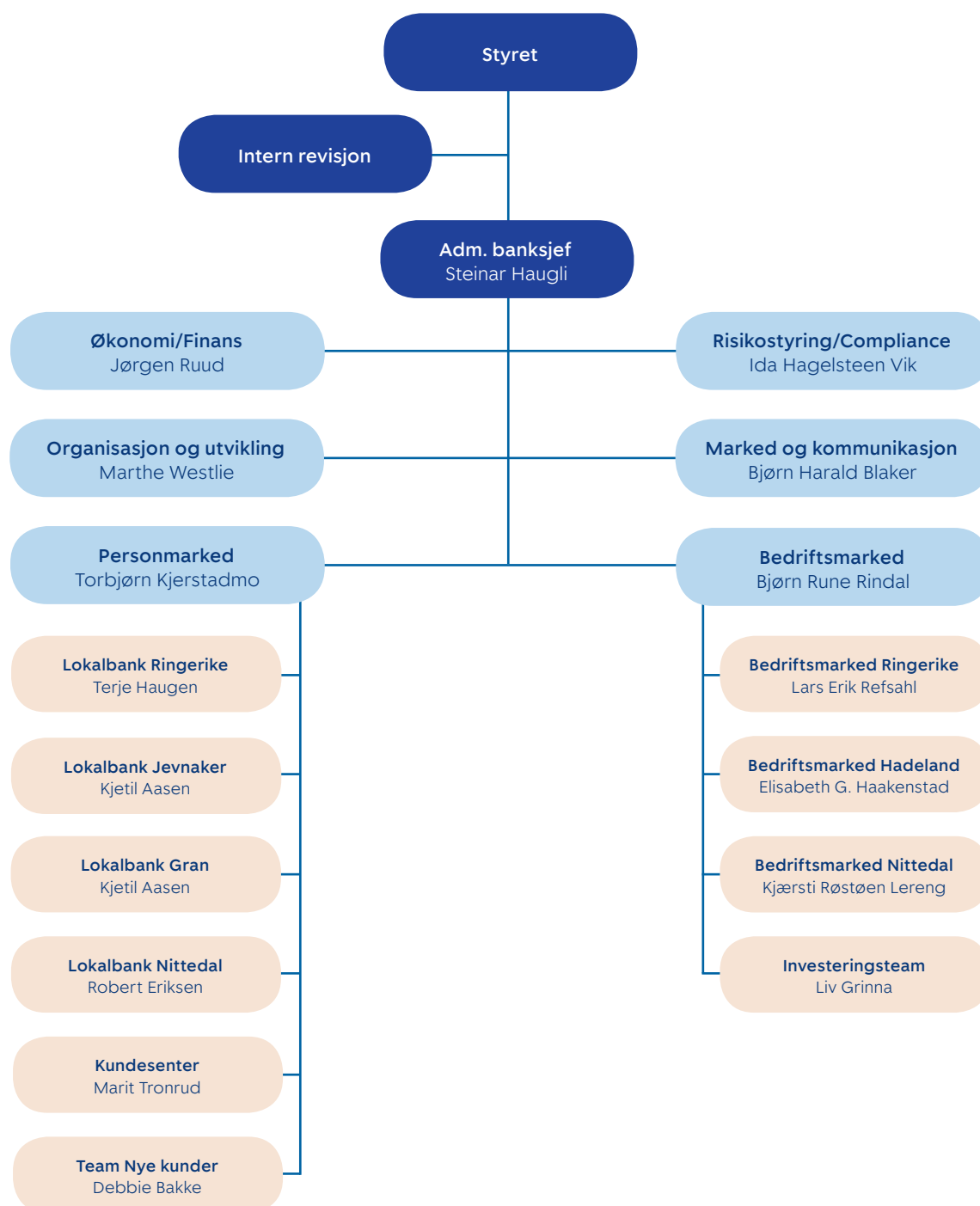
1. Kontinuerlig forbedringskultur hvor ansatte aktivt søker etter og innfører nye og bedre løsninger til det beste for våre kunder og banken. KPI: ATI Gjennomføring >80%, Endringsvillighet >80%. Blant de 3 beste i SamSpar på implementering av nye produkter og løsninger.
2. Godt samspill mellom alle ledd og en læringskultur med fokus på mestring og digital nysgjerrighet. KPI: ATI Samspill >80%, Kompetanseutvikling >80%

Samfunnskapital

1. Samfunnsengasjement og ledende omdømmeposisjon i regionen. KPI: Høyest preferanseandel i bankens markedsområde.
2. Sentral og aktiv bidragsyter i SpareBank 1-alliansen for å sikre distribusjonskraft og synergier

Organisasjonskart 2021

Presentasjon av ledelsen

Steinar Haugli (1957) – Adm. banksjef

Bankøkonom fra 1982 med tilleggsutdannelse innenfor ledelse med 2 deler av masterprogram fra BI 2000 og 2004. Tidligere erfaring fra adm. banksjef og lederstillinger i Ringerikes Sparebank. Styreleder i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS, SpareBank 1 Økonomi-huset og styremedlem i Samarbeidende Sparebanker AS og Spare-Bank 1 Markets AS. Adm. banksjef fra 2008.

Bjørn Rune Rindal (1975) – Banksjef Bedriftsmarked

Høgskolekandidat (1997-1999) innen økonomi og administrasjon fra Høgskolen i Buskerud. Grunn- og mellomfagstudier i matematikk (1999-2000) fra Universitetet i Oslo. Delutdanning hovedfagsstudier (2002-2007) innen bedriftsøkonomisk analyse fra Høgskolen i Buskerud. Tidligere erfaring fra lederstillinger i Ringerikes Sparebank fra 2007 til 2010. Banksjef Bedriftsmarked fra 2010 og adm. banksjefs stedfortreder.

Torbjørn Kjerstadmo (1977) – Banksjef Personmarked

Master of Management fra BI i 2017. Arbeidserfaring fra bank siden 2003, som rådgiver for personmarked og bedriftsmarked i Sparebanken Jevnaker Lunner, og som leder personmarked i Hønefoss Sparebank fra 2011 til 2019. Banksjef Personmarked fra august 2019.

Marthe Westlie (1979) – Banksjef Organisasjon og utvikling

Bachelor i Økonomi og administrasjon ved BI i 2001. Arbeidserfaring fra Sykehuspartner HR som blant annet prosjektleder, og avdelingsleder for Rådgivningstjenester og for regionale HR-tjenester. Banksjef Organisasjon og utvikling fra august 2019.

Ida Hagelsteen Vik (1985) – Banksjef Risikostyring og Compliance

Utdannet statsautorisert revisor og jurist med advokatbevilgning. Hun er utdannet med master i regnskap og revisjon fra Norges Handelshøyskole og master i rettsvitenskap i Bergen. Hennes arbeidserfaring er fra 11 år i KPMG, herunder 3 år som revisor og åtte år som advokat i KPMG Law Advokatfirma. Banksjef Risikostyring og compliance fra 1. november 2021.

Jørgen Ruud (1977) – Banksjef Økonomi og finans

Profesjonsstudiet i Samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo (2005), fordypningsstudiet i Porteføljeforvaltning, NFF/NHH 2012. Arbeidserfaring fra Finanstilsynet og kredittsjef i SpareBank 1 Ringerike Hadeland siden 2014. Banksjef Risikostyring/Compliance siden 2017, og banksjef økonomi og finans fra 2021.

Bjørn Harald Blaker (1976) – Banksjef Marked og kommunikasjon

Høgskolekandidat fra Høgskolen i Hedmark i 1999. Arbeidserfaring fra avisbransjen, ansvarlig redaktør i Hadeland fra 2008-2011, og ansvarlig redaktør og daglig leder i Ringerikes Blad fra 2012 til 2019. Banksjef Marked og kommunikasjon siden august 2019.

Presentasjon av styret

Olav Fjell (1951) – Styreleder

Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH). Olav Fjell har omfattende ledererfaring i norske og utenlandske selskaper, som tidligere konsernsjef i Statoil (Equinor), adm. direktør i Postbanken og konsernsjef i Lindorff Group. Valgt inn i styret i mars 2019.

Wenche Ravlo (1965) – Nestleder

Utdannet sivilingeniør ved NTNU Trondheim. Har tidligere vært adm. direktør ved Norske Skog Follum og Store Norske Spitsbergen, Kulkompani AS. Er i dag adm. direktør ved Smurfit Kappa Norge AS i Hønefoss. Valgt inn i styret i mars 2018.

Svein Oftedal (1964) – Styremedlem

Utdannet Diplom Eksportøkonom NMH. Jobber i dag som Executive Vice President of the Würth Group. Ble valgt inn i styret i 2013.

Hans Anton Stubberud (1962) – Styremedlem

Utdannet Ph.d. i strategi og ledelse fra NHH. Har vært tilknyttet og ansatt som rektor og dekan ved Høgskolen i Buskerud de senere årene, og er i dag dekan ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Valgt inn i styret i mars 2018.

Jane K. Gravbråten (1975) – Styremedlem

Utdannet siviløkonom med høyere revisorstudier (statsautorisert revisor). Har arbeidserfaring fra blant annet PwC og som banksjef økonomi/finans i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Er i dag adm. direktør i AKA AS. Ble valgt inn i styret i 2018.

Liv Bente Kildal (1963) – Styremedlem

Bakgrunn som Finansrådgiver fra Postbanken og kunderådgiver i Sparebanken Jevnaker Lunner. Hovedtillitsvalgt og varamedlem i styret siden juli 2010. Innvalgt som styremedlem i mars 2012.

Gunnar Bergan (1961) – Styremedlem

Tidligere rådgiver fra Sparebanken NOR. Jobber i dag som autorisert finansiell rådgiver for privatkunder i lokalbank Ringerike. Varamedlem i styret siden 2010, og innvalgt som styremedlem i 2016.

Styrets årsberetning

Styrets årsberetning 2021

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har hovedkontor i Hønefoss og til sammen 4 kontorer i Ringerike- og Hadelands-regionen, samt Nittedal. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmegling og regnskapstjenester/økonomisk rådgivning.

Bankkonsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter per 31. desember 2021 morbanken, to datterselskaper og en felleskontrollert virksomhet.

Gode resultater og gode fremtidsutsikter

Nøkkeltall (Konserntall. Tall i parentes gjelder for 2020)

- Resultat etter skatt: 446 (367) mill. kroner
- Egenkapitalavkastning: 11,0 (9,5) prosent
- Resultat per egenkapitalbevis: 27,72 (22,77) kroner
- Kostnadsprosent: 40,0 (41,9) prosent
- Rentenetto inkl. kredittforetak: 566 (519) mill. kroner
- Netto øvrige provisjons- og andre inntekter: 133 (123) mill. kroner
- Tapsprosent inkl. kredittforetak: -0,02 (0,09) prosent
- Ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert: 17,8 (18,9) prosent
- Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak: 7,4 (6,3) prosent
- Innskuddsvekst siste 12 måneder: 5,4 (10,9) prosent
- Innskuddsdekning: 78 (78) prosent.

Hovedpunkter 2021

- Godt resultat, egenkapitalavkastning 11,0 prosent mot finansielt mål på 10 prosent¹
- Gevinst på 8 mill. kroner knyttet til at SpareBank 1 Helgeland ble med i SamSpar
- SpareBank 1 har reorganisert sine spareprodukter og samlet dette i SpareBank 1 Forvaltning, og i den forbindelse er det inntektsført 18 mill. kroner
- SpareBank 1 Gruppen leverte et historisk godt resultat i 2021. Vår banks del av resultatet var 71,6 (29,5) mill. kroner
- Moody's har gitt banken en innskudds-/gjeldsrating på A2 med stabile utsikter
- Høy omsetning i boligmarkedet og fortsatt gode resultater for eiendomsmegling
- God utlånsvekst i både privatmarked 6,5 (5,4) prosent og bedriftsmarked 9,5 (8,0) prosent
- Tilbakeføring av tap: 6 (kostnad 28) mill. kroner
- Styret foreslår overfor bankens representantskap et

kontantutbytte for 2021 på 16,20 kroner per egenkapitalbevis, hvorav 2,30 kroner per egenkapitalbevis er et ekstraordinært utbytte.

¹ Finansielt mål på egenkapitalavkastning for 2022 er 11 prosent

Utbytte for 2021

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte for 2021 på 16,20 kroner per egenkapitalbevis, hvorav 13,90 kroner per egenkapitalbevis er et ordinert utbytte og 2,30 kroner per egenkapitalbevis er et ekstraordinært utbytte.

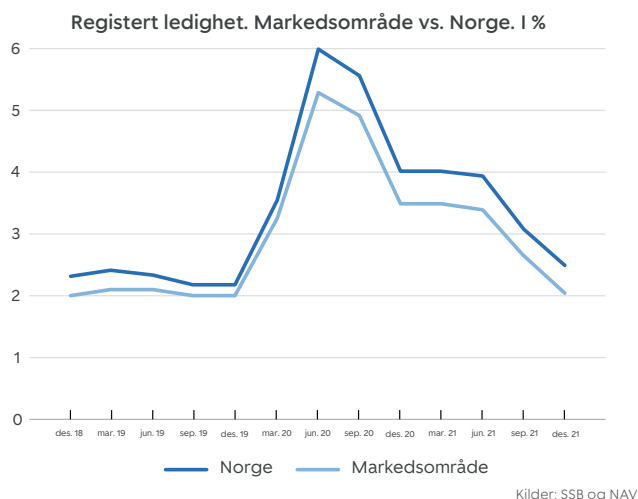
Det ekstraordinære utbytte på 2,30 per egenkapitalbevis er knyttet til salg av aksjer i BN Bank i 2019. Det ble lagt opp til at dette skulle utbetales i 2020, på grunnlag av årsregnskapet for 2019, men ble senere reversert på grunn av usikkerhet rundt virkningene av pandemien. Det er styrets vurdering at dagens markedssituasjon, bankens soliditet og finansielle situasjon for øvrig, nå gjør det forsvarlig å utbetale det ekstraordinære utbyttet på 2,30 kroner.

Utdelingsgraden totalt er 58,4 (50,1) prosent for regnskapsåret 2021 av egenkapitalbevisene andel av konsernets resultat.

Utvikling i konsernets markedsområde

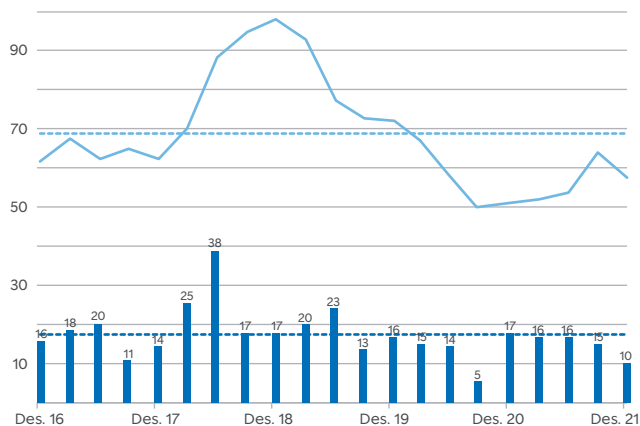
Norsk økonomi har i løpet av 2021 hentet seg kraftig inn igjen etter tilbakeslaget som fulgte av pandemien og myndighetspålagte restriksjoner. Norges Bank har i to omganger hevet styringsrenten, og har signalisert ytterligere tre rentehevinger i 2022. Aktiviteten i økonomien er tilbake på nivå før krisen inntraff, arbeidsledigheten er redusert og prisveksten har tatt seg opp. Høy vaksinasjonsgrad i befolkningen har dempet risiko for nye tilbakeslag og behov for nye restriksjoner som følge av virusmutasjoner. Utviklingen i konsernets markedsområde har i stor grad fulgt den nasjonale utviklingen.

Arbeidsledigheten har avtatt i takt med gjenåpningen av økonomien og er tilbake på samme nivå som før pandemien. Arbeidsledigheten i vår region har historisk utviklet seg i tråd med den nasjonale utviklingen, men har hovedsakelig ligget på et noe lavere nivå. Dette har sammenheng med næringsstrukturen i regionen, og nærhet til større byer som Oslo og Drammen, samt til Asker/Bærum. Styret forventer at arbeidsledigheten vil følge den nasjonale utviklingen også fremover, og venter at ledigheten i bankens nedslagsfelt vil ligge rundt 2,0 prosent i de neste årene.

Antall konkurser i bankens markedsområde ligger på et fortsatt lavt nivå og det etableres mange nye foretak. Dette er en klar indikasjon på at banken driver i en region hvor næringslivet går godt og hvor næringslivet preges av optimisme. Enkelte bedrifter vil likevel kunne få utfordringer når offentlige støttetiltak fases ut, samtidig som inflasjonen og rentenivået er stigende. Styret forventer at antall konkurser vil stige fra et lavt nivå i tiden fremover, men at utlånstapene vil holdes på et fortsatt lavt nivå.

Antall konkurser i bankens markedsområder siste 5 årene

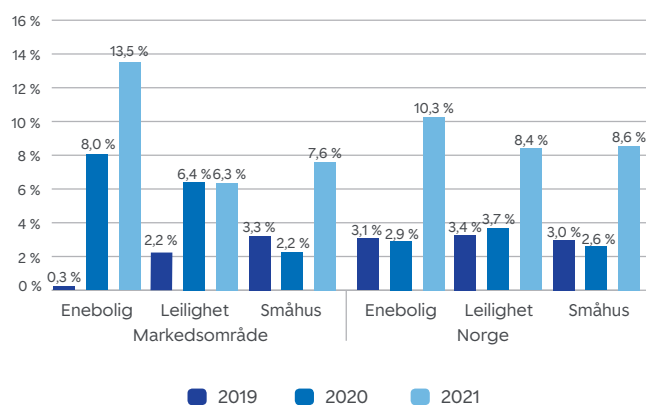

Det har vært høy aktivitet i boligmarkedet i 2021, selv om utviklingen ble noe mer avdempet gjennom høsten i fjor. Kvadratmeterprisen på eneboliger steg med 13,5

(8,0) prosent, mot 10,3 (2,9) prosent nasjonalt. Prisveksten på leiligheter og småhus har vært noe lavere og endte på henholdsvis 6,3 (6,4) prosent og 7,6 (2,2) prosent. Boligprisene i vårt markedsområde er relativt lave sammenlignet med prisnivået i Oslo, og kvadratmeterprisen ligger godt under halvparten hva boliger omsettes for i Oslo. Omsetningen av bruktboliger gikk noe ned fra rekordåret 2020, men antall omsetninger var likevel på sitt nest høyeste nivå sett over en 20 års periode. Boligbyggingen har tatt seg opp og regionen preges av økende tilflytting. Boligprisene i bankens nedslagsfelt har historisk fulgt den nasjonale boligprisutvikling. Styret venter at boligprisene i bankens markedsområde vil vise en veksttakt rundt den nasjonale boligprisveksten i tiden fremover

Årlig boligprisvekst

(Kilde: SSB og SpareBank 1 Ringerike Hadeland)

Konsernresultat for 2021

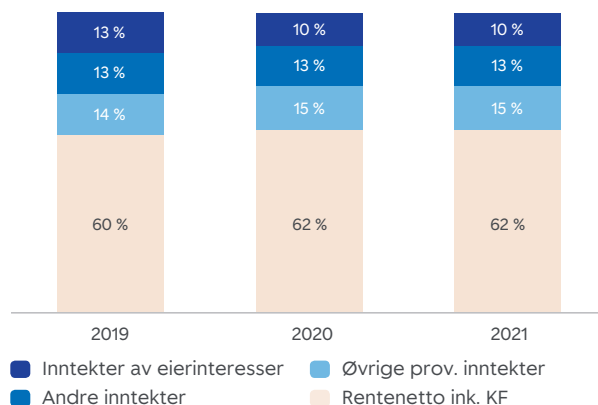
Konsernresultat etter skatt for 2021 ble 446 (367) mill. kroner, og egenkapitalavkastningen ble 11,0 (9,5) prosent.

(Hele tusen kroner)	2021	2020	Endring
Netto renteinntekter	461	437	24
Netto provisjons- og andre inntekter	357	317	40
Netto resultat fra finansielle eiendeler	103	78	25
Sum inntekter	921	832	89
Sum driftskostnader	369	349	20
Resultat før tap	552	483	69
Tap på utlån og garantier	-6	28	-34
Resultat før skatt	558	455	103
Skattekostnad	112	88	23
Årets resultat	446	367	80

Netto renteinntekter inkl. provisjoner fra kredittforetak

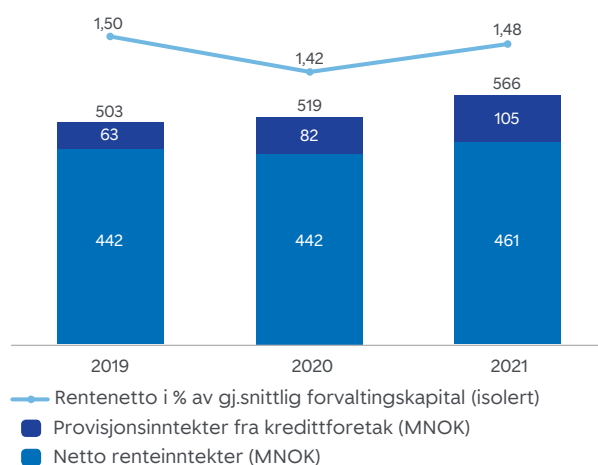
Konsernet legger vekt på å ha en diversifisert inntekts-sammensetting og har som mål at maksimalt 60 prosent av inntektene skal komme fra tradisjonelle balanseprodukter. I 2021 utgjorde rentenetto inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetakene 62 prosent av totale inntekter eks. utbytte og verdireguleringer.

...Vi har en diversifisert inntektssammensetting...

Netto renteinntekter ble 461 (437) mill. kroner, mens provisjonsinntekter fra utlån overført til SpareBank 1 Bolig-/Næringskreditt beløp seg til 105 mill. kroner (82 mill. kroner). Samlet sett økte netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetak med 9 prosent og beløp seg til 566 (519) mill. kroner. Økningen fra fjoråret skyldes utlånsvekst og lavere finansieringskostnader på innlånsporteføljen. Høyere innskuddsmarginer bidro også positivt.

...positiv utvikling i netto renteinntekter...

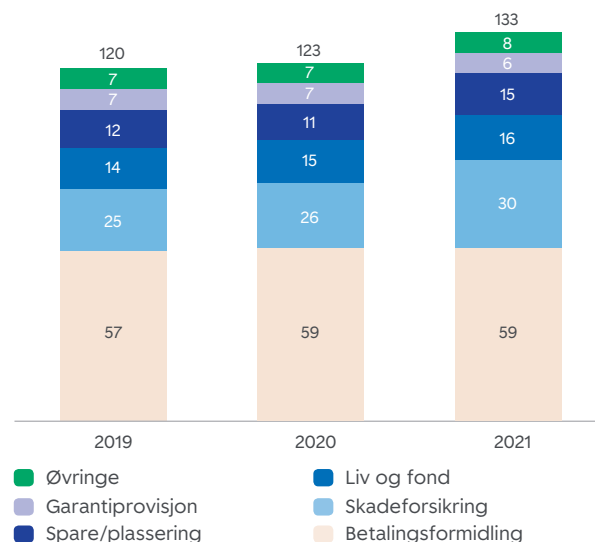
Netto renteinntekter målt mot gjennomsnittlig forvaltingskapital inkl. kredittforetakene har også styrket seg gjennom året og var på 1,48 (1,42) prosent.

Netto øvrige provisjons- og andre inntekter

Netto øvrige provisjonsinntekter ble på 133 (123) mill. kroner. Økningen på 10 mill. kroner (7,5 prosent) kan hovedsakelig tilskrives økte provisjoner fra forsikring- og plasseringsområdet. Provisjonsinntekter fra forsikring utgjorde 46 (41) mill. kroner og økningen skyldes både økt salg, god bestandsutvikling og lavere skadeprosent. Provisjonsinntektene fra spare- og plassering ble på 15 (11) mill. kroner og understøttes av økt salg og god avkastning på forvaltet portefølje. Provisjonsinntektene fra betalingsformidling ble på 59 (59) mill. kroner og påvirkes av nedgang i provisjoner

knyttet til lavere kredittkortbruk og reduserte utenlandsbetalinger som følge av lavere reiseaktivitet hos våre kunder.

....sterk vekst i øvrige provisjonsinntekter som følge god vekst innenfor skade- og plasseringsområdet

Netto resultat fra finansielle investeringer

Netto resultat fra finansielle investeringer var 103 (78) mill. kroner. Resultatforbedringen på 25 mill. kroner skyldes økte inntekter fra eierinteresser og verdiendring på finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Forvaltning AS

ODIN Forvaltning ble i 2. kvartal fisjonert ut til et nytt «Spare»-konsern og eies av SpareBank 1 Forvaltning. Per 1. juli 2021 ble SpareBank 1 Kapitalforvaltning AS kjøpt opp av SpareBank 1 Forvaltning AS. SpareBank 1 Alliansen har dermed samlet sine spareprodukter i ett «Spare-konsern»

Eierskapet i SpareBank 1 Forvaltning AS er flyttet ut til eierbankene via et tingsutbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS. Transaksjonen er inntektsført med 18 mill. kroner i konsernet. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 3,06 prosent av SpareBank 1 Forvaltning AS ved periodens utgang.

Inntekter fra eierinteresser, Samarbeidende SpareBanker (SamSpar)

SpareBank 1 Helgeland har kjøpt 3 prosent av SamSpar-selskapene Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og Samarbeidende Sparebanker AS. Transaksjonen ble gjennomført den 15. mars 2021, og er inntektsført med 8 mill. kroner. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 15,21 prosent av SamSpar ved periodens utgang.

SamSpar-bankene eier 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Ringerike Hadeland mottar resultatbidrag fra SpareBank 1 Gruppen gjennom sin eierandel i SamSpar. SpareBank 1 Gruppen fikk et historisk

godt resultat etter skatt på 3,2 (1,4) mrd. kroner, hvor av 2,4 (0,98) mrd. kroner utgjør majoritetens andel av resultat etter skatt. Egenkapitalavkastningen ble på 21,9 prosent.

Resultatbidraget fra SamSpar utgjorde 89 mill. kroner. Herav inngår inntektsføringen knyttet til SpareBank 1 Forvaltning AS på 18 mill. kroner. Resultatbidrag fra SamSpar var 83 mill. kroner i 2020, da inklusive effekter knyttet til fusjon av pensjonsforsikring på 53 millioner i forbindelse med etablering av Fremtind AS. Underliggende resultat i fjor var sterkt påvirket av koronakrisen. SpareBank 1 Gruppen eier 69,9 prosent av Fremtind Forsikring.

Fremtind Forsikring konsern rapporterer et resultat før skatt på 3,1 (1,5) mrd. kroner. Resultatet etter skatt ble 2,4 (1,2) mrd. kroner. Resultatforbedringen skyldes hovedsakelig betydelig bedret forsikringsresultat, men også finansresultatet var bedre enn i fjor. Forsikringsresultatet ble 2,5 (1,1) mrd. kroner, en forbedring på hele 1,4 mrd. kroner sammenlignet med fjoråret som var preget av høye skadeprosenter innenfor Reise, og store avsetninger i Fremtind Livsforsikring i forbindelse med overtatte porteføljer fra DNB Forsikring og SpareBank 1 Forsikring. I forsikringsresultatet er det inkludert inntektsføring av reserver tilknyttet overført portefølje fra DNB Liv på 160 mill. kroner. Netto finansinntekter ble 618 (417) mill. kroner, noe som er 201 mill. kroner høyere enn i fjor. Aksjeavkastningen har vært på 26,4 (11,8) prosent i år og er største bidragsyter i finansinntektene. Bestandspremien økte med 769 mill. kroner hittil i år, noe som tilsvarer en årlig vekst på 6 prosent.

Inntekter fra eierinteresser totalt

Utbytte fra døtre, felleskontrollert virksomhet og tilknyttet virksomhet fremkommer som «Inntekter av eierinteresser» i morbank. I konsern inntektsføres konsernets andel av resultatet løpende.

Inntekter fra eierinteresser ble på 89 (83) mill. kroner.

Utbytte

Mottatt utbytte fra andre investeringer utgjør 15 (16) mill. kroner.

Nettoeffekt av finansielle instrumenter

Nettoeffekt av finansielle instrumenter ble et tap på 1 (21) mill. kroner og består hovedsakelig av verdiendring på fastrenteporteføljen og obligasjonsporteføljen.

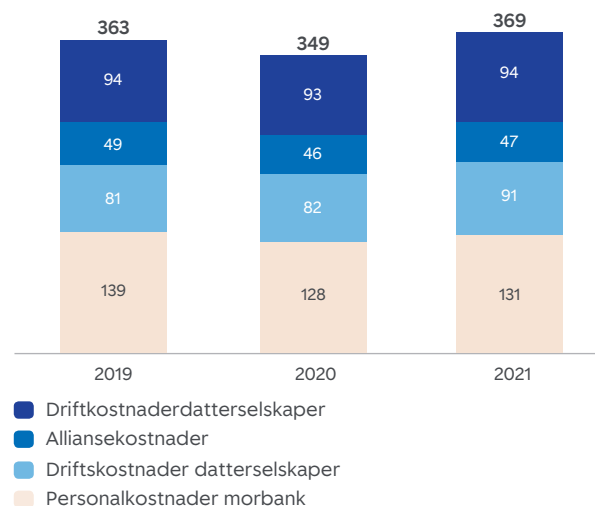
Driftskostnader

Sum driftskostnader ble 369 (349) mill. kroner og utgjorde 40,0 (41,9) prosent av netto inntekter. Økningen i driftskostnader fra i fjor skyldes primært økt satsning på eiendomsmegling, samt generelt lønns-tillegg. Økte kostnader fra i fjor må også ses i lys av at antall årsverk i morbank ble redusert med 6 årsverk

i 2020, og hvor banken utsatte ansettelsesprosesser på grunn av økt usikkert som fulgte i kjølvannet av pandemiutbruddet. Det ble også iverksatt flere midlertidige kostnadsreducerende tiltak som delvis har blitt reversert.

Per 31. desember 2021 var det 218 (218) årsverk i konsernet.

...kostnadsveksten er preget av midlertidige sparetiltak under pandemien...

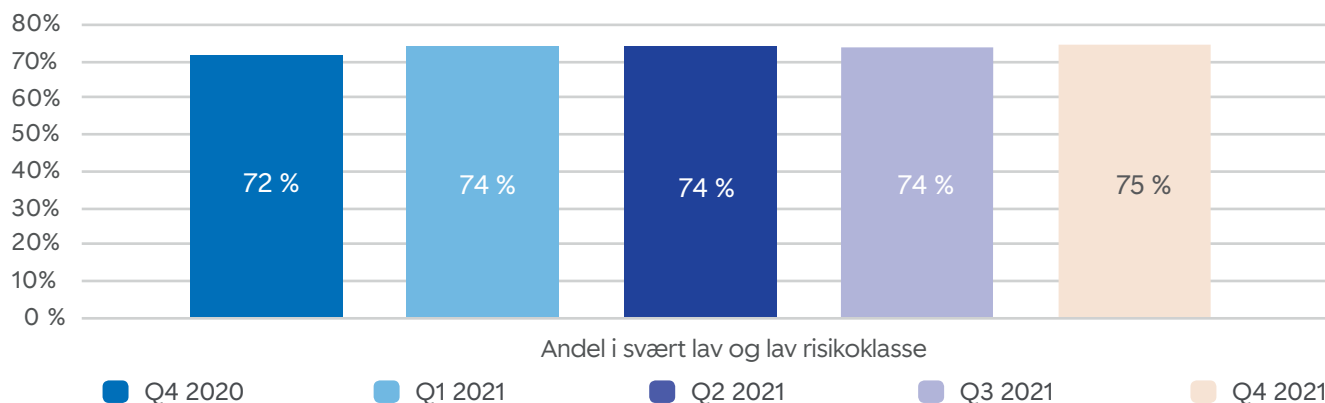
Kredittrisiko og porteføljeutvikling

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Kreditter besluttet i henhold til bankens bevilgningsreglement og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Overvåking av kredittrisiko skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1-alliansen. Tapsutviklingen er avhengig av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområder spesielt.

75 (72) prosent av bankens utlån inkl. overført til kredittforetak er klassifisert i svært lav eller lav risikoklasse.

Bankens kredittportefølje består av 67 (68) prosent utlån til personmarkedet og 33 (32) prosent utlån til bedriftsmarkedet.

Utlån til personmarkedet består hovedsakelig av lån med sikkerhet i boligeiendom og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapspotensiale så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig. Gjennomsnittlig belåningsgrad for personmarkedsporteføljen er på 58 prosent inkludert utlån overført til kredittforetak og 60 prosent ekskludert utlån overført til kredittforetak. Belåningsgrad beregnes på innvilget ramme. Utviklingen i belåningsgrad avhenger av kundenes avdragsprofil og utviklingen i markedsverdien på eiendommene som er stilt som sikkerhet. Markedsverdien på sikkerhet i boligeiendom oppdateres hovedsakelig hvert kvartal.

Bankens utlånsportefølje til bedriftsmarkedet gjenspeiler i stor grad næringsstrukturen i bankens region. Under korona-pandemien har flere næringer blitt direkte rammet av smitteverntiltak og har opplevd særlig sterkt fall i omsetningen. Hotell-, restaurant- og reiselivsbransjen er sammen med kultursektoren blant bransjene som har hatt størst omsetningsfall under pandemien. Bankens eksponering mot disse bransjene er lav og utgjør kun 1 (2) prosent av porteføljen. Banken har ingen direkte eller indirekte eksponering mot olje og offshore og andre utsatte bransjer.

Av bankens kredittportefølje mot bedriftskunder er 58 (57) prosent av utlånene knyttet til omsetning og drift av eiendom, 13 (14) prosent til bygg og anleggsvirksomhet, 10 (11) prosent til primærnærings, hovedsakelig landbruk, og 7 (6) prosent til forretningsmessig tjenesteyting. Disse sektorene har i relativt liten grad blitt påvirket av pandemien. Banken har en gjennomsnittlig belåningsgrad i eiendomsporteføljen på litt over 50 prosent.

Det er gjort en individuell gjennomgang av samtlige større engasjementer i bedriftsmarkedsporteføljen. Trekk på kreditter, avdragsutsettelse og misligholdsvikling i hele utlånsporteføljen følges løpende opp. Det er i tillegg gjort en vurdering av bankens eksponering mot bransjer som har vært særlig rammet av pandemien. Tilsvarende er det innført tett oppfølging av de største kredittengasjementene på personmarkedet samt engasjementer i høy og høyeste risikoklasse.

Kredittkvaliteten i bankens utlånsportefølje har forbedret seg i tråd med gjenåpningen av norsk økonomi og etter hvert som utlånsporteføljen har blitt reklassifisert med oppdatert lignings- og regnskapsinformasjon. Mislighold og tap er på et lavt nivå sett opp mot total portefølje.

Tap og mislighold

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde per 31. desember 2021 en netto inntektsføring på tap på utlån og garantier på -6 (28) mill. kroner.

Gruppevis tapsavsetninger (trinn 1 og 2) ble redusert med 17 mill. kroner som følge av bedring i kredittkvalitet

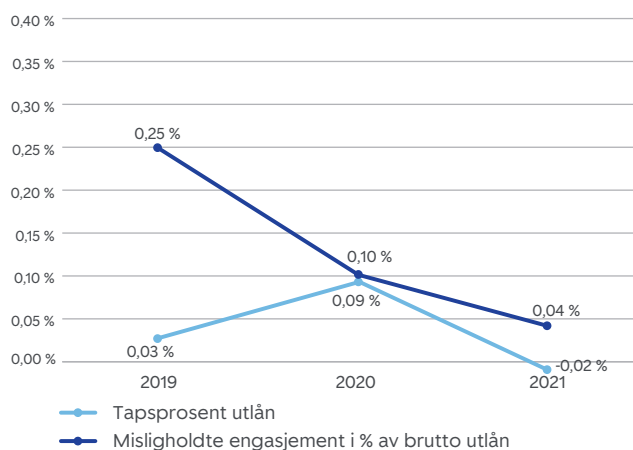
og tilbakeføring av avsetninger banken gjorde i 2020 på bakgrunn av den store usikkerheten forbundet med pandemien, som banken anser at ved utløpet av 4. kvartal 2021 er betydelig redusert. I tillegg ble tapsavsetning på 5,0 mill. kroner gjort ved innførelse av IFRS9-modellen på grunn av modellusikkerhet i 2018 tilbakeført.

Banken har økt individuelle tapsavsetninger (trinn 3) med 17 mill. kroner. Økningen knyttes i hovedsak til et bedriftsengasjementer. Periodens netto konstaterte tap var 1 mill. kroner.

Brutto misligholdte utlån var 9 mill. kroner (17 mill. kroner) ved utgangen av 2021, tilsvarende 0,04 (0,10) prosent av brutto utlån. Bankens tette oppfølging av mislighold over en årrekke har sørget for vedvarende lave mislighold.

Antall konkurser, i bankens markedsområde, er på et lavt nivå. Det vises for øvrig til redegjørelse om tap i note 4.

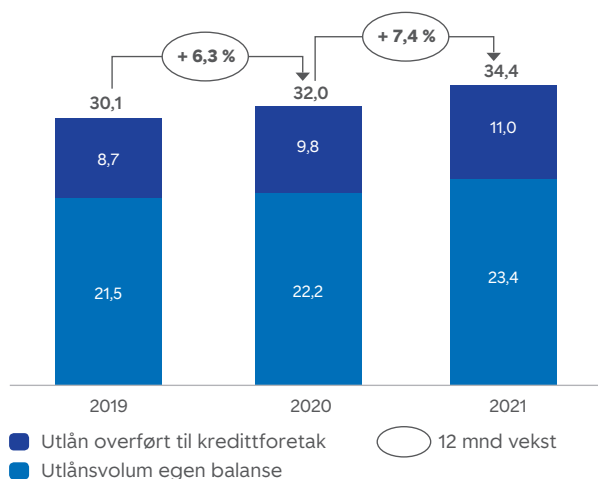
...misligholdet er lavt og bedre kredittkvalitet gir tilbakeføring av tap..

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusive utlån overført til kredittforetakene, økte med 2,4 mrd. kroner og var 34,4 (32,0) mrd. kroner ved utgangen av 2021. Tolv månedersveksten i brutto utlån var 7,4 (6,3) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder og prosjekter, og har hatt god effekt av dette arbeidet.

...utlånsveksten har tatt seg opp..

Utlånsveksten avtok gjennom 3. og 4. kvartal som følge av noe lavere aktivitet i boligmarkedet, samt nedregulering av et større byggelån i bedriftsmarkedet.

Personkunder (PM)

(Hele mill. kroner)

	2021	2020	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	325	293	32
Netto andre provisjonsinntekter	90	84	7
Netto andre inntekter	-	-	-
Driftskostnader	179	179	6
Resultat før tap	236	204	32
Tap på utlån og garantier	-1	-1	-
Resultat før skatt	237	205	32

Privatmarkedet leverer et godt resultat, med en inntektsvekst på 39 mill. kroner. Netto renteinntekter økte med 32 mill. kroner til 325 (293) mill. kroner. Volumvekst og bedre innskuddsmarginer kompenserer for nedgangen i utlånsrentene fra 2020 til 2021. Marginpresset oppleves som vedvarende på grunn av stor konkurranse om boliglånskundene.

Brutto utlån til personkunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt, økte med 1,4 mrd. kroner. Tolv månedersveksten i brutto utlån var 6,5 (5,4) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder blant annet ved samarbeid mellom banken og eiendomsmeglerselskapet og har hatt god effekt av dette arbeidet. Innskudd fra personkunder har økt med 740 (864) mill. kroner, tilsvarende 6,8 (9,4) prosent.

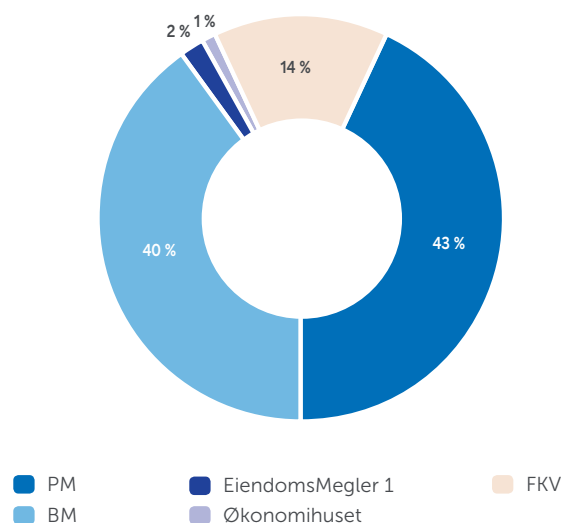
Innskudd fra kunder

Bankens innskudd har økt med 5,4 (10,9) prosent siste 12 måneder til 18 (17) mrd. kroner. Innskuddsdekningen var på 78 (78) prosent.

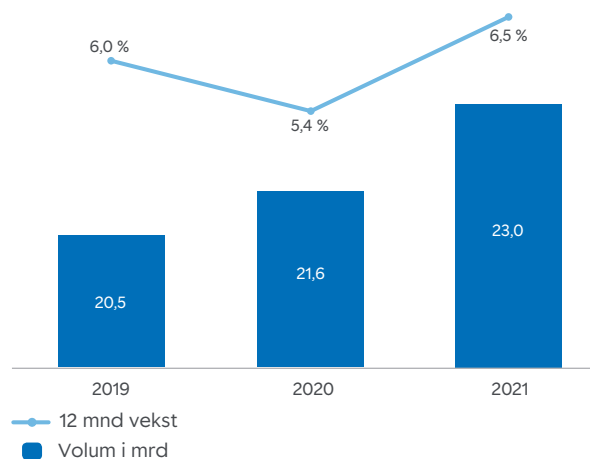
Lavere innskuddsvekst må ses i lys av gjenåpningen av økonomien og utfasing av smitteverntiltak som har gitt økt forbruksvekst og lavere sparing.

Forretningsområdene

Resultat før skatt fordelt på forretningsområder

...utlånsveksten i privatmarkedet har tatt seg opp..

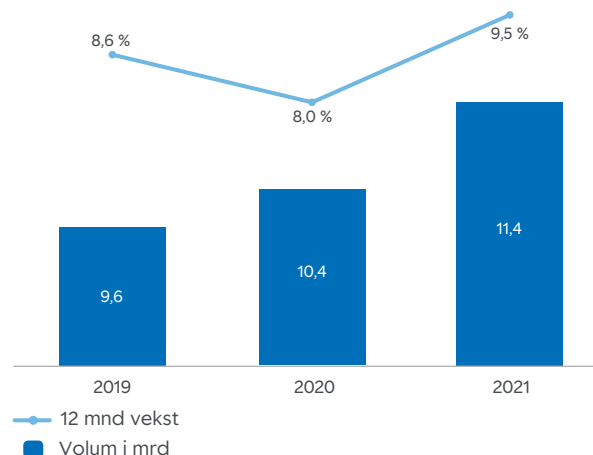
Bedriftskunder (BM)

(Hele mill. kroner)	2021	2020	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	268	253	15
Netto andre provisjonsinntekter	40	36	4
Netto andre inntekter	1	1	-
Driftskostnader	91	83	8
Resultat før tap	219	207	12
Tap på utlån og garantier	-5	29	-34
Resultat før skatt	223	178	45

Bedriftsmarkedet leverer et godt resultat, med en inntektsvekst på 19 mill. kroner. Netto renteinntekter økte med 15 mill. kroner til 268 (253) mill. kroner. Volumvekst og bedre innskuddsmarginer kompenserer for nedgangen i utlånsrentene fra 2020 til 2021.

Brutto utlån til bedriftsmarkeds kunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt, økte med 0,98 mrd. kroner. Tolv måneders veksten i brutto utlån var 9,5 (8,0) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye næringslivskunder og byggeprosjekter og har hatt god effekt av dette arbeidet. Innskudd fra bedriftskunder har økt med 184 (591) mill. kroner, tilsvarende 3,0 (13,7) prosent.

...utlånsveksten i bedriftsmarkedet har tatt seg opp..

Eiendomsmeglervirksomhet

(Hele mill. kroner)	2021	2020	Endring
Netto inntekter	57	54	3
Driftskostnader	47	44	3
Resultat før skatt	11	10	-

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS oppnådde et resultat før skattekostnad på 11 (10) mill. kroner. Meglerforetaket er samlokalisert med banken på Hønefoss, Gran og Nittedal. Foretakets markedsandel for 2021 var på 39 (41) prosent.

Det jobbes systematisk med samhandling mellom bank og eiendomsmegler. Dette gjør at konsernet kan gi

et bredere tilbud til kundene, samtidig som det gir et bedre inntjeningsgrunnlag for konsernets samlede virksomhet.

Inntektene fra forretningsområdet er naturlig sykliske med normalt høyeste inntekter i 2. og 3. kvartal.

Regnskaps- og IT-tjenester

(Hele mill. kroner)	2021	2020	Endring
Netto inntekter	60	57	3
Driftskostnader	54	50	4
Resultat før skatt	6	7	-1

SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS (videre omtalt samlet som Økonomihuset) er direkte og indirekte 100 prosent eide datterselskap av banken. Selskapene har en sterk

markedsposisjon og er en viktig driver for videre vekst i konsernet. Til sammen oppnådde selskapene et resultat før skattekostnad på 6 (7) mill. kroner.

Inntektene fra forretningsområdet er naturlig sykliske med normalt høyeste inntekter i 1. og 2. kvartal grunnet arbeid med årsregnskaper og skatteberegninger.

Felleskontrollerte virksomheter

Bankkonsernet eier andeler i SpareBank 1 Gruppen AS indirekte gjennom Samarbeidende Sparebanker AS. Bankens indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS utgjør 2,97 prosent. Innregnet resultat fra felleskontrollerte virksomheter utgjorde totalt 89 (83) mill. kroner i 2021.

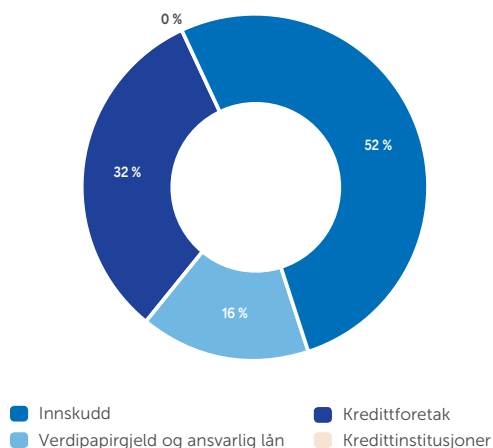
Se omtale over under avsnitt «Inntekter fra eierinteresser, Samarbeidende Sparebanker (SamSpar)»

Finansiering og likviditet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en vel-diversifisert finansieringsportefølje som er spredt på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Bankens primære finansieringskilde er innskudd fra kunder. Bankens innskuddsdekning er på et tilfredsstillende nivå med 78 (78) prosent eksklusive kredittforetak og 52 (53) prosent inkl. kredittforetak.

SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt er også viktige finansieringskilder for banken. Volum overført til kredittforetakene var 11,2 (10,0) mrd. kroner ved utgangen av 2021.

Bankens øvrige finansiering består hovedsakelig av verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Konsernets samlede verdipapirgjeld utgjorde 5,5 (5,3) mrd. kroner ved utgangen av 2021. Gjennomsnitt-durasjonen i innlånsporteføljen var på 2,9 (2,9) år.

Kapitalmarkedene har vært velfungerende og kredittpåslagene har vært stabilt lave. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er ratet med en innskudds-/gjeldsrating fra Moodys på A2 med stabile utsikter. Ratingen har hatt en positiv effekt på bankens tilgang på markedsfinansiering.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 4.kvartal 2021 utgjør 176 (199) prosent.

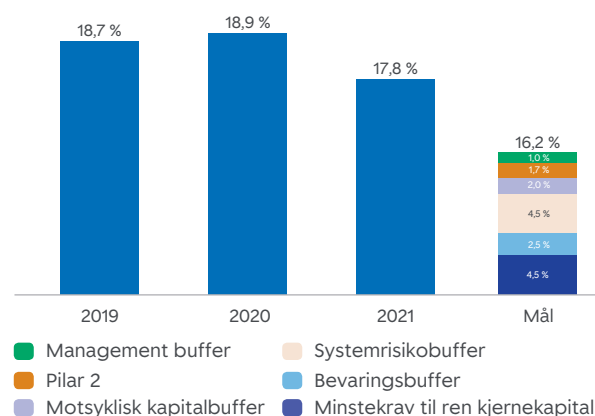
Styret vurderer likviditetssituasjonen som god samtidig som finansieringsmarkedet er velfungerende.

Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er godt kapitalisert. Ved utgangen av 4. kvartal hadde banken en ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert på 17,8 (18,9) prosent, en kjernekapitaldekning på 18,0 (19,1) prosent og en kapitaldekning på 19,6 (20,7) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning var på 8,8 (9,1) prosent.

Tilsvarende tall for morbank var henholdsvis 17,9 (19,2), 17,9 (19,2) og 19,2 (20,6) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning var på 10,8 (11,3) prosent.

...godt kapitalisert..

Finanstilsynet ferdigstilte 2. februar 2018 sin første SREP-vurdering av SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Pilar 2-kravet er satt til 1,7 prosent av risikovektet volum. Dette kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av Pilar 1 og må dekkes av ren kjernekapital. Pilar 2-kravet kommer i tillegg til minimumskravene og bufferkravene i Pilar 1. Kravet trådte i kraft 31. mars 2018. Styret forventer at Finanstilsynet vil komme med en ny SREP-vurdering i løpet av 2022.

Regulatoriske krav til ren kjernekapitaldekning var på 12,7 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2021. Norges Bank besluttet i desember 2021 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer til 2,0 prosent med virkning fra 31.12.22. Norges Bank uttalte samtidig at de ser for seg at bufferkravet øker til 2,5 prosent i løpet av 1. halvår 2022 med virkning 1 år frem i tid. Regulatorisk krav til ren kjernekapital øker da tilsvarende. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på regulatorisk minstekrav (pilar 1 og 2) + 1 prosentpoeng. Mål på uvektet kjernekapital er på 6,0 prosent. Målene innfris med god margin på alle nivåer ved utgangen av 2021.

Tidspunktet for ikrafttredelse av EUs bankpakke i Norge er utsatt til 2022. Den viktigste effekten av dette regelverket forventes å være implementeringen av utvidet

SMB-rabatt, som for konsernet er beregnet til å bidra til en økning i ren kjernekapitaldekning (for.h.m. konsolidert) på om lag 1,0 prosentpoeng isolert sett.

Det vises for øvrig til redegjørelse om kapitaldekning i note 11.

Rating

Moody's Investors Service (Moody's) tildelte SpareBank 1 Ringerike Hadeland en innskudds og gjeldsrating på A2 med stabile utsikter i 2021. Dette begrunnes i god kredittkvalitet, lave tap, sterk kapitalisering og gode økonomiske prestasjoner over tid.

Redegjørelse om foretaksstyring

Foretaksstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviseiernes, kundenes, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021, og retter seg etter de anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

En nærmere beskrivelse av konsernets foretaksstyring, herunder informasjon om styring og kontroll knyttet til finansiell rapportering i henhold til regnskapslovens §3-3b, finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Risiko- og kapitalstyring

Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse og bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Det er en målsetting at ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i vesentlig grad.

Dette skal oppnås gjennom en *moderat risikoprofil* og:

- en sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- et tilstrekkelig kapitalnivå ut fra valgt risikoprofil.

Banken har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland eksponeres for ulike risikoer. De viktigste risikogruppene er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglede evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverk for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring. Rammene gjennomgås minimum årlig og etterlevelse overvåkes løpende med kvartalsvis rapportering til styret.

Utlån til personkunder er i all hovedsak boligfinansiering. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes å være god. Det meste av personmarkedslånene er sikret med pant i fast eiendom og belåningen er gjennomgående moderat, sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapsrisiko så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes å være moderat, også sett i forhold til den høye utlånsveksten. Den totale kreditteksponeringen er størst mot nærings-eiendom og eiendomsprosjekter hvor engasjementet er sikret med pant i fast eiendom og hvor belåningsgraden er gjennomgående moderat.

Det vises for øvrig til avsnitt «Kredittrisiko og porteføljeutvikling» over, samt note 6.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i renter, aksjekurser og valutakurser. Styret har fastsatt maksimale grenser for markedsrisiko gjennom rammer for blant annet investeringer i egenkapitalinstrumenter, obligasjoner og posisjoner i rente- og valutamarkedene. Rammene gjennomgås minimum årlig og etterlevelse overvåkes løpende med kvartalsvis rapportering til styret. Bankens rammer og retningslinjer for markedsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil innen området.

Bankens beholdning av egenkapitalinstrumenter består i hovedsak av strategiske eierskap i selskaper i SpareBank 1-alliansen. Bankens beholdning av sertifikater og obligasjoner består av likvide papirer av høy kvalitet.

For ytterligere informasjon vises det til note 6 og 15.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ekstra dyr finansiering. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetspolicy vedtatt av styret.

Likviditetspolicyen gjennomgås minimum årlig. Bankens rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området.

Det vises for øvrig til avsnitt «Finansiering og likviditet» over, samt note 6, og 16.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Operasjonell risiko representerer en trussel som, både på kort og lang sikt, kan medføre en vesentlig kostnad. Konsernet har derfor fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring av organisasjonens samlede innovasjons- og prestasjonsevne. Som en del av dette arbeidet har banken etablert systemer og rutiner for registrering og oppfølging av forbedringstiltak samt systemer for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser.

Bankens krise- og kontinuitetsplan skal sette kriseledelsen i stand til å håndtere kritesituasjoner og vil ved hjelp av forhåndsplanlagte tiltak bidra til å minimere skadeomfanget når uønskede hendelser oppstår, og på den måten gjenopprette bankens tjenester og forretningsaktiviteter innenfor akseptable tidsrammer.

Det er ikke identifisert alvorlige hendelser i konsernet i 2021.

For å dekke opp om de største operasjonelle risikoene (uønskede hendelsene) har Sparebank 1-alliansen felles ansvarsforsikringer (profesjonsansvarsforsikring, kriminalitetsforsikring og styreansvarsforsikring) hvor det årlig gjøres en overordnet vurdering av dekningsnivået med utgangspunkt i identifiserte risikoer.

Styreansvarsforsikringen dekker de enkelte sikredes (enkeltpersoner) personlige rettslige erstatningsansvar for formueskade i egenskap av å være styremedlem eller ledende ansatt. Videre dekker styreforsikringen uaktsomme handlinger og unnlatelser, både grov og simpel uaktsomhet, samt saksomkostninger og kostnader i forbindelse med juridisk bistand. Styreansvarsforsikringen omfatter styret, daglig leder og øvrige personer i ledelsen.

For ytterligere informasjon vises det til note 6.

Eierisiko

Eierisiko er risikoen for at SpareBank 1 Ringerike Hadeland blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny

egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i hovedsak eierisiko gjennom eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS (15,21 %) og SpareBank 1 Boligkreditt AS (4,74 %).

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliancepolicy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Konsernet har de siste årene økt ressursbruken på compliance-området, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Konsernet har implementert spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn med Eiendoms-Megler 1 Ringerike Hadelands etterlevelse av hvitvaskingsregelverket i perioden oktober 2018 til mars 2021. Tilsynet har ikke avdekket hvitvasking, men påpeker i sluttrapporten om forhold som ikke er i henhold til hvitvaskingsregelverket, innenfor risiko-vurdering, rutiner og oppdragsgjennomføring. Selskapet har tatt Finanstilsynets presiserte linje til etterretning, vedtatt overtredelsesgebyret på 250 tusen kroner, og startet arbeidet med å tilpasse rutiner og systemer. Sentrale tiltak er allerede implementert.

Styret understreker at konsernet har lav toleranse for compliancerisiko, og det er nulltoleranse for bevisste brudd på regelverk. Ingen compliancehendelser skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Konsernets forretningsdrift skal utføres på en måte som hindrer bøter og sanksjoner.

Det er ikke gjennom internkontroll eller internrevisjon identifisert øvrige alvorlige compliancebrudd i konsernet i 2021.

Bærekraftsrisiko

Vi er eksponert for bærekraftsrisiko, både direkte som virksomhet, og indirekte gjennom vår eksponering hos kunder, særlig i utlånsporteføljen. Bærekraftsrisiko er drivere for både kreditt- og markedsrisiko. Bærekraftsrisiko defineres som risiko for tap knyttet til eksponering for ESG-faktorer (Environment, Social, Governance).

E: Miljørisiko innebærer egen eller kunders risiko for tap som følge av klimaendringer, eller faktorer som følge av dette. Dette kan være fysisk risiko, men også overgangsrisiko.

S: Sosial bærekraftsrisiko er knyttet til tap som kan oppstå som følge av sosiale faktorer, som brudd på arbeidsrettigheter og menneskerettigheter, samfunnsforhold og fattigdom, med mer.

G: Styringsrisiko er risiko for tap som følge av manglende eller svak styring og kontroll, herunder brudd på lover og regler.

ESG-faktorer gjennom direkte påvirkning håndteres primært som operasjonell risiko, compliancerisiko, og likviditetsrisiko, og de er integrert i metodikk og vurderinger innenfor disse risikokategoriene.

Bankens arbeid med bærekraftsrisiko er dekket av egen policy, bygget på årlig risikokartlegging.

I 2021 har vi gjort risikoreduserende tiltak knyttet til både indirekte risiko gjennom eksponering i utlån til bedriftsmarkedet, og kartlegging av fysisk klimarisiko i hele utlånsporteføljen. En ny ESG-modul i kredittprosessen sikrer at vi kartlegger og vurderer både risiko og muligheter i nye engasjementer i bedriftsmarkedet. ESG-vurderingene legges til grunn for endelig beslutning i kredittsakene, samt rådgivning. Gjennom bruk av kartdata kartlegger vi i tillegg risiko for fysisk klimarisiko i form av flom, skred, ras og kvikkleire. Vår vurdering er at fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen i dag er begrenset, gitt kunnskap om utvikling på mellomlang sikt. I tiden framover vil vi øke både datakvalitet og datatilfang for å sikre enda bedre risikokontroll.

Revisjon

Ekstern revisjon

Konsernets eksterne revisor er Deloitte AS. Ekstern revisor rapporterer til representantskapet i banken.

Intern revisjon

Konsernets internrevisor er PwC AS. Internrevisjonen rapporterer til styret i banken.

Redegjørelse om samfunnsansvar og bærekraft

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et stort samfunnsengasjement og støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. Dette har skjedd ved sponsorvirksomhet, gjennom opprettet næringsstiftelse og talentstipend og ikke minst ved godt samspill med sparebankstiftelsene. Utbytte fra banken og avkastning på stiftelsenes investeringer danner grunnlag for gaver til allmenntilfelle formål fra stiftelsene. Stiftelsenes formål er å videreføre sparebanktradisjonene i sine

respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Styret har i en separat bærekraftsrapportering redegjort for hva konsernet gjør for å skape en bærekraftig virksomhet gjennom å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i konsernets forretningsstrategier, i daglig drift og i forholdet til konsernets interessenter. Redegjørelsen finnes i eget kapittel i årsrapporten og inneholder også informasjon om arbeidsmiljø, ytre miljø og likestilling/diskriminering.

Egenkapitalbevis

Bankens eierandelskapital utgjør kroner 1.565.040.500 fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner.

Ved utgangen av året hadde banken 1.897 (1.844) egenkapitalbevis. Antall eiere hjemmehørende i konsernets primærnedslagsfelt utgjorde 1.139 (1.118) eller 62 (61) prosent av antall eiere, mens de eide 88 (83) prosent av antall utstedte egenkapitalbevis. Ved utgangen av 2021 kontrollerte de 20 største eierne 80 (79) prosent av eierandelskapitalen.

Kursen på bankens egenkapitalbevis har i løpet av året beveget seg gradvis fra 238 kroner ved inngangen til året til 330 kroner per 31.12.2021. Det tilsvarer en kursstigning på 39 prosent.

Ved utgangen av 2021 var SpareBank 1 Ringerike Hadeland priset til pris/bok 1,27 (0,97).

Sparebankstiftelsene

Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBankstiftelsen Ringerike, SpareBankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBankstiftelsen Gran. Til sammen eier disse tre sparebankstiftelsene 64 prosent av egenkapitalbevisene i banken. Utbytte fra, og avkastning på investeringen i banken danner grunnlag for gaver til allmenntilfelle formål fra sparebankstiftelsene. Deres formål er å utvise stort samfunnsengasjement i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Samspillet med sparebankstiftelsene bidrar til å bygge opp under bankens sterke samfunnsengasjement. Banken anser eierstrukturen og sparebankstiftelsenes lokale engasjement for å være et viktig konkurransefortrinn.

Fortsatt drift

Morbanken og konsernet er solid med en høy kapitaldekning og driften er lønnsom. Det er gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2022. Styret bekrefter herved, i samsvar med regnskapsloven, at årsregnskapet for 2021 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Morbanken – disponering av årsresultat/utbytte

Morbanken oppnådde i 2021 et resultat på 445 (312) mill. kroner, hvilket utgjorde en avkastning på egenkapitalen på 11,4 (8,4) prosent. Resultat før skatt ble 552 (397) mill. kroner. Bankvirksomheten drives i sin helhet i morbanken. Omtale av utviklingen i bankvirksomheten i tidligere avsnitt omfatter således virksomheten i morbanken.

Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter. I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskap, mens resultatandel fra felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Det er morbankens resultat som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på -8 mill. kroner. Samlet beløp til disponering er 436 mill. kroner. Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og egenkapitalbeviserne i henhold til deres respektive andel av egenkapitalen.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte for 2021 på 16,20 kroner per egenkapitalbevis, hvorav 13,90 kroner per egenkapitalbevis er et ordinert utbytte og 2,30 kroner per egenkapitalbevis er et ekstraordinært utbytte.

Det ekstraordinære utbytte på 2,30 per egenkapitalbevis er knyttet til salg av aksjer i BN Bank i 2019. Det ble lagt opp til at dette skulle utbetales i 2020, på grunnlag av årsregnskapet for 2019, men ble senere reversert på grunn av usikkerhet rundt virkningene av pandemien.

Det er styrets vurdering at dagens markedssituasjon, bankens soliditet og finansielle situasjon for øvrig, gjør det forsvarlig å utbetale det ekstraordinære utbyttet på 2,30 kroner i årsregnskapet for 2021.

Utdelingsgraden totalt er 58,4 (50,1) prosent for regnskapsåret 2021 av egenkapitalbevisernes andel av konsernets resultat.

Overskuddsdisponering	2021
Årsoverskudd morbank	445
Overført fond for urealiserte gevinster	-8
Årsoverskudd til disponering	436
Utbytte (2,20 kr/EKB)	254
Overført til utjevningsfond	171
Grunnfondskapital	5
Gaver	7
Sum disponert	436
Utdelingsgrad andel av morbankens årsoverskudd til disponering	59,7 %
Utdelingsgrad andel av konsernets årsoverskudd til disponering	58,4 %

Utsiktene fremover

Norsk økonomi har i løpet av 2021 hentet seg kraftig inn igjen etter tilbakeslaget som fulgte av pandemien og myndighetspålagte restriksjoner. Norges Bank har i to omganger hevet styringsrenten, og har signalisert ytterligere tre rentehevinger i 2022. Aktiviteten i økonomien er tilbake på nivå før krisen inntraff, arbeidsledigheten er redusert og prisveksten har tatt seg opp. Høy vaksinasjonsgrad i befolkningen har dempet risiko for nye tilbakeslag og behov for nye restriksjoner som følge av virusmutasjoner.

Det er utsikter til at arbeidsledigheten faller ytterligere og deretter holder seg lav i årene fremover. BNP Fastlands-Norge er ventet å øke med mellom 2 og 4 prosent i år og neste år, understøttet av høy forbruksvekst, sterk offentlig etterspørsel, økte boliginvesteringer, samt økt eksport. Boligprisveksten er forventet å avta. Vi forventer at utviklingen i vår region vil følge den nasjonale utviklingen.

Vår region er attraktiv med høy boligprisvekst, positiv tilflytting, lav arbeidsledighet og optimisme i næringslivet. Kvaliteten i bankens utlånsportefølje er god og det er ingen tegn til økning i misligholdet. Antall konkurser i bankens markedsområde er fortsatt på et lavt nivå og det etableres mange nye foretak. Dette er en indikasjon på at banken driver i en region hvor næringslivet går godt og hvor det er optimisme.

Banken gjør løpende tilpasninger i sin forretningsmodell i takt med at kundene og markedet endrer seg. Banken har gjennom 2021 sluttført et omfattende strategiarbeid. Dette har resultert i oppdatering av visjon, og en offensiv strategi som skal bidra til fortsatt lønnsom vekst. Visjonen er endret fra «Den anbefalte banken» til å være «en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region». Vi skal bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk bank med solid lokal forankring.

Bærekraft er viktig og banken skal være en tilrettelegger og pådriver for bærekraftig omstilling. Bankkonsernet skal bidra til å realisere FN's bærekraftsmål med ambisjon om at egen virksomhet er klimanøytral innen 2030. Klima og miljø, grønn omstilling, kampen mot økonomisk kriminalitet og arbeid for likestilling er viktige elementer. Som en lokal og samfunnsengasjert bank har vi en rolle å spille som en kompetent rådgiver overfor kundene rundt bærekraft. Ved å stille krav til kunder, leverandører og samarbeidspartener ønsker banken å bidra til grønn omstilling slik at vi blir et lavutslippssamfunn.

Regionen har store utviklingsmuligheter de nærmeste årene, blant annet gjennom større infrastrukturprosjekter. Noen av disse er nettopp fullført mens andre er i produksjon slik at byggekraner og masseforflytting preger regionen. Store deler av ny E16 Olum – Eggemoen ble åpnet på slutten av 2021 – et halvt år før opprinnelig

tidsplan. Arbeidet med videreføring av E16 Oslo-Hønefoss, under Sollihøgda, er i full gang med antatt ferdigstillelse sommeren 2025. Bygging av Ringeriksbanen og fullføring av E16 inn til Hønefoss rykker stadig nærmere. Dette vil bety en reise på 30 min. Hønefoss-Oslo med tog. Det skal også bygges ny firefelts E16 som sammen med dobbeltsporet jernbane vil knytte Ringeriksregionen tett opp mot Osloregionen og gi et felles bo- og arbeidsmarked.

Styrets vurdering er at konsernet er godt posisjonert for å kunne utnytte gode vekstmuligheter. Effektiv drift og inntekter fra mange produkt- og tjenesteområder bidrar, sammen med lønnsom utlånsvekst, til en forventning om fortsatt god inntjening. Konsernet er godt rustet til å ytterligere forsterke sin ledende posisjon i

regionen og være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling for kunder, eiere, ansatte og lokalsamfunn.

Styret vil rette en takk til de tre sparebankstiftelsene for samarbeidet gjennom året, og ser frem til å fortsette samspillet til glede for, og utvikling av, regionen.

Styret vil også takke de ansatte for stor innsats i et krevende år med mange utfordringer.

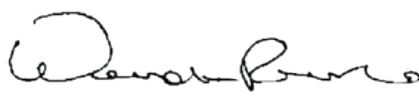
Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i regionen. Styret takker konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere for øvrig, og vil legge vekt på å videreføre dette samspillet i 2022.

Hønefoss, 11. februar 2022

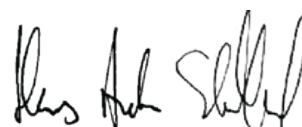
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

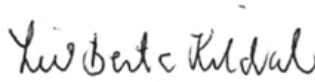
Wenche Ravlo
Nestleder

Hans Anton Stubberud

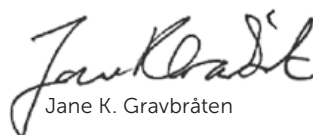
Svein Oftedal

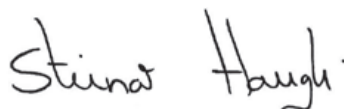
Liv Bente Kildal

Gunnar Bergan

Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Årsregnskap

Resultatregnskap

Morbank				Konsern	
2020	2021	(beløp i mnok)	Note	2021	2020
619	563	Renteinntekter effektiv rentes metode	2, 17	562	619
47	42	Andre renteinntekter	2, 17	42	47
228	143	Rentekostnader	17	143	229
437	461	Netto renteinntekter		461	437
217	250	Provisjonsinntekter	18	250	217
12	12	Provisjonskostnader	18	12	12
2	4	Andre driftsinntekter	18	119	112
207	242	Netto provisjons- og andre inntekter		357	317
16	15	Utbytte	19, 37	15	16
41	96	Inntekter av eierinteresser	19, 37	89	83
-21	2	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	19	-1	-21
36	113	Netto resultat fra finansielle eiendeler		103	78
681	816	Sum inntekter		921	832
128	131	Personalkostnader	20, 22	215	206
128	138	Andre driftskostnader	16, 21	154	142
256	269	Sum driftskostnader		369	349
425	547	Resultat før tap		552	483
28	-6	Tap på utlån og garantier	10	-6	28
397	552	Resultat før skatt		558	455
84	108	Skattekostnad	23	112	88
312	445	Resultat for regnskapsåret		446	367
-	-	Minoritetsinteresser		0,5	0,5
19,42	27,65	Resultat per egenkapitalbevis (majoritet)		27,72	22,77

Utvidet resultatregnskap

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
312	445	Resultat for regnskapsåret	446	367
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat		
-7,9	-13	Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	-13	-7,9
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	1	2
2,0	3	Skatt	3	2,0
		Poster som vil bli reklassifisert til resultat		
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	0,1
0,30	-0,2	Endring i virkelig verdi utlån PM	-0,2	0,30
0	0,1	Skatteeffekt	0,1	-
-5,7	-10	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-9	-3
306	435	Totaltresultat for regnskapsåret	437	363
-	-	Minoritetsinteresser	0,5	0,5

Balanse

MORBANK			KONSERN		
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020	
EIENDELER					
95	91	Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	95	
1.404	1 104	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 103	1 404	7
21.917	23.044	Netto utlån til kunder	23.043	21.916	8, 9, 10
2.323	2 197	Sertifikater og obligasjoner	2 197	2 323	26
74	9	Finansielle derivater	9	74	27
726	866	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	866	726	28
218	216	Investering i eierinteresser	356	362	37
61	61	Investering i konsernselskaper	-	-	37
111	97	Eiendom, anlegg og utstyr	124	141	30,40
24	29	Utsatt skattefordel	29	23	23
-	-	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	63	63	29
88	82	Andre eiendeler	104	111	31
27.041	27.796	Sum eiendeler	27.984	27.239	
GJELD					
501	-	Gjeld til kredittinstitusjoner	-	501	
17.088	18.014	Innskudd fra og gjeld til kunder	17 990	17 069	32
5.135	5.252	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 252	5 135	33
52	6	Finansielle derivater	6	52	29
244	252	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	304	296	24, 35, 40
251	251	Ansvarlig lånekapital	251	251	34
23.271	23.774	Sum gjeld	23.802	23.304	
EGENKAPITAL					
1.565	1.565	Egenkapitalbevis	1.565	1.565	39
492	492	Overkursfond	492	492	
1.562	1.580	Utjevningsfond	1 580	1 562	
34	254	Avsatt utbytte	254	35	
1	7	Avsatt til gaver	7	1	
94	94	Grunnfond	94	94	
5	5	Kompensasjonsfond	5	5	
17	25	Annen egenkapital	184	181	
0	0	Minoritetsandel	1	1	
3.770	4.022	Sum egenkapital	4.182	3.935	
27.041	27.796	Sum gjeld og egenkapital	27.984	27.239	

Hønefoss, 11. februar 2022
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

Wenche Ravlo
Nestleder

Hans Anton Stubberud

Svein Oftedal

Liv Bente Kildal

Gunnar Bergan

Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Endring i egenkapital

MORBANK

(Beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.19	1.565	492	1.255	85	5	41	-17	244	7	3.677
Omarbeidet egenkapital 31.12.19 reduksjon utbytte	1.565	492	1.291	86	5	41	-17	208	6	3.677
Periodens resultat	-	-	277	8	-	-7	-	34	1	312
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-6	0,2	-	-	-	-	-	-6
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,2
Sum utvidede resultatposter	-	-	-6	-	-	-	-	-	-	-6
Totalresultat	-	-	271	7,4	-	-7	-	34	1	306
Transaksjoner med eierne										
Besluttet utbytte for 2019	-	-	-	-	-	-	-	-208	-	-208
Utdelt gavefond 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-6	-6
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-	-208	-6	-214
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	34	-17	34	1	3.770
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	34	-17	34	1	3.770
Periodens resultat	-	-	171	5	-	8	-	254	7	445
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-9	-	-	-	-	-	-	-9,4
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1
Totalresultat	-	-	162	4,4	-	8	-	254	7	435
Transaksjoner med eierne										
Utdelt ekstraordinært utbytte	-	-	-144	-	-	-	-	-	-	-144
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	-	-	-	-4	-	-	-	-	-	-4
Utdelt utbytte for 2020	-	-	-	-	-	-	-	-34	-	-34
Utdelt gavefond 2020	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-144	-4	-	-	-	-34	-1	-183
Egenkapital 31.12.21	1.565	492	1.580	94	5	43	-17	254	7	4.022

1. Pr 31.12.21 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

KONSERN

(Beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum	Minori- tets- interesse	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.19	1.565	492	1.255	85	5	14	117	244	7	3.785	1	3.785
Omarbeidet egenkapital 31.12.19 reduksjon utbytte	1.565	492	1.291	86	5	14	117	208	6	3.785	1	3.785
Periodens resultat	-	-	277	8	-	-7	54	34	1	366	-	367
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-5,8	-0,16	-	-	-	-	-	-5,9	-	-5,9
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,23	-	-	-	0,23	-	0,23
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	2
Sum utvidede resultatposter	-	-	-5,8	-0,16	-	0,23	2	-	-	-3	-	-3
Totalresultat	-	-	271	7	-	-7	56	34	-	363	-	363
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1
Besluttet utbytte for 2019	-	-	-	-	-	-	-	-208	-	-208	-	-208
Utdelt gavefond 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-6	-6	-	-6
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	1	-208	-6	-213	-	-213
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	7	175	34	1	3.935	1	3.935
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	7	175	34	1	3.935	1	3.935
Periodens resultat	-	-	171	5	-	8	1	254	7	446	0,5	446
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-9	-	-	-	-	-	-	-9	-	-9
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	1	-	-	0,7	-	0,7
Sum utvidede resultatposter	-	-	-9	-	-	-	1	-	-	-9	-	-9
Totalresultat	-	-	162	4,4	-	8	2	254	7	437	-	437
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	-	-	-	-	-	-	-8	-	-	-8	-	-8
Utdelt ekstraordinært utbytte	-	-	-144	-	-	-	-	-	-	-144	-	-144
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	-	-	-	-4	-	-	-	-	-	-4	-	-4
Utdelt utbytte for 2020	-	-	-	-	-	-	-	-34	-	-34	-	-34
Utdelt gavefond 2020	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-	-1
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-144	-4	-	-	-8	-34	-1	-191	-	-191
Egenkapital 31.12.21	1.565	492	1.580	94	5	16	169	254	7	4.181	1	4.182

1. Pr 31.12.2021 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.
2. Poster ført direkte mot egenkapital i FKV

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
-824	-1.160	Netto utlån til kunder	-1.161	-825
657	591	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	591	657
1.683	926	Innskudd fra kunder	922	1.677
-121	-66	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-66	-121
-533	304	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	304	-533
9	4	Renter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4	9
-702	119	Sertifikater og obligasjoner	119	-702
30	20	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	20	30
3	2	Renteutbetaling derivater	2	3
203	238	Provisjonsinnbetalinger	378	337
-172	-183	Utbetalinger til lønn	-256	-246
-20	-136	Andre utbetalinger til drift	-196	-70
-82	-92	Betalt skatt	-97	-86
-4	-20	Andre tidsavgrensninger	-17	-5
127	547	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	547	127
-61	-5	Investering i varige driftsmidler	-5	-61
-	9	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	9	-
-33	-97	Utbetaling til investeringer i aksjer og fond	-97	-33
21	32	Innbetaling fra salg av aksjer og fond	32	21
57	111	Utbytte fra investeringer i aksjer	111	57
-17	50	B Netto likviditetsendring investering	50	-17
700	820	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	820	700
-980	-656	Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-656	-980
-	60	Opptak av ansvarlig lånekapital	60	-
-	-60	Innfrielse ansvarlig lånekapital	-60	-
-109	-76	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-76	-109
-7	-6	Renteutbetalinger på ansvarlig lånekapital	-6	-7
500	-	Opptak av lån fra kredittinstitusjoner	-	500
-	-500	Tilbakebetaling av lån fra kredittinstitusjoner	-500	-
-214	-183	Utbetaling til utbytte og gavefond	-183	-214
-110	-601	C Netto likviditetsendring finansiering	-601	-110
-	-4,2	A+B+C Netto endring likvider i året	-4,2	-
95	95	Likviditetsbeholdning 1.1.	95	95
95	91	Likviditetsbeholdning 31.12	91	95
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
95	91	Kontanter og fordringer på sentralbanken	91	95
95	91	Likviditetsbeholdning sist i mnd	91	95

Noter til regnskapet

Noter

1. Generell informasjon	s. 52
2. Regnskapsprinsipper IFRS	s. 52
3. Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	s. 60
4. Segmentinformasjon	s. 62
5. Kapitaldekning	s. 64
6. Finansiell risikostyring	s. 66
KREDITTRISIKO	
7. Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	s. 70
8. Utlån til og fordringer på kunder	s. 71
9. SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS	s. 74
10. Tap på utlån og garantier	s. 76
11. Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	s. 82
12. Finansielle instrumenter og motregning	s. 83
13. Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	s. 84
MARKEDSRISIKO	
14. Markedsrisiko knyttet til renterisiko	s. 86
LIKVIDITETSRISIKO	
15. Likviditetsrisiko	s. 87
16. Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko	s. 88
RESULTATREGNSKAP	
17. Netto renteinntekter	s. 92
18. Netto provisjons- og andre inntekter	s. 93
19. Netto resultat fra finansielle eiendeler	s. 93
20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	s. 94
21. Adm. kostnader og andre driftskostnader	s. 96
22. Pensjoner	s. 96
23. Skatt	s. 99
BALANSE	
24. Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	s. 101
25. Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	s. 104
26. Sertifikater og obligasjoner	s. 106
27. Finansielle derivater	s. 107
28. Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	s. 108
29. Goodwill og andre immaterielle eiendeler	s. 108
30. Eiendom, anlegg og utstyr	s. 110
31. Andre eiendeler	s. 111
32. Innskudd fra og gjeld til kunder	s. 111
33. Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	s. 112
34. Ansvarlig lånekapital	s. 113
35. Annen gjeld og forpliktelser	s. 114
36. Bundne midler	s. 115
37. Investeringer i eierinteresser	s. 116
ØVRIGE OPPLYSNINGER	
38. Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	s. 118
39. Eierandelskapital- og eierstruktur	s. 119
40. Leieavtaler	s. 121
41. Hendelser etter balansedagen	s. 121

Note 1 – Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker.

Bankens formål er å yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester innenfor rammen av verdipapirhandelen. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og finansielle tjenester i samsvar med den til enhver gjeldende lovgivning.

Bankens forretningside er å være en solid, lønnsom og selvstendig sparebank i markedsområdene Ringeriks- og Hadelandsregionen og i Nittedalsområdet. Banken skal tilby et bredt spekter av finansielle tjenester til personkunder, små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor i bankens virkeområde.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har sitt hovedkontor på Hønefoss, Søndre Torv 6, i Ringerike kommune (morbank) og lokalbanker i kommunene Ringerike, Jevnaker, Nittedal og Gran. Hoveddelen av lokalbankene er samlokalisert med Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbanken, datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (94 % eierandel) og datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS (100 % eierandel).

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs ("RING").

Årsregnskapet for 2021 ble vedtatt av styret 11. februar 2022

Note 2 – Regnskapsprinsipper IFRS

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet 2021 for SpareBank 1 Ringerike Hadeland er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2021.

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Implementerte regnskapsstandarder og andre relevante endringer i regelverk i 2021

Konsernet har fra første januar 2021 implementert ny misligholdsdefinisjon. Denne nye misligholds-

definisjonen er utformet i henhold til EBAs sine retningslinjer for hvordan banker skal bruke misligholdsdefinisjon i kapitalsforordningen (CRR) samt presiseringer i CRR/CRD IV forskriften.

Mislighold defineres i to kategorier: «Betalingsmislighold» og «mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking».

1. Betalingsmislighold er definert som vesentlig overtrekk med mer enn 90 dagers varighet. Terskelverdier for vesentlig overtrekk er gitt i CRR/CRD IV forskriften.
2. Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking baserer seg på kredittfaglige vurderinger. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsavsetninger på kunden, konkurs og/eller gjeldsordning, vurderinger av betalingslettelse (forbearance), forlenget betalingsfrist eller andre indikasjoner på at det kan være vesentlig tvil om kunden vil oppfylle sine forpliktelser.

Videre innebærer ny misligholdsdefinisjon innføring av karenstid. Kunder som blir definert som misligholdt vil bli liggende i trinn 3 en periode etter at misligholdet er ordnet opp i. Karenstiden er satt til 3 eller 12 måneder avhengig av underliggende årsak til misligholdet. Konsernet har med virkning fra 01.01.2021 benyttet ny misligholdsdefinisjon også regnskapsmessig. Implementeringseffektene har vært uvesentlige. Endringen er behandlet som estimatending og sammenlignbare tall er derfor ikke omarbeidet.

IASB avsluttet i 2020 arbeidet med fase 2 av arbeidet med IBOR-reformen, og er implementert i 2021. IBOR-reformen har vært en pågående prosess hvor referanserenter benyttet i fordringer, lån og derivater er byttet med nye renter. Implementeringen har ikke påvirket bankens regnskap. Samtlige av bankens rentederivater har NIBOR-rente som referanse per 31.12.2021.

Øvrige endringer med virkning for fremtidige perioder

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger av forsikringskontrakter. Ikrafttredestidspunktet er 1. januar 2023 med krav om sammenlignbare tall. Konsernet har vurdert virkningene av IFRS 17 og ser ikke at denne vil få vesentlige konsekvenser for konsernets resultat og balanse.

For øvrig er det ingen andre IFRS-er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i tusen kroner med mindre annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- I. banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- II. banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- III. banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultat-elementer er eliminert. Minoritetens andel av konsernets

resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar regnskapsfører investeringer i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 15,21 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Konter

Konter består av konter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og

salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valuta-omregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy (se Note 9 for øvrig beskrivelse). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkreditselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrente-utlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. BM-utlån, som ikke er fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat på grunn av bankens forretningsmodell. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring over OCI kan måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet dersom dette eliminerer eller reduserer, med vesentlig grad, et regnskapsmessig misforhold.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring av sikringsinstrumenter til virkelig verdi, har SpareBank 1 Ringerike Hadeland valgt å måle alle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Ringerike Hadeland regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat. Renter knyttet til derivater blir ført under «Renteinntekter» sammen med rentekostnader fra sikringsobjektet. Verdiendring blir ført under «Netto resultat fra andre finansielle investeringer».

Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring av sine fastrente-innlån for å styre sin renterisiko. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første-gangs klassifisering og på løpende basis i samsvar med IFRS 9. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i swap renten. Endringer i kredittspread er derfor ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten eller verdivurderingen. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Banken inngår sikringsforretninger med anerkjente banker for å redusere egen risiko. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikring" i henhold til IFRS 9. Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Tapsnedskrivning utlån

Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved første-gangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til

begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Modellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene, hvor «Base case» vektet med 80 %, «Best case» vektet med 10 % og «Worst case» vektet med 10 %. Se «Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper» for utfyllende informasjon om scenarioene.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

- En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.

- En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. være at kunden er på watchlist. Det vil si at kunden har vesentlig forhøyet risiko og banken vurderer at det er behov for tettere oppfølging.
- En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble innregnet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Dersom de kvantitative eller kvalitative forholdene som medførte flytting til trinn 2 bedres tilstrekkelig, slik at de ikke lenger treffer de nevnte kriterier, vil engasjementet flyttes tilbake til trinn 1.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på kreditttap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (klasse J og K). Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Dersom det er objektive bevis på at kreditttap har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats.

Kreditttapet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs innregning (tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kreditttap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Kunder med mer enn 90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 3

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kreditttap for finansielle eiendeler

som er individuelt signifikante. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet. En kunde som er klassifisert som misligholdt, og følgelig ligger i kategori 3 skal ha 3 eller 12 måneders karenstid etter at misligholdet er gjort opp avhengig av hvorvidt det er gitt betalingslettelse, før kunden går inn i en prøveperiode på 12 eller 24 måneder.

Misligholdte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. I tillegg kommer utlån og andre engasjementer som ikke er betalingsmisligholdte over 90 dager, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap. Engasjementer som anses å ha underliggende verdier med pant i boliger som dekker engasjementet fullt ut nedskrives ikke. Misligholdte engasjement vil ligge i trinn 3 i tapsmodellen.

Forbearance-merkede engasjement

Forbearance er definert som endringer i tidligere avtalt rentenivå, betingelser eller nedbetalingsplan for kunder i økonomiske vanskeligheter, som banken ikke ville gitt til en kunde som ikke var i økonomisk vanskeligheter.

Engasjementer skal forbearance-merkes, forutsatt at kunden er i økonomiske vanskeligheter dersom det innvilges lettelse slik beskrevet over. Forbearance-merkede kunder vil ligge i kategori 2.

Konstaterte tap

Konstatert tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langstidsovervåkning i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod. Innbetalinger på tidligere konstaterte lån framgår av note 10 og presenteres under «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for tapsavsetning.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og IT-utstyr	3-7 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	3-10 år.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler har ført til at vesentlige leieavtaler for konsernet og morbank er balanseført. Standarden krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet og morbank har benyttet seg av dette fritaket. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Nedskrivning på ikke-finansielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler omfattet av IAS 36 (ikke-finansielle eiendeler), blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under ordinære avskrivninger. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimerer som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

For utlån overført til Trinn 3 er inntektsføring av renter på utlån basert på netto utlån, og inntektsføring av renter på utlån i Trinn 1 og 2 er basert på brutto utlån.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres i takt med opptjening. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og Sparebank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta
Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt

skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Ringerike Hadeland konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter og rentekostnader på tidligere påløpte rettigheter, fratrasket avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av estimerte fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og uttakstilbøyelighet. Konsernet benytter økonomiske forutsetninger som anbefalt av Norsk Regnskapsstiftelse. Konsernet har benyttet K2013BE som tabell for levetidsalder utarbeidet av Gabler. Tabellen gir styrkede forutsetninger for levetid enn K2013, men er

mer forsiktig enn finanstilsynets dødelighetsmodell K2013FT.

Endring i pensjonsplaner resultatføres ved planendrings-tidspunktet. Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse og klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Det avsettes arbeidsgiveravgift på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Estimatavvik resultatføres over konsernets totalresultat.

Konsernets ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. juli 2010.

Pensjonsavtaler finansiert direkte over driften

Banken har også pensjonsavtaler finansiert direkte over driften. Basert på forsikringstekniske prinsipper beregnes nåverdien av antatt fremtidige pensjonsytelser. Disse pensjonsforpliktelsene er avsatt som langsiktig gjeld i regnskapet.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 % av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning.

Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har Privatmarked (privatkunder og mindre bedriftsengasjementer) og Bedriftsmarked (BM, større engasjementer), i tillegg til eiendomsmeglervirksomhet samt IT- og regnskaps-tjenester, som sitt primære rapporteringsformat. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling

av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat, hvor «key decision maker» er definert som konsernets ledergruppe. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver presenteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Alternative resultatmål (APM)

I kvartals- og årsrapporten presenteres det alternative resultatmål i tillegg til måltall som reguleres av IFRS. Dette vil kunne hjelpe brukere til å forstå virksomheten bedre og gi mer tydelig informasjon om hvordan konsernet har prestert eller forventer å prestere. For en nærmere beskrivelse av de alternative resultatmålene som benyttes henvises det til bankens hjemmeside: www.rhbank.no.

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Det vises til note 2 for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og viktige forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Vesentlig økt kredittrisiko

Målingen av nedskrivningen for forventet tap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kreditforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kreditforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dager eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging.

Sensitivitet diverse forutsetninger i basisscenarioet

Banken har simulert effekter av å endre på forutsetningene for basisscenarioet. Det er simulert effekten av å øke PD- og LGD estimatene første år (andre forhold er holdt like). Simulering hvis PD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like) tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 40 mill. kroner (+43 prosent). Effekten av migrering er ikke inkludert her. Tilsvarende simulering hvis LGD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like). Simuleringen tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig også her. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 44 mill. kroner (+47 prosent).

	BM	PM	Totalt
Endring av PD nivå med 100%	32	8	40
Endring av LGD-nivå med 100%	34	10	44
Totalt	66	18	83

Scenariovekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet tap under tre scenarier for økonomisk utvikling; base case, best case og worst case. Scenarioene benytter ulike fremtidige nivåer for misligholdsrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD) som er de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet tap (ECL).

Base case er forventet utvikling. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap de siste tre år, men utgangspunktet er gjenstand for løpende, grunndige vurderinger av hvorvidt historisk mislighold og tap er forventningsrett, og nivåene på framtidig PD og LGD i basecase justeres deretter.

Best case reflekterer økonomiske utsikter som er bedre enn forventet utvikling, og PD og LGD settes lavere enn i base case. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap i en historisk oppgangskonjunktur. Worst case reflekterer økonomiske utsikter som er vesentlig dårligere enn forventet utvikling, og PD og LGD settes høyere enn i base case. Utgangspunktet er forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stress-scenarier for andre formål i bankens kredittstyring. Scenariovektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon.

Gjennom koronapandemien er scenariovekting på 80-10-10 opprettholdt. Endringene i de makro-økonomiske prognosene er tatt høyde for gjennom modelloverstyring, som beskrevet under avsnittet «Faktisk utvikling».

Sensitivitet scenariovekting

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basisscenariet og tilsvarende 10%-poengs økning i sannsynligheten for stress-scenariet (worst case) resulterte i økte tapsavsetninger på ca. 23,9 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en moderat forverring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer som gjør at misligholdssannsynligheten som det er tatt høyde for øker ytterligere.

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basis-scenariet og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for det beste scenariet (best case) resulterer i reduserte tapsavsetninger på ca. 2,43 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en moderat forbedring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer som gjør at misligholdssannsynligheten som det er tatt høyde for blir redusert.

	BM	PM	Totalt
ECL i forventet scenario (Base case)	56	15	71
ECL i nedsidescenario (Worst case)	236	74	310
ECL i oppsidescenario (Best case)	38	9	47
ECL med anvendt scenariovekting 80/10/10 *)	72	20	93
ECL med alternativ scenariovekting 70/20/10	90	26	117
ECL med alternativ scenariovekting 70/10/20	71	20	90

Faktisk utvikling

På bakgrunn av koronapandemien og usikkerheten knyttet til økonomisk utvikling, har det vært behov for å gjøre overstyringer i modellen på enkelte engasjement og bransjer.

Banken har relativt lav eksponering mot særlig utsatte bransjer som olje og gass, handel, og hotell og restaurant. Det er ved utgangen av 2021 ikke identifisert behov for økt individuell tapsavsetning på enkeltengasjement som følge av effekten av virusutbruddet. Sammen-setningen av bankens utlånsportefølje gjør at de forventede fremtidige kredittapene, gitt de forutsetningene som er lagt til grunn, forventes å bli moderate.

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet året, som i 2020, gjennomført kvartalsvis engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon - og fordi det er grunn til å tro at koronapandemiens effekter vil slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse. Metoden for modellmessig beregning av tapsavsetninger er derfor videreført fra 2020. Det innebærer at enkeltengasjementer som er vurdert å ha forhøyet risiko/svekket betalingsevne, som følge av dagens markedssituasjon, er overstyrt fra trinn 1 til trinn 2 i modellen. Engasjementer med avdragsfrihet, likviditetslån eller innen utsatt bransje, er spesielt vurdert. I tillegg er misligholdsrisiko (PD) for engasjementer innen særlig utsatt bransje (hotell) blitt overstyrt til 10 %, tilsvarende risikoklasse H. Ved utløpet av 4. kvartal er PD-overstyringen fjernet.

Effekten av myndighetenes støttetiltak er inkludert i vurderingene om forventet tap. Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til endelige effekter av koronapandemien på både bedrifts- og personmarkedet. Det er derfor større usikkerhet i estimatene enn normalt.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Måling av virkelig verdi på aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked vil bestemmes ved å bruke en av følgende eller en kombinasjon av følgende verdsettelsesmetoder: (i) siste kjente transaksjonskurs, (ii) resultat per aksje, (iii) utbytte per aksje, (iv) rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap og (v) siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter. Slike verdsettelse vil være beheftet med usikkerhet.

Note 4 – Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten slik besluttet i konsernledelsen iht. IFRS 8. På balanseposter segmentrapporteres det i morbanken kun på utlån og innskudd. Øvrige balanseposter er klassifisert under øvrige.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: Privatmarked inneholder privatkunder for hele banken, samt mindre bedriftskunder.

Bedriftsmarked inneholder større bedriftsengasjementer. Eiendomsmegling samt IT- og regnskaps-tjenester inneholder virksomhet i datterselskaper.

Segment PM og segment BM er definert som kunder håndtert av henholdsvis PM og BM avdelingene. Det vil være kunder med BM sektor som behandles av PM avdelingene, og motsatt. Segmentinformasjonen vil derfor ikke samsvare med sektorinndelingen i note 11.

Konsern 31.12.2021

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	325	268	-	-	-27	566
Netto andre provisjonsinntekter	90	40	-	-	2	133
Netto andre inntekter	-	1	57	60	104	222
Driftskostnader	179	91	47	54	-1	369
Resultat før tap	236	219	11	6	80	552
Tap på utlån og garantier	-1	-5	-	-	-	-6
Resultat før skatt	237	223	11	6	80	558
BALANSE						
Utlån til kunder	12.379	10.751	-	-	1	23.131
Nedskrivning utlån	-17	-76	-	-	-	-93
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	-	-	5
Andre eiendeler	-	-	35	27	4.879	4.941
Sum eiendeler pr segment	12.366	10.676	35	27	4.880	27.984
Innskudd fra og gjeld til kunder	11.670	6.341	-	-	-21	17.990
Annen gjeld og egenkapital	-	-	35	27	9.932	9.994
Sum egenkapital og gjeld pr segment	11.670	6.341	35	27	9.911	27.984

Konsern 31.12.2020

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	293	253	-	-	-27	519
Netto andre provisjonsinntekter	84	36	-	-	4	123
Netto andre inntekter	-	1	54	57	78	190
Driftskostnader	172	83	44	50	-1	349
Resultat før tap	204	207	10	7	55	483
Tap på utlån og garantier	-1	29	-	-	-	28
Resultat før skatt	205	178	10	7	55	455

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
BALANSE						
Utlån til kunder	11.898	10.070	-	-	42	22.009
Nedskrivning utlån	-17	-81	-	-	-	-98
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	-	-	5
Andre eiendeler	-	-	35	26	5.263	5.324
Sum eiendeler pr segment	11.885	9.988	35	26	5.305	27.239
Innskudd fra og gjeld til kunder	10.930	6.157	-	-	-19	17.069
Annen gjeld og egenkapital	-	-	35	26	10.110	10.171
Sum egenkapital og gjeld pr segment	10.930	6.157	35	26	10.091	27.239

Note 5 – Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Per 31.12.2021 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3 prosent og motsykisk kapitalbuffer 1 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11,0 prosent. I tillegg har Finanstilsynets fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 1,7 prosent med virkning fra 31.03.2018. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 12,7 prosent.

Finansdepartementet besluttet den 16. juni 2021 å følge Norges Banks råd om å endre motsykisk kapitalbufferkrav til 1,5 % fra 30. juni 2022. Videre besluttet Finansdepartementet i desember 2021 å følge Norges Banks råd om å endre motsykisk kapitalbufferkrav til 2% fra 31.12.2022. Finansdepartementet har besluttet at systemrisikobufferen for standardmetodebanker økes fra 3 til 4,5 % f.o.m. 31.12.2022

Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på minimum regulatorisk minstekrav +1 %.

Bankens investering i datterselskapene Eiendoms-megleren Ringerike Hadeland og SpareBank 1 Økonomi-huset AS faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftenes §17, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eierandeler under 10 %. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jfr Finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS og SB1 Finans Østlandet AS.

Finansdepartementet informerte den 26. mars om at endringer i kapitalkravsforordningen for banker (CRR2), som i EU gjelder fra 28. juni 2021, ikke vil tre i kraft i EØS-avtalen på samme tidspunkt. Finansdepartementet vil komme tilbake til når reglene vil bli tatt inn i avtalen og satt i kraft i Norge.

Finanstilsynet publiserte den 10. desember 2020 et rundskriv vedrørende vurdering av engasjementer som skulle vurderes som høyrisiko. Finanstilsynet redegjorde for at deres tolkning av gjeldende CRR-regelverk tilsa at alle eiendomsutviklingsprosjekter som er gjort med sikte på videresalg var å anse som spekulativ investering og skulle risikovektes 150 %. Krav til forhåndssalg, egenkapitalandel, forhåndsbetaling av deler av kjøpesum eller andre risikoreduserende tiltak var ikke i stand til å påvirke risikovektingen.

Finansdepartementet sendte 25. mai brev til Finanstilsynet med departementets syn på hvordan kapitalkravene for lån til visse typer eiendomsprosjekter skal praktiseres. Departementet presiserer der bl.a. at et visst forhåndssalg kan gi grunnlag for lavere kapitalkrav. Når låntaker har inngått juridisk bindende kjøpsavtaler som dekker mer enn halvparten av engasjementsbeløpet, mener departementet at prosjektet som utgangspunkt ikke vil kunne regnes som høyrisiko, det vil si at låneengasjement ikke bør ha høyere kapitalkrav.

Banken har per 31.12.2021 gjort vurdering av risikoen i eiendomsutviklingsprosjekter i henhold til Finansdepartementets konklusjon og har flyttet engasjementer der det ikke er inngått juridisk bindende kjøpsavtale som dekker mer enn halvparten av engasjementsbeløpet til 150 % risikovekt.

Forholdsmessig konsolidering

(Beløp i mnok)	31.12.2020	31.12.2021
Ren kjernekapital	3.652	3.674
Kjernekapital	3.694	3.718
Ansvarlig kapital	4.011	4.037
Totalt beregningsgrunnlag	19.363	20.698
Ren kjernekapitaldekning	18,9 %	17,8 %
Kjernekapitaldekning	19,1 %	18,0 %
Kapitaldekning	20,7 %	19,5 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,1 %	8,8 %

MORBANK

(Beløp i mnok)	31.12.2020	31.12.2021
Egenkapitalbevis	1.565	1.565
Overkursfond	492	492
Uttevningfond, grunnfond og kompensasjonsfond	1.661	1.679
Fond for urealiserte gevinster	34	43
Avsatt til gaver og utbytte	35	260
Annen egenkapital	-17	-17
Balanseført egenkapital	3.770	4.022
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-33	-260
Verdiendringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-16	-16
Fradrag for utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor 1)	-554	-635
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-29	-36
Ren kjernekapital	3.139	3.074
Fondsobligasjoner	-	-
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-	-
Kjernekapital	3.139	3.074
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	250	250
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor 1)	-21	-22
Ansvarlig kapital	3.368	3.302
Risikoveid beregningsgrunnlag:		
Stater	6	12
Lokale og regionale myndigheter	58	31
Offentlige foretak	10	-
Institusjoner	349	248
Foretak	3.900	5.752
Massemarked	2.489	2.336
Pantsikkerhet i eiendom	7.082	6.160
Forfalte engasjementer	19	115
Høyrisikoengasjementer	124	144
Obligasjoner med fortrinnsrett	142	157
Egenkapitalposisjoner	471	528
Øvrige engasjementer	257	253
Sum kredittrisiko	14.907	15.736
Operasjonell risiko	1.395	1.489
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	67	42
Totalt beregningsgrunnlag	16.369	17.266
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	19,2 %	17,8 %
Kjernekapitaldekning	19,2 %	17,8 %
Kapitaldekning	20,6 %	19,1 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50%)	409	432
Motsykklisk buffer (1%)	164	173
Systemrisikobuffer (3,00 %)	491	518
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1.064	1.122
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50%)	737	777
Tilgjengelig ren kjernekapital	1.338	1.175
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	11,3 %	10,8 %

Note 6 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- I størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk målbilde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensiktsmessig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventninger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitetsplaner for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid og fokus på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring. Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret. Risikoutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, mens revisjonsutvalget forbereder saker som vedrører finansiell informasjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalgene består av de samme tre medlemmene utgått av styret, men utvalgene har ikke samme leder. Godtgjøringsutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende banksjef, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av tre styremedlemmer.

Administrerende banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyrings-systemer i konsernet og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvarsområder, og skal påse at risikostyring –og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende banksjef.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenheter og rapporterer direkte til administrerende banksjef. I tillegg har avdelingen adgang til å rapporterte direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

I datterselskapene skal det være utpekt en person som skal samarbeide med avdeling for risikostyring og compliance og ivareta risikoansvaret i det respektive datterselskap.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1 Ringerike Hadeland eksponeres for ulike typer risiko. Nedenfor er det gitt nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Utvidet markedsinformasjon (Pilar III) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

Kredittrisiko

Kredittrisiko utgjør bankens største risikoområde, og defineres som risiko for tap som kan oppstå som følge av at kunder ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittpolicy konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Kredittpolicyen er forankret i bankens overordnede policy for risiko og kapitalstyring som legger forutsetningene for en moderat risikoprofil.

Bankens kredittpolicy inneholder retningslinjer for risikoprofilen, herunder maksimal misligholdssannsynlighet (PD) og maksimalt tap gitt mislighold (LGD) for privatmarkedet, bedriftsmarkedet og totalt. Kredittpolicyen inneholder også kredittstrategiske rammer som styrer bankens konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer og på enkeltengasjement.

Etterlevelse av kredittpolicy og vedtatte rammer og måltall overvåkes løpende og rapporteres månedlig til styret.

Banken benytter standardmetoden for beregning av kredittrisiko i kapitalberegningen. Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittpolicy og gjennom risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling bidra til å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende banksjef, som igjen kan delegerer disse videre innenfor egne fullmakter.

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/hedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Underliggende portefølje viser positiv utvikling, både gjennom høyere andeler lån i gode risikoklasser og lavere andeler lån i misligholdte- og risikoutsatte klasse.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne til å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av likviditetspolicyen. Rammene ligger godt innenfor de minimumsgrenser fastsatt av regulatoriske myndigheter og konsernets konservative risikoprofil innen området. Policyen setter blant annet rammer for størrelse og kvalitet på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny markedsfinansiering.

I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditets-situasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. I tillegg til likviditets-prognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Avdeling for Økonomi/Finans er ansvarlig for bankens finansiering -og likviditetsstyring.

Risikoeksposering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse av avdeling for risikostyring og compliance.

For ytterligere informasjon vises til note 16 og 17

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond, og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av markedsrisikopolicyen. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrenser fastsatt av regulatoriske myndigheter, og konsernets konservative risikoprofil innen området. Risikoeksposering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse.

Styret har blant annet vedtatt rammer for renterisiko, spreadrisiko, kursrisiko og valutarisiko

For ytterligere informasjon vises det til note 15.

Konsentrasjon

Konsentrasjoner av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjoner innebærer utøvelsen av skjønn. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kontrollerer risikokonsentrasjon gjennom rammesetting på ulike områder. For kredittrisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransjeeksponering. Faktisk eksponering fordelt på risikogrupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i note 8. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal spreadrisiko, renterisiko, valutarisiko, og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 15. Konsernets eksposering i valuta består av valutabeholdning i bankens minibanker. Aksjeeksponering er spesifisert i 29. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover dom som fremkommer i nevnte noter.

Operasjonell risiko

All virksomhet i konsernet er i større eller mindre grad utsatt for operasjonell risiko, som defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko styres gjennom policy for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret. Policyen tar utgangspunkt i Finanstilsynets tilnærming til operasjonell risiko definert i «Modul for vurdering av operasjonell risiko» som igjen bygger på COSO, et internasjonalt akseptert rammeverk for helhetlig risikostyring. Rammeverket består av åtte innbyrdes relaterte komponenter; internt miljø, etablering av målsettinger, identifisering av hendelser, risikovurdering, risikohåndtering, kontrollaktiviteter, informasjon og kommunikasjon og oppfølging.

Etterlevelse av rammer og risikotoleranse overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres kvartalsvis til styret. Vurdering av internkontroll innenfor sentrale områder innenfor operasjonell risiko rapporteres til styret kvartalsvis som del av bankens risikorapport.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/forskrifter, standarder og/eller interne retningslinjer og verdier (strategier, policyer,

fullmaktsreglement, rutiner og etiske retningslinjer). Compliancerisiko styres gjennom policy for compliance som fastsettes minimum årlig av styret

Bankens krise- og kontinuitetsplan beskriver beslutningsstruktur og organisering av en krise der en eller flere avdelinger er involvert. Planen bygger på SpareBank 1-alliansens «Krise- og kontinuitetsplan for selskaper i SpareBank 1-alliansen» og ivaretar bankens rolle i en eventuell krise som omfatter flere enheter i Alliansen. Overordnet Krise- og beredskapsplan er utarbeidet og godkjent av styret. Bankens kriseledelse gjennomfører jevnlig kriseøvelser både i egen regi og i samarbeid med SpareBank 1-alliansen.

IT-virksomheten er en vesentlig faktor for at konsernet skal nå sine forretningsmessige mål. Bankens IT-virksomhet er også sentral for regnskapsføringen og den finansielle rapporteringen. SpareBank 1-alliansen har inngått avtale med IT-leverandøren EVRY om drift og videreutvikling av kjerneløsningen til Alliansen-bankene. SpareBank 1-alliansen har også avtaler med andre leverandører om ulike IT-løsninger. Gjennom avtalen banken har med SpareBank 1-alliansen om deltakelse i sammenslutningen, tiltrer banken som part i de utkontrakteringsavtaler SpareBank 1-alliansen gjør med underleverandører av IT-tjenester. Det er etablert databehandlingsavtaler mellom de leverandørene og

bankene som blant annet sikrer håndtering av taushetsbelagt informasjon. Alle viktige beslutninger i IT-virksomheten er forankret hos ledelsen i banken. Bankens internkontrollerarbeid innenfor IT har særlig fokus på driftsstabilitet, endringshåndtering og informasjonssikkerhet.

Det foretas kartlegging av den operasjonelle risiko i forbindelse med oppfyllelse av internkontroll- og IKT-forskriftene. Det gjennomføres videre særskilte risikoanalyser av prosesser og forretningsområder der dette anses nødvendig.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på fullmaktsstrukturer, gode rutinebeskrivelser, definerte ansvarsforhold og en kultur som stimulerer til organisatorisk læring for å håndtere den operasjonelle risikoen.

For ytterligere informasjon vises til b.la. følgende noter:

- Note 8:** Utlån til og fordringer på kunder
- Note 12:** Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser
- Note 15:** Markedsrisiko knyttet til renterisiko
- Note 16:** Likviditetsrisiko
- Note 27:** Certifikater og obligasjoner
- Note 29:** Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Note 7 – Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

MORBANK		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)		2021	2020
1.264	959	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid		958	1.264
140	145	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid		145	140
1.404	1.104	Sum		1.103	1.404
0,6 %	0,4 %	Gjennomsnittlig rente		0,4 %	0,6 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner er i NOK og har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Utlån fordelt på fordringstype		
2.123	2.035	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2.035	2.123
569	588	Byggelån	588	569
19.279	20.466	Nedbetalingslån	20.466	19.278
40	42	Påløpte renter	42	40
22.010	23.132	Brutto utlån og fordringer på kunder	23.131	22.009
		Nedskrivninger fordelt på fordringstype		
-81	-76	Tap på utlån til amortisert kost	-76	-81
-17	-17	Tap på på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-17	-17
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
21.917	23.044	Netto utlån og fordringer på kunder	23.043	21.916
		Utlån fordelt på markeder		
11.969	12.279	Lønnstakere	12.279	11.969
10.002	10.811	Næringsfordelt	10.810	10.001
-	-	Offentlig	-	-
40	42	Påløpte renter	42	40
22.010	23.132	Brutto utlån og fordringer på kunder	23.131	22.009
		Nedskrivninger fordelt på markeder		
-81	-76	Nedskrivninger lønnstakere	-76	-81
-17	-17	Nedskrivninger næring	-17	-17
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
21.917	-88	Netto utlån og fordringer på kunder	-88	21.916
		Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):		
1.373	1.280	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	1.280	1.373
1.340	1.288	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	1.288	1.340

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2021	2020
13.061	13.415	Lønnstakere o.l	13.415	13.061
31	1	Offentlig forvaltning	1	31
1.309	1.360	Primærnæringer	1.360	1.309
337	346	Industri	346	337
1.874	2.026	Bygg og anleggsvirksomhet	2.026	1.874
616	620	Varehandel	620	616
133	122	Transport og lagring	122	133
211	175	Hotell- og restaurantdrift	175	211
671	870	Forretningsmessig tjenesteyting	868	671
6.176	6.947	Omsetning/drift eiendommer	6.936	6.165
359	389	Diverse næringer	389	359
24.778	26.273	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	26.260	24.766

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2021	2020
11.969	12.279	Lønnstakere o.l	12.279	11.969
-	0	Offentlig forvaltning	-	-
1.088	1.131	Primærnæringer	1.131	1.088
225	235	Industri	235	225
1.398	1.436	Bygg og anleggsvirksomhet	1.436	1.398
342	365	Varehandel	365	342
110	100	Transport og lagring	100	110
197	159	Hotell- og restaurantdrift	159	197
597	745	Forretningsmessig tjenesteyting	745	597
5.735	6.318	Omsetning/drift eiendommer	6.318	5.734
311	322	Diverse næringer	322	311
40	42	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	42	40
22.010	23.132	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	23.131	22.009

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2021	2020
2.512	2.580	Innlandet	2.580	2.511
16.535	17.184	Viken	17.183	16.535
2.346	2.848	Oslo	2.848	2.346
592	496	Landet for øvrig	496	592
25	24	Utlandet	24	25
22.010	23.132	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	23.131	22.009

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	Utlån til ansatte	2021	2020
330	317	Utlån til ansatte	424	444
180	173	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	173	180
1	2	Rentesubsidiering ansatte	2	2

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og Flexilån til ansatte tilsvarer 60 % av laveste rentesats for nedbetalingslån over 2 MNOK i privatkundemarkedet dersom belåningen ligger innenfor henholdsvis 85 % av forsvarlig verdi for flexilån og innenfor 60 % av forsvarlig verdi for nedbetalingslån. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Kredittrisiko - Konsern

Tabellen viser kredittrisiko fremstilt i bruttoverdi på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi over OCI, finansielle garantikontrakter og lånetilsagn. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene lavest, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

2020					2021			
Utlån og forskudd til kunder totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	7.913	29	-	7.942	8.763	42	3,401538	8.809
Lav	5.691	262	-	5.953	5.823	87	-	5.910
Middels	5.691	1.126	-	6.816	5.944	1.223	38,1696	7.205
Høy	414	342	-	756	479	207	-	687
Høyest	205	278	-	484	229	235	7,81505	471
Misligholdt og nedskrevet	-	-	59	59	-	-	50	50
Bruttoverdi	19.913	2.037	59	22.009	21.238	1.794	100	23.131
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	5	5	-	-	5
Sum avsetning	-33	-51	-14	-98	-35	-28	-30	-93
Nettoverdi	19.885	1.986	45	21.916	21.208	1.766	69	23.043

2020					2021			
Utlån og forskudd til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	6.274	12	-	6.285	7.244	42	-	7.286
Lav	4.547	33	-	4.580	3.810	77	-	3.886
Middels	1.880	411	-	2.291	1.932	642	-	2.574
Høy	28	137	-	165	35	104	-	139
Høyest	44	127	-	171	42	127	-	169
Misligholdt og nedskrevet	-	-	37	37	-	-	28	28
Bruttoverdi	12.772	720	37	13.529	13.062	992	28	14.082

2020					2021			
Utlån og forskudd til kunder til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	1.639	18	-	1.657	1.519	0	3	1.522
Lav	1.144	229	-	1.373	2.013	11	-	2.024
Middels	3.811	715	-	4.526	4.012	580	38	4.631
Høy	386	205	-	590	444	104	-	548
Høyest	161	152	-	313	187	107	8	302
Misligholdt og nedskrevet	-	-	22	22	-	-	22	22
Bruttoverdi	7.141	1.318	22	8.481	8.175	802	71	9.048

Note 9 – SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og Sparebank 1 Kredittkort AS

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,87 prosent pr 31.12.2021 (4,74 prosent pr 31.12.2020). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2021 er bokført verdi av overførte utlån 10,85 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2021 og 2020. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 3,68 prosent pr 31.12.2021 (0,42 prosent pr 31.12.2020). Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringsseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringsseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til Sparebank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringsseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1

Næringskreditt og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2020 er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 375 mill. kr. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2021 og 2020.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forut-

setter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 KREDITT AS

SpareBank 1 Kredittkort AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kredittkort AS og med Sparebank 1 Kredittkort AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kredittkort AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av Sparebank 1 Kredittkort. Bankene er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra Sparebank 1 Kredittkort AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrasket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgspolisjon.

Note 10 – Tap på utlån og garantier

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern bortsett fra en konsolidering fra en datter for brutto og netto utlån, se note 5. Beløp i mnok. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verdivurdering.

2020		MORBANK/KONSERN		
Tap på utlån og garantier	01.01.2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2020
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	51	30	-3	78
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	20	-	-	20
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	71	30	-3	98

2021		MORBANK/KONSERN		
Tap på utlån og garantier	01.01.2021	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2021
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	78	-3	-2	74
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	20	-	-	19
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	98	-3	-2	93

Banken har relativt lav eksponering mot særlig utsatte bransjer som olje og gass, handel, og hotell og restaurant. Det er ved utgangen av året ikke identifisert behov for økt tapsavsetning på enkeltengasjement som følge av effekten av virusutbruddet. Sammensetningen av bankens utlånsportefølje gjør at de forventede fremtidige kredittapene, gitt de forutsetningene som er lagt til grunn, forventes å bli moderate.

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av de siste kvartalene gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon. Bankens vurdering er at usikkerheten har avtatt det siste året, da både den regionale og nasjonale økonomien står sterkt på tross av pandemien. Den nylige oppblomstringen av Omikron-varianten og tilhørende nedstenging, er ansett som en midlertidig skritt tilbake på veien ut av pandemien.

Bankens "Covid-watchlist" er avviklet i Q4, men noen enkeltengasjement er overført til ordinær watchlist. Engasjement med forhøyet risiko er gjennomgått i kredittkomité, og overstyring av PD til 10% er avsluttet for samtlige engasjement. På grunn av fortsatt usikkerhet overstyres enkelte engasjement i særlig utsatte bransjer fortsatt til kategori 2 i IFRS9-modellen.

Ved innføring av IFRS9-modellen i 2018 ble det gjort en skjønnsmessig avsetning på 5 mnok for modellusikkerhet. Den er i løpet av året tilbakeført, da modellusikkerheten som dannet grunnlaget for avsetningen er ansett som lavere.

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- Nye utedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.
- Økning og reduksjon i måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

MORBANK/KONSERN				
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	32	27	12	71
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-4	4	-0,3	-
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-0,4	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	11	4	0,3	15
Økning i trekk på eksisterende lån	2	14	6	23
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-10	-3	-0,04	-13
Utlån som har blitt fraregnet	-8	-4	-3	-16
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0,01	-1	-14	-15
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2020	33	51	14	98

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	33	51	14	98
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	7	-7	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-2	3	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	18	9	-	27
Økning i trekk på eksisterende lån	4	7	17	28
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-13	-14	-1	-28
Utlån som har blitt fraregnet	-9	-17	-	-26
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-5	-	-	-5
31.12.2021	35	28	30	93

MORBANK/KONSERN				
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	5	7	3	15
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0,2	-	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0,0	-0,3	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2	2	1	5
Økning i trekk på eksisterende lån	0,5	5	-	5
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3	-1	-	-4
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-2	-	-4
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2020	5	9	5	18

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	5	9	5	18
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-	-	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3	4	-	6
Økning i trekk på eksisterende lån	-	2	1	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3	-2	-	-5
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-2	-	-4
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2021	5	9	5	18

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	25	19	8	52
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2	2	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	10	13	-	23
Økning i trekk på eksisterende lån	2	14	2	19
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-7	-2	-	-9
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6	-4	-	-10
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2020	26	39	8	73

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	26	39	8	73
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-2	2	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	12	5	-	18
Økning i trekk på eksisterende lån	3	4	15	22
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-8	-11	-	-20
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6	-14	-	-20
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-5	-	-	-5
31.12.2021	24	18	25	67

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2	1	-	3
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	0,4	-0,4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0,5	0,5	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2	1,46	-	3
Økning i trekk på eksisterende lån	0,4	2	0,6	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1	-0,3	-0,01	-1
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-	-0,3	-	-1
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-0,3	-
31.12.2020	3	4	0,146	7

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	3	4	-	7
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	1	-1	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-	-	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3	-	-	3
Økning i trekk på eksisterende lån	2	1	1	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-2	-1	-	-3
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1	-1	-	-2
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2021	6	2	-	8

KONSERN

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	19.759	1.398	87	21.244
Avsetning til tap overført til Trinn 1	389	-383	-6	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-747	767	-20	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-4	-10	14	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	8.638	764	9	9.411
Økning i trekk på eksisterende lån	228	43	-	271
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.544	-97	-1	-1.642
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6.807	-445	-17	-7.269
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-6	-6
31.12.2020	19.913	2.037	59	22.009

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,17 %	2,51 %	23,53 %	0,45 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	19.913	2.037	59	22.009
Avsetning til tap overført til Trinn 1	433	-433	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-431	434	-3	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-19	-42	61	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	9.732	743	11	10.486
Økning i trekk på eksisterende lån	258	11	-	270
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.442	-148	-16	-1.605
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-7.206	-810	-10	-8.026
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2021	21.238	1.794	100	23.131

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,16 %	1,55 %	30,33 %	0,40 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	12.543	799	59	13.401
Avsetning til tap overført til Trinn 1	251	-244	-6	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-290	311	-20	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-10	11	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6.315	190	9	6.514
Økning i trekk på eksisterende lån	121	10	-	131
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.207	-44	-1	-1.252
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-4.960	-291	-13	-5.264
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2020	12.772	720	37	13.529

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	1,20 %	12,97 %	0,13 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	12.772	720	37	13.529
Avsetning til tap overført til Trinn 1	224	-223	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-298	302	-3	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-	-5	5	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6.318	527	1	6.846
Økning i trekk på eksisterende lån	126	3	-	130
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.024	-95	-2	-1.121
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5.055	-238	-8	-5.300
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2021	13.062	992	28	14.082

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	0,86 %	17,13 %	0,13 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

KONSERN

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	7.216	599	28	7.844
Avsetning til tap overført til Trinn 1	139	-139	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-457	457	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-3	-	3	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2.322	574	-	2.896
Økning i trekk på eksisterende lån	108	33	-	141
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-336	-53	-1	-390
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1.847	-153	-4	-2.005
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-5	-5
31.12.2020	7.141	1.318	22	8.481

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,36 %	2,93 %	38,58 %	0,86 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	7.141	1.318	22	8.481
Avsetning til tap overført til Trinn 1	209	-209	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-133	133	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-19	-37	56	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3.414	216	10	3.640
Økning i trekk på eksisterende lån	132	8	-	140
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-417	-53	-14	-484
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2.151	-573	-2	-2.726
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2021	8.176	802	71	9.049

Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,30 %	2,22 %	35,69 %	0,74 %
---------------------------------------	--------	--------	---------	--------

Ubenyttet kreditter	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2.054	54	1	2.110
Avsetning til tap overført til Trinn 1	14	-14	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-80	80	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	392	60	-	452
Økning i trekk på eksisterende lån	222	23	-	245
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-306	-42	-	-348
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-393	-4	-	-398
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2020	1.901	157	1	2.059

Ubenyttet kreditter	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	1.901	157	1	2.059
Avsetning til tap overført til Trinn 1	14	-14	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-80	80	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	802	60	-	618
Økning i trekk på eksisterende lån	222	23	-	245
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-306	-42	-	-348
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-393	-4	-	-398
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2021	2.158	260	-	2.418

MORBANK/KONSERN		
Periodens tap på utlån og garantier	31.12.20	31.12.21
Endring i nedskrivning Trinn 1 & 2	26	-17
Endring i nedskrivning Trinn 3	2	17
Effekt skjønnsmessig nedskrivning	-	-5
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	1	1
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	-	-
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-1	-1
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	1	-1
Sum tap på utlån og garantier	28	-6

Etter gitte instruksjoner blir misligholdte lån/ kreditter og overtrukne konti overført til Modhi Collect AS (inkasso).
Pr 31.12.2021 utgjorde konstaterte tap, som banken fortsatt har juridisk rett på, 6,8 mill. kroner.

MORBANK/KONSERN		
	31.12.20	31.12.21
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	17	9
Trinn 3 nedskrivning	-2	-1
Netto misligholdte engasjement	15	8
Avsetningsgrad	9,6 %	12,9 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,0 %
Øvrige tapsutsatte engasjement:		
Øvrig tapsutsatte engasjement	42	91
Trinn 3 nedskrivning	-11	-29
Netto tapsutsatte engasjement	31	62
Avsetningsgrad	26,7 %	31,9 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,2 %	0,6 %

MORBANK/KONSERN			
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Lån med betalingslettelser *)			
Lån med betalingslettelser	171	39	210
Lån med betalingslettelser	171	39	210

*) Tabellen viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunden (blir etter IFRS 9 klassifisert enten i trinn 2 eller trinn 3). Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning, skal klassifiseres i trinn 2, mens kredittforringede lån skal klassifiseres i trinn 3.

Note 11 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK		Brutto eksponering	KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
Eiendeler				
95	91	Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	95
1.404	1.104	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.104	1.404
22.010	23.132	Brutto utlån til og fordringer på kunder ¹⁾	23.131	22.009
2.323	2.197	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	2.197	2.323
74	9	Derivater	9	74
88	82	Andre eiendeler (note 32)	104	111
25.995	26.615	Sum eiendeler	26.635	26.017
Forpliktelser				
698	710	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	710	698
2.069	2.430	Ubenyttede kreditter	2.418	2.059
582	485	Lånetilsagn	485	582
3.349	3.626	Sum finansielle kredittforpliktelser	3.614	3.339
29.344	30.240	Sum total kredittrisikoeksponering	30.248	29.356

1. Netto utlån til og fordringer på kunder målt til virkelig verdi over resultatet utgjør kr 1.280 mill. kr. pr 31.desember 2021 (1.373mill. kr.)

MORBANK		Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på land	KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
Kreditteksponering knyttet til utlån inkl. ubenyttede kreditter				
29.318	30.216	Norge	30.236	29.331
25	24	Utlandet	24	25
29.344	30.240	Totalt fordelt på geografiske områder	30.248	29.356

Det er kun posten utlån som fordeles etter geografiske områder, ref. note 8. Andre eiendeler er kun eksponert i Norge. For mer informasjon av sikkerhetens beregning og estimer henvises leseren til note 3.

Sikkerheter pr. sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Risikoklasse-inndeling skjer ved at det beregnes misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive data og scores på månedlig basis. Banken reduserer kreditt risikoen ved å ta sikkerhet i pant, og den vanligste formen for sikkerhet er pant i fast eiendom, men det benyttes også andre typer sikkerheter. Verdien av sikkerheten er beregnet som omsetningsverdi på de respektive sikkerhetstypene. Omsettingsverdi for andre sikkerheter enn eiendom er vanligvis satt som bokført verdi i siste avlagte årsregnskap. Sikkerhetsdekning er beregnet som verdi av sikkerheten delt på exposure at default (EAD). Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av sikkerhetsdekningsintervallene innenfor hver klasse.

MORBANK OG KONSERN	Prosentvis snitt pr klasse	2021	2020
Sikkerhetsklasse 1	120 %	2.595	2.337
Sikkerhetsklasse 2	110 %	4.207	3.350
Sikkerhetsklasse 3	90 %	6.124	5.378
Sikkerhetsklasse 4	70 %	6.480	6.552
Sikkerhetsklasse 5	50 %	1.818	1.764
Sikkerhetsklasse 6	30 %	336	320
Sikkerhetsklasse 7	10 %	529	619
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		22.088	20.319

Note 12 – Finansielle instrumenter og motregning

I henhold til IFRS 7 skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring iht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge iht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse.

Mot finansielle institusjoner inngår konsernets standardiserte og hovedsaklig bilaterale ISDA-avtaler. Under ISDA har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot institusjonelle motparter. Kunder i person- og bedriftsmarkedet som driver tradingvirksomhet henvises til Sparebank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

Eiendelene og forpliktelsene nedenfor kan motregnes.

	Brutto finansielle eiendeler/forpliktelse	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/forpliktelse i balansen	Avgitt/mottatt kontant-sikkerhet
2021				
Derivater som eiendeler	9	-	9	-12
Derivater som forpliktelser	-6	-	-6	3
2020				
Derivater som eiendeler	74	-	74	-21
Derivater som forpliktelser	-5	-	-5	3

Note 13 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

MORBANK		Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2021 (Beløp i mnok)									
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		1.104	-	-	-	-	-	1.104
Brutto utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	8		6.675	3.748	2.462	136	169	28	13.217
Bedriftsmarked	8		1.313	1.871	4.580	548	302	22	8.635
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet									
Privatmarked	8		611	138	112	3	-	1	865
Bedriftsmarked	8		211	153	51	-	-	-	415
Sum brutto utlån			9.913	5.910	7.205	687	471	50	24.236
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27		2.155	41	-	-	-	-	2.197
Sum finansielle investeringer			2.155	41	-	-	-	-	2.197
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			12.068	5.952	7.205	687	471	50	26.433

		Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2020 (Beløp i mnok)									
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		1.404	-	-	-	-	-	1.404
Brutto utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	8		5.672	4.367	2.156	156	168	36	12.555
Bedriftsmarked	8		1.341	1.346	4.469	590	313	22	8.082
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet									
Privatmarked	8		613	213	135	9	3	1	973
Bedriftsmarked	8		317	27	56	-	-	-	400
Sum brutto utlån			9.347	5.953	6.816	756	484	59	23.415
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27		2.233	35	55	-	-	-	2.323
Sum finansielle investeringer			2.233	35	55	-	-	-	2.323
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			11.581	5.987	6.872	756	484	59	25.738

KONSERN		Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2021 (Beløp i mnok)									
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		1.103	-	-	-	-	-	1.103
Brutto utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	8		6.675	3.748	2.462	136	169	28	13.217
Bedriftsmarked	8		1.313	1.871	4.579	548	302	22	8.634
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet									
Privatmarked	8		611	138	112	3	-	1	865
Bedriftsmarked	8		211	153	51	-	-	-	415
Sum brutto utlån			9.913	5.910	7.204	687	471	50	24.235
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27		2.155	41	-	-	-	-	2.197
Sum finansielle investeringer			2.155	41	-	-	-	-	2.197
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			12.068	5.952	7.204	687	471	50	26.432

		Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2020 (Beløp i mnok)									
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		1.404	-	-	-	-	-	1.404
Brutto utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	8		5.672	4.367	2.156	156	168	36	12.555
Bedriftsmarked	8		1.341	1.346	4.468	590	313	22	8.081
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet									
Privatmarked	8		613	213	135	9	3	1	973
Bedriftsmarked	8		317	27	56	-	-	-	400
Sum brutto utlån			9.347	5.953	6.816	756	484	59	23.414
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27		2.233	35	55	-	-	-	2.323
Sum finansielle investeringer			2.233	35	55	-	-	-	2.323
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			11.581	5.987	6.871	756	484	59	25.737

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/ nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Note 14 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven for alle relevante balanseposter per 31.12.21.

Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedsrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter. Styret har fastsatt rammer for bankens renteeksponering.

Det foretas løpende overvåking og rapportering av bankens renteeksponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Risikoen for ikke parallelle skift er dekket gjennom at det er satt begrensninger på maksimal eksponering per løpetidsbånd.

	Renterisiko, 2 % økning	
	2021	2020
Basisrisiko konsern (Beløp i mnok)		
Obligasjoner og sertifikater	-5	-7
Fastrenteutlån til kunder	-97	-103
Derivater relatert til fastrenteutlån til kunder	77	97
Øvrige utlån og innskudd	-5	-2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (hensyntatt sikringsderivater)	17	17
Annet	-3	-4
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-16	-1

	Renterisiko, 2 % økning	
	2021	2020
Rentekurverisiko konsern (Beløp i mnok)		
0-3 mnd	-4	-7
3-12 mnd	5	6
12-36 mnd	-2	2
36-60 mnd	-3	-3
>60 mnd	-12	1
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-16	-1

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 15 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå

slik det foreligger per 31.12.21. Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktperioden. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter blir benyttet er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

MORBANK Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.183	376	407	48	-	18.014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	232	689	3.828	770	5.519
Derivater	-	-	11	27	1	39
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	97	79	-	75	252
Ansvarlig lånekapital	-	1	5	24	264	294
Sum kontantstrøm forpliktelser	17.183	706	1.191	3.928	1.110	24.117

KONSERN Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)

Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.159	376	407	48	-	17.990
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	232	689	3.828	770	5.519
Derivater	-	-	11	27	1	39
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	97	131	-	75	304
Ansvarlig lånekapital	-	1	5	24	264	294
Sum kontantstrøm forpliktelser	17.159	706	1.243	3.928	1.110	24.146

MORBANK Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.955	1.486	569	77	-	17.088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	399	4.501	416	5.375
Derivater	-	-	6	64	14	84
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	81	93	-	70	244
Ansvarlig lånekapital	-	1	4	22	264	290
Sum kontantstrøm forpliktelser	14.955	1.626	1.070	4.665	764	23.080

KONSERN Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)

Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.936	1.486	569	77	-	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	399	4.501	416	5.375
Derivater	-	-	6	64	14	84
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	81	145	-	70	296
Ansvarlig lånekapital	-	1	4	22	264	290
Sum kontantstrøm forpliktelser	14.936	1.626	1.122	4.665	764	23.113

Note 16 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

MORBANK

Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	-	-	-	-	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	959	-	-	145	-	1.104
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.533	7	88	1.187	19.230	23.044
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	330	406	1.430	31	2.197
Finansielle derivater	-	-	-	1	8	9
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	866	866
Investerings i eierinteresser	-	-	-	-	216	216
Investerings i konsernselskaper	-	-	-	-	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	97	97
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	-	-
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	29	-	29
Andre eiendeler	33	17	-	-	33	82
Sum eiendeler	3.615	354	494	2.791	20.541	27.796
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.183	376	407	48	-	18.014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	232	616	3.653	751	5.252
Finansielle derivater	-	-	1	-	4	6
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	97	79	-	75	252
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	17.183	706	1.102	3.702	1.081	23.774

KONSERN

Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	91	-	-	-	-	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	958	-	-	145	-	1.103
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.533	7	88	1.187	19.229	23.043
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	330	406	1.430	31	2.197
Finansielle derivater	-	-	-	1	8	9
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	866	866
Investerings i eierinteresser	-	-	-	-	356	356
Investerings i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	124	124
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	63	63
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	29	-	29
Andre eiendeler	33	38	-	-	33	104
Sum eiendeler	3.615	375	494	2.791	20.709	27.984
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.159	376	407	48	-	17.990
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	232	616	3.653	751	5.252
Finansielle derivater	-	-	1	-	4	6
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	97	131	-	75	304
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	17.159	706	1.155	3.702	1.081	23.802

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

MORBANK

Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	95	-	-	-	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.264	140	-	-	-	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.496	224	129	1.098	17.970	21.917
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	163	365	1.756	40	2.323
Finansielle derivater	-	-	-1	64	11	74
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	726	726
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	218	218
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	111	111
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	0,3	0,3
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	24	-	24
Andre eiendeler	33	23	-	-	33	88
Sum eiendeler	3.888	550	493	2.941	19.170	27.041
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	501	-	-	501
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.955	1.486	569	77	-	17.088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	338	4.334	405	5.135
Finansielle derivater	-	-	-1	33	20	52
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	81	93	-	70	244
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	14.955	1.626	1.501	4.444	745	23.271

KONSERN

Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	95	-	-	-	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.264	140	-	-	-	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.496	224	129	1.098	17.969	21.916
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	163	365	1.756	40	2.323
Finansielle derivater	-	-	-1	64	11	74
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	726	726
Investerings i eierinteresser	-	-	-	-	362	362
Investerings i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	141	141
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	63	63
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	23	-	23
Andre eiendeler	33	46	-	-	33	111
Sum eiendeler	3.888	573	493	2.941	19.345	27.239
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	501	-	-	501
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.936	1.486	569	77	-	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	338	4.334	405	5.135
Finansielle derivater	-	-	-1	33	20	52
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	81	145	-	70	296
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	14.936	1.626	1.553	4.444	745	23.304

Note 17 – Netto renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Renteinntekter		
9	4	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4	9
639	593	Renter av utlån til og fordringer på kunder	593	639
18	7	Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater	7	18
666	604	Sum renteinntekter	604	666
		Rentekostnader		
1	0	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	1
121	66	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	66	121
94	64	Renter på utstedte verdipapirer	64	94
12	12	Renter på annen gjeld	12	12
228	143	Sum rentekostnader	143	229
437	461	Sum netto renteinntekter	461	437

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Sikringsfondet med 12 mill. kroner i 2021.

Note 18 – Netto provisjons- og andre inntekter

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Provisjonsinntekter		
7	6	Garantiprovisjon	6	7
13	17	Verdipapiromsetning	17	13
69	69	Betalingsformidling	69	69
41	46	Forsikringstjenester	46	41
82	105	Boligkreditt	105	82
6	8	Andre provisjonsinntekter	8	6
217	250	Sum provisjonsinntekter	250	217
		Provisjonskostnader		
10	10	Betalingsformidling	10	10
3	2	Andre provisjonskostnader	2	3
12	12	Sum provisjonskostnader	12	12
		Andre driftsinntekter		
1	1	Driftsinntekter fast eiendom	1	1
0		Meglerprovisjon	115	53
1	2	Andre driftsinntekter	2	58
2	4	Sum andre driftsinntekter	119	112
207	242	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	357	317

Note 19 – Netto resultat fra finansielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2020	2019
16	15	Sum utbytte	15	16
41	96	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	89	83
-5	-10	Sertifikater og obligasjoner utpekt til virkelig verdi over resultatet	-10	-5
-5,4	-1	Netto verdiendring på derivater knyttet til sikring av verdipapirgjeld	-1	-5,4
-14	-1	Netto verdiendring på derivater knyttet til fastrenteutlån	-1	-14
4	15	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	11	4
0,3	-	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	-	0,3
-	-	Netto verdiendring på garantiforpliktelser	-	-
-21	2	Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	-1	-21
36	113	Netto resultat fra finansielle eiendeler	103	78

Note 20 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
89	92	Lønn	159	153
14	13	Pensjonskostnader (note 23)	16	17
25	27	Sosiale kostnader	40	36
128	131	Sum personalkostnader	215	206
140	140	Antall årsverk pr 31.12.	218	218

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2021 (Hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2021	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styre-honorar i døre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen								
Steinar Haugli	Adm. banksjef	2.318	-	354	-	-	-	8.600
Bjørn Rune Rindal	Banksjef BM	1.559	28	-	187	-	3.244	13.000
Torbjørn Kjerstadmo	Banksjef PM	1.228	24	-	174	-	2.855	235
Jørgen Ruud	Banksjef Økonomi/Finans	1.215	23	-	172	-	5.675	500
Marthe Westlie	Banksjef HR	1.091	22	-	147	-	4.081	-
Ida Hagelsteen Vik	Banksjef Risikostyring Compliance	185	-	-	20	-	-	-
Bjørn Harald Blaker	Banksjef Marked og Kommunikasjon	1.118	22	-	145	-	6.550	-
Styret								
Olav Fjell	Leder	426	-	-	-	-	-	3.000
Wenche Ravlo	Nestleder	203	-	-	-	-	-	-
Svein Oftedal		140	-	-	-	-	-	-
Hans Anton Stubberud		203	-	-	-	-	-	255
Jane K. Gravbråten		214	-	-	-	-	5.794	2.100
Liv Bente Kildal *		158	-	-	-	-	-	800
Gunnar Bergan *		158	-	-	-	-	3.060	800

¹⁾ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Ringerike Hadeland pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og foretak hvor vedkommende selv eller nærmeste familie har bestemmende innflytelse, jf regnskapsloven § 1-3, 2. ledd.

²⁾ Kun honorarer er inkludert i godtgjørelse til ansattevalgte styre- og representantskapsmedlemmer

Bankens ledelse inngikk i den ordinære bonusordningen for bankens ansatte. Ordningen er knyttet opp mot utvalgte kriterier. Ved maksimal oppnåelse utbetales inntil 10 % av lønnsbudsjett fordelt etter den enkeltes lønnsnivå, dog maksimert til lønnstrinn 70. Bankens ordinære bonusordning ble avviklet fra og med 31.12.2020, med siste utbetaling i 2021.

Førtidspensjons- og etterlønnssavtaler

Adm. banksjef Steinar Haugli kan fratre ved fylte 63 år med full pensjon på 70 % av ordinær lønn ved fratredelse. Det er ingen andre ansatte i banken som har avtale om førtidspensjon og ingen ansatte har avtale om etterlønn.

Representantskapet

Valgt av innskyterne	19.524
Valgt av egenkapitalbeviserne	10.578.211
Valgt av ansatte *	5.381

**Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte
2020** (Hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2020	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styre-honorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen								
Steinar Haugli	Adm. banksjef	2.241	20	1.303	-	-	-	8.600
Bjørn Rune Rindal	Banksjef BM	1.520	83	-	176	-	3.491	11.500
Torbjørn Kjerstadmo	Banksjef PM	1.093	41	-	151	-	3.091	235
Andrea H. Søvting	Banksjef Økonomi/Finans	1.214	74	-	155	-	6.301	600
Marthe Westlie	Banksjef HR	977	41	-	124	-	4.279	-
Jørgen Ruud	Banksjef Risikostyring Compliance	1.133	72	-	133	-	5.000	500
Bjørn Harald Blaker	Banksjef Marked og Kommunikasjon	1.006	41	-	124	-	6.482	-
Styret								
Olav Fjell	Leder	420	-	-	-	-	-	3.000
Wenche Ravlo	Nestleder	193	-	-	-	-	-	-
Svein Oftedal		145	-	-	-	-	-	-
Hans Anton Stubberud		208	-	-	-	-	-	255
Jane K. Gravbråten		213	-	-	-	-	6.031	2.100
Liv Bente Kildal *		145	-	-	-	-	122	800
Gunnar Bergan *		145	-	-	-	-	2.911	800

¹⁾ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Ringerike Hadeland pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og foretak hvor vedkommende selv eller nærmeste familie har bestemmende innflytelse, jf regnskapsloven § 1-3, 2. ledd.

²⁾ Kun honorarer er inkludert i godtgjørelse til ansattevalgte styre- og representantskapsmedlemmer

Bankens ledelse inngår i den ordinære bonusordningen for bankens ansatte. Ordningen er knyttet opp mot utvalgte kriterier. Ved maksimal oppnåelse utbetales inntil 10 % av lønnsbudsjett fordelt etter den enkeltes lønnsnivå, dog maksimert til lønnstrinn 70.

Førtidspensjons- og etterlønsavtaler

Adm. banksjef Steinar Haugli kan fratre ved fylte 63 år med full pensjon på 70 % av ordinær lønn ved fratredelse. Det er ingen andre ansatte i banken som har avtale om førtidspensjon og ingen ansatte har avtale om etterlønn.

Representanskapet

Valgt av innskyterne	17.047	19.524
Valgt av egenkapitalbevisiere	7.484	10.588.581
Valgt av ansatte *	18.597	5.281

Note 21 – Andre driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
60	61	IT-kostnader	66	63
11	13	Markedsføring	13	13
12	13	Ordinære avskrivninger (note 30 og 31)	13	13
1	1	Formuesskatt	1	1
10	10	Driftskostnader faste eiendommer	10	10
5	6	Eksterne honorarer	8	9
30	34	Øvrige driftskostnader	42	35
128	138	Sum adm. kostn. og andre driftskostnader	154	142
Godtgjørelse til ekstern revisor				
0,9	1,1	Lovpålagt revisjon	1,1	1,0
0,1	0,1	Skatterådgivning	0,1	0,1
0,1	0,3	Andre tjenester	0,3	0,1
1,0	1,5	Sum (inklusive merverdiavgift)	1,5	1,1

Note 22 – Pensjoner

Generell beskrivelse av konsernets pensjonsordninger

Konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk ytelsespensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet benytter IAS 19 ved beregning av sine pensjonsforpliktelser.

Ansatte i morbanken

Det eksisterer tre ulike ytelsesbaserte pensjonsordninger for bankens ansatte, som stammer fra de tre bankene, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Ringerike og SpareBank 1 Jevnaker Lunner før fusjonen i 2010. YTP-ordningene administreres av hhv Storebrand, Ringerike Pensjonskasse og SpareBank 1 Forsikring. De kollektive ytelsespensjonsordningene er lukket, og ansatte som ikke er omfattet av disse inngår i en innskuddspensjonsordning. Alle som er ansatt etter 1. juli 2010 inngår i innskuddspensjonsordningen.

Styret i banken besluttet i april 2017 å gjennomføre en 2. gangslukking av bankens ytelsesbaserte pensjonsordninger med virkning fra 1. juli 2017. Pensjonister og

ansatte født til og med 1960 har blitt værende i ytelsesordningene, mens yngre årsklasser er overført bankens innskuddspensjonsordning og kompensert for forskjellen mellom ordningene.

I tillegg kommer AFP (Avtalefestet Førtidspensjon) som gjelder alle ansatte. Banken har også udekkede pensjonsforpliktelser som finansieres over driften.

Ny AFP-ordning gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert foretaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

Ansatte i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS

Alle ansatte (23) er tilsluttet ITP.

Ansatte i SpareBank 1 Økonomihuset AS

Alle ansatte (59) er tilsluttet ITP.

Lukkede ytelsespensjoner	MORBANK	KONSERN
Ansatte	19	19
Pensjonister	104	104

Innskuddspensjon	MORBANK	KONSERN
Ansatte	124	209

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2022	01.01.2021
Diskonteringsrente	1,90 %	1,70 %
Forventet avkastning på midlene	1,90 %	1,70 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,75 %	2,25 %
Forventet G-regulering	2,50 %	2,00 %
Forventet pensjonsregulering	0,0%/2,5%	0,0%/2,0%
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %
Forventet frivillig avgang	5% nedtrappes til 0% fra 50 år	5% nedtrappes til 0% fra 50 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år	Ulike for de ulike "ordningene"	Ulike for de ulike "ordningene"
Benyttet uførhetstabell	IR73	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2021 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2022, mens årskostnaden for 2021 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

MORBANK/KONSERN (Beløp i mnok)	31.12.2021			31.12.2020		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Påløpte pensjonsforpliktelser	-254	-70	-324	-229	-68	-297
Verdi pensjonsmidlene	248	-	248	227	-	227
Netto pensjonsforpliktelser	-6	-70	-76	-1	-68	-70
Arbeidsgiveravgift	-	-	-	-	-	-
Balanseførte pensjonsforpliktelser	-6	-70	-75	-1	-69	-70

Årets pensjonskostnad

MORBANK (Beløp i mnok)	31.12.2021			31.12.2020		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	-	2	2	1	3
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	4	1	5	5	1	6
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-4	-	-4	-5	-	-5
Arbeidsgiveravgift	-	-	-	-	-	1
Sum ytelsesbaserte ordninger	2	1	4	3	3	5
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	-	9	9	-	8	8
Netto pensjonskostnader	2	10	13	3	11	14

KONSERN (Beløp i mnok)	31.12.2021			31.12.2020		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	-	2	2	1	3
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	4	1	5	5	1	6
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-4	-	-4	-5	-	-5
Arbeidsgiveravgift	-	-	-	-	-	1
Sum ytelsesbaserte ordninger	2	1	4	3	3	5
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	-	13	13	-	12	12
Netto pensjonskostnader	2	14	16	3	15	17

Sensitivitet konsern 2021

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	286	220
Lønnsregulering	247	254
Pensjonsregulering	222	284
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	14,2 %	-12,2 %
Lønnsregulering	-1,4 %	1,4 %
Pensjonsregulering	-11,3 %	13,5 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	65	53
Lønnsregulering	58	59
Pensjonsregulering	53	65
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,8 %	-9,9 %
Lønnsregulering	-0,6 %	0,6 %
Pensjonsregulering	-9,5 %	11,4 %

Sensitivitet konsern 2020

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	261	199
Lønnsregulering	223	231
Pensjonsregulering	202	259
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	15,2 %	-12,3 %
Lønnsregulering	-1,6 %	1,7 %
Pensjonsregulering	-11,2 %	14,1 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	65	52
Lønnsregulering	57	58
Pensjonsregulering	52	64
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,8 %	-9,9 %
Lønnsregulering	-0,6 %	0,6 %
Pensjonsregulering	-9,5 %	11,4 %

Note 23 – Skatt

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
397	552	Resultat før skattekostnad	558	455
-56	-121	+/-permanente forskjeller *	-121	-97
25	24	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	25	26
-8	-13	- herav ført direkte mot egenkapitalen	-13	-8
357	442	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	449	376
89	111	Herav betalbar skatt 25 %	115	94
89	111	Betalbar skatt i balansen	115	94
89	111	Betalbar skatt av årets overskudd	115	94
-7	-6	+/- endring i utsatt skatt	-6	-7
1,6	3	+/- øvrige endringer utsatt skatt	3	1,6
-0,2	-0,1	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-0,1	-0,2
0,3	-	+/- andre endringer	0,0	0,20
84	108	Årets skattekostnad	112	88

2020	2021	Utsatt skattefordel og utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	2021	2020
6	5	Gevinst-/tapskonto	5	6
5	5	Finansielle instrumenter	5	5
11	10	Sum positive skatteøkende midlertidige forskjeller	10	11
3	2	Utsatt skatt	2	3
22	26	Driftsmidler	28	25
70	75	Netto pensjonsforpliktelse	75	70
13	26	Andre poster	26	13
105	127	Sum negative skattereduserende midlertidige forskjeller	130	108
26	32	Utsatt skattefordel	32	27
24	29	Netto bokført utsatt skattefordel	29	24
2020	2021	Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller	2021	2020
0,4	0,3	Gevinst-/tapskonto	0,3	0,4
5	3	Finansielle instrumenter	3	5
0	0,9	Varige driftsmidler	0,9	0
1	1	Netto pensjonsforpliktelse	1	1
0	-0,1	Andre midlertidige forskjeller	0,2	0
7	6	Netto endring utsatt skatt	6	7
2020	2021	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2021	2020
99	138	25 % av resultat før skatt	144	112
-1	-3	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-6	-10
-14	-28	Aksjeutbytte	-28	-14
-1	-3	Gevinst verdipapirer under fritaksmetoden	-3	-1
0	0,8	Tilbakeføring av 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmodellen	0,8	0
0	0	Effekt av endret skattesats	0,0	-0,3
2	3	Andre endringer	3	2
-0,2	-0,1	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-0,1	-0,2
84	108	Resultatført periodeskatt	112	88
21 %	20 %	Effektiv skattesats i %	20 %	19 %

* Inkluderer ikke skattepliktige resultatposter samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 24 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1:

Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balanse-dagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapital-instrumenter notert på Oslo Børs.

Nivå 2:

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC

derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelses-metoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditets-porteføljen, samt egenkapitalinstrumenter notert på utenlandsk børs.

Nivå 3:

Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Verdivurdering er basert på et gjennomsnitt av fem ulike metoder:

- siste kjente transaksjonskurs
- resultat per aksje
- utbytte per aksje
- rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap
- siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter

Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapital-instrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av bokført egenkapital i selskapet. Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontanstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markeds-deltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2021

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	9	-	9
- Obligasjoner og sertifikater	-	2.197	-	2.197
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	-	3	863	866
- Fastrentelån	-	-	1.280	1.280
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	-	12.362	-	12.362
Sum eiendeler	-	14.571	2.143	16.714
Forpliktelser (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	6	-	6
Sum forpliktelser	-	6	-	6

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2020

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	74	-	74
- Obligasjoner og sertifikater	-	2.323	-	2.323
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	-	2	725	726
- Fastrentelån	-	-	1.373	1.373
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	-	11.881	-	11.881
Sum eiendeler	-	14.279	2.096	16.376
Forpliktelser (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	52	-	52
Sum forpliktelser	-	52	-	52

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2021

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	1.373	723	2.096
Investeringer i perioden	-	85	85
Tilbakebetaling av kapital	-	-	-
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-2	-2
Netto volumendring i perioden	-52	53	1
Gevinst eller tap ført i resultatet	-41	4	-37
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	-	-
Overført til nivå 3	-	-	-
Utgående balanse	1.280	863	2.143

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på endringer i markedsrenten og endringer i porteføljens kunderente hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid på porteføljen. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i markedsrenten på 10 basispunkter ville medført en brutto negativ resultateffekt på 4,9 mill kroner. Tilsvarende ville en reduksjon i markedsrenten på 10 basispunkter medført en brutto positiv resultateffekt på 4,9 mill kroner.

Note 25 – Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

MORBANK (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.21	Virkelig verdi 31.12.21	Bokført verdi 31.12.20	Virkelig verdi 31.12.20
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.104	1.104	1.404	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (BM)	10.187	10.187	9.575	9.575
Sum finansielle eiendeler	11.290	11.290	10.979	10.979
Forpliktelser				
Innskudd fra og gjeld til kunder	18.014	18.014	17.088	17.088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	2.958	2.974	3.102	3.117
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2.294	2.294	2.034	2.034
Ansvarlig lånekapital	251	253	251	256
Sum finansielle forpliktelser	23.517	23.536	22.474	22.494

KONSERN (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.21	Virkelig verdi 31.12.21	Bokført verdi 31.12.20	Virkelig verdi 31.12.20
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.103	1.103	1.404	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån (BM)	10.186	10.187	9.574	9.574
Sum finansielle eiendeler	11.290	11.290	10.979	10.979
Forpliktelser				
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.990	17.990	17.069	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	2.958	2.974	3.102	3.117
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2.294	2.294	2.034	2.034
Ansvarlig lånekapital	251	253	251	256
Sum finansielle forpliktelser	23.493	23.512	22.455	22.475

Virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost har vi delt inn i følgende: utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån til kunder bedriftsmarked, innskudd fra og gjeld til kunder, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Her følger en oversikt over ulike prismodeller fordelt på de ulike kategoriene:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR.
- Utlån til kunder personmarked prises med flytende kunderente.
- Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i NIBOR.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten

kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurransesituasjonen. NIBOR-lån på til sammen 4.949 mill kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2020 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital blir verdivurdert ved teoretisk markedsverdivurdering basert på rente- og spreadkurve fra Verdipapir fondenes forening.

Note 26 – Certifikater og obligasjoner

MORBANK		Certifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor (Beløp i mnok)	KONSERN	
2020	2021		2021	2020
		Stat- og statsgarantert		
295	355	- pålydende verdi	355	295
302	364	- virkelig verdi	364	302
		Annen offentlig utsteder		
554	410	- pålydende verdi	410	554
560	414	- virkelig verdi	414	560
		Finansielle foretak		
1.446	1.404	- pålydende verdi	1.404	1.446
1.459	1.414	- virkelig verdi	1.414	1.459
2.295	2.169	Sum rentepapirer, pålydende verdi	2.169	2.295
2	5	- påløpte renter	5	2
2.323	2.197	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2.197	2.323

MORBANK		Certifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	KONSERN	
2020	2021		2021	2020
		Virkelig verdi (beløp i mnok)		
2.151	1.890	Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	1.890	2.151
170	302	Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	302	170
2.321	2.192	Sum sertifikater og obligasjoner	2.192	2.321
2	5	- påløpte renter	5	2
2.323	2.197	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2.197	2.323

Rating av sertifikater og obligasjoner er hentet fra Standard & Poor's. Risikoklassene er i henhold til Finanstilsynets grupperinger og kapitalkravsforskriften.

Note 27 – Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling

av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern (beløp i mnok).

Til virkelig verdi over resultatet	2021			2020		
	Kontraktssum	Virkelig verdi Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Virkelig verdi Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	1.127	7	7	1.310	2	41
Sum renteinstrumenter	1.127	7	7	1.310	2	41
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler (inkl. renteswap)	2.250	2	-1	2.097	73	11
Sum renteinstrumenter sikring	2.250	2	-1	2.097	73	11
Sum finansielle derivater						
Sum renteinstrumenter	3.377	9	6	3.407	74	52
Sum finansielle derivater	3.377	9	6	3.407	74	52

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 2.250 mill. kroner.

Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumenter i 2021. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread

mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen.

Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var -74,8 mill. kroner i 2021 (86,2 mill. kroner), mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet i 1:1 sikringen var 74,9 mill. kroner (86,0 mill. kroner). Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed 0,1 mill. kroner (0,2 mill. kroner). Resultateffektene er inkludert i resultatlinjen "netto resultat fra andre finansielle investeringer".

Note 28 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

MORBANK		Aksjer og andeler	KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
726	866	Til virkelig verdi over resultat	866	726
12	-	- Børsnoterte egenkapitalbevis	-	12
726	866	- Unoterte selskaper	866	726
0,04	0,04	- Unoterte fond	0,04	0,04
726	866	Sum aksjer og andeler	866	726
-	-	Sum børsnoterte selskaper	-	-
726	866	Sum unoterte selskaper	866	726

Note 29 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
-	-	Goodwill	50	50
-	-	Andre immaterielle eiendeler	12	13
-	-	Sum goodwill og andre immaterielle eiendeler 31.12	63	63

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Goodwill		
-	-	Anskaffelsekost 01.01	50	50
-	-	Avgang	-	-0,1
-	-	Tilgang	-	-
-	-	Anskaffelsekost 31.12	50	50
-	-	Balanseført goodwill 31.12	50	50

Balanseført goodwill i konsernet knytter seg til goodwill tilknyttet Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS i forbindelse med morbankfusjonen mellom tidligere Ringerike Sparebank, Sparebanken Jevnaker Lunner og Gran Sparebank i 2010 (16,2 mill. kroner) samt goodwill ved oppkjøp av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank1 Økonomihuset IT-Nett AS i 2015 (33,6 mill. kroner). Rest goodwill knytter seg til oppkjøpet av datterdatter (Eiendomsmegler 1 Gjøvik AS) i 2010 som samme år ble fusjonert inn i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (datterselskap).

Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2021.

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Andre immaterielle eiendeler		
40	40	Anskaffelsekost 01.01	52	52
-	-	Tilgang	-	-
-	-	Avgang	-	-
40	40	Anskaffelsekost 31.12	52	52
39	39	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	40	39
-	-	Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-
0,5	-	Årets av- og nedskrivninger	-	1
39	40	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	40	40
-	-	Andre immaterielle eiendeler 31.12	12	13

Andre immaterielle eiendeler i morbank består av identifisert og beregnet merverdi på kunderelasjoner tilhørende tidligere Sparebank Jevnaker Lunner ved fusjonen i 2010. Disse avskrives over 7 år. Andre immaterielle eiendeler i konsern består i tillegg av identifisert og beregnet merverdi på kundeportefølje og merkevare ved oppkjøpet av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS i 2015 samt ervervede lisenser i EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS.

Note 30 – Eiendom, anlegg og utstyr

MORBANK					KONSERN						
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	(Beløp i mnok)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	
105	38	54	8	204	Anskaffelseskost 01.01.2020	110	43	54	39	246	
55	10	-	-	65	Tilgang	55	10	-	-	65	
-	7	54	-	61	Avgang	-	7	54	-	61	
159	41	-	8	209	Anskaffelseskost 31.12.2020	165	47	-	39	251	
60	33	-	1	94	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2018	62	37	-	5	104	
8	2	-	1	11	Årets avskrivning	8	3	-	3	14	
-	-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	-2	-2	
-	7	-	-	7	Årets avgang	-	7	-	-	7	
68	29	-	2	98	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2020	70	34	-	6	110	
91	13	-	6	111	Balanseført verdi 31.12.2020	94	13	-	33	141	
159	41	-	8	209	Anskaffelseskost 01.01.2021	165	47	-	39	251	
1	-	-	-	1	Tilgang	1	-	-	-	1	
8	2	-	-	9	Avgang	8	2	-	-	9	
153	40	-	8	201	Anskaffelseskost 31.12.2021	158	46	-	39	243	
68	29	-	2	98	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2018	70	34	-	6	110	
9	2	-	1	12	Årets avskrivning	9	3	-	4	16	
-	-	-	2	2	Årets nedskrivning	-	-	-	2	2	
6	2	-	-	8	Årets avgang	6	2	-	-	8	
70	29	-	4	104	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2021	73	35	-	12	119	
82	11	-	4	97	Balanseført verdi 31.12.2021	86	11	-	27	124	

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-30 %, maskiner- og IT-utstyr 15-30 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 31 – Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
41	41	Forskuddsbet. ikke påløpte kostnader og opptj. ikke mottatte innt.	43	42
47	41	Andre eiendeler	61	69
88	82		104	111

Note 32 – Innskudd fra og gjeld til kunder

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
14.188	15.068	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	15.045	14.169
2.900	2.946	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2.946	2.900
17.088	18.014	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	17.990	17.069

2020	2021	Innskudd fordelt på sektor og næring	2021	2020
10.797	11.468	Lønnstakere o.l	11.468	10.797
769	732	Offentlig sektor	732	769
315	360	Primærnæringen	360	315
213	242	Industri	242	213
816	777	Bygg- og anleggsvirksomhet	777	816
536	502	Varehandel	502	536
141	124	Transport og lagring	124	141
77	115	Hotell og restaurantdrift	115	77
1.706	1.800	Forretningsmessig tjenesteyting	1.794	1.700
1.100	1.241	Omsetning/drift eiendommer	1.224	1.087
612	650	Diverse næringer	650	612
6	3	Påløpte renter	3	6
17.088	18.014	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	17.990	17.069

2020	2021	Innskudd fordelt på geografiske områder	2021	2020
2.958	3.179	Innlandet	3.179	2.958
12.346	12.879	Viken	12.855	12.327
1.317	1.446	Oslo	1.446	1.317
364	385	Landet for øvrig	385	364
103	125	Utlandet	125	103
17.088	18.014	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	17.990	17.069

Note 33 – Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Obligasjonsgjeld		
5.040	5.204	- pålydende verdi	5.204	5.040
5.135	5.252	- bokført verdi	5.252	5.135
5.040	5.204	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	5.204	5.040
5.135	5.252	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	5.252	5.135

2020	2021	Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2021	2020
357	-	2021	-	357
1.103	804	2022	804	1.103
1.300	1.300	2023	1.300	1.300
1.100	1.100	2024	1.100	1.100
780	900	2025	900	780
150	350	2026	350	150
100	300	2027	300	100
150	450	2028	450	150
5.040	5.204	Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	5.204	5.040

2020	2021	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2021	2020
5.040	5.204	NOK	5.204	5.040
5.040	5.204	Sum verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	5.204	5.040

MORBANK OG KONSERN

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2021	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2020
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5.204	820	137	519	5.040
Påløpte renter	43	-	-	-	35
Verdijusteringer	5	-	-	-	61
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.252	820	137	519	5.135

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2020	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2019
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5.040	700	110	870	5.320
Påløpte renter	35	-	-	-	42
Verdijusteringer	61	-	-	-	-23
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.135	700	110	870	5.339

Note 34 – Ansvarlig lånekapital

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Ansvarlig lånekapital		
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

¹⁾ Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år. Pr 31.12.2021 har banken utstedt totalt 250 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 20.11.2023 (200 mill kr) og 30.09.2026 (50 mill kr).

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2021	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2020
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	50	10	40	250
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	-	-	251

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Ansvarlig lånekapital		
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

¹⁾ Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år.

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2020	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2019
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	-	-	-	250
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	62	-	251

Note 35 – Annen gjeld og forpliktelser

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Annen gjeld og balanseførte forpliktelser		
38	19	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	71	90
70	75	Pensjonsforpliktelser (note 23)	75	70
137	157	Annen gjeld	157	137
244	252	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	304	296
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
135	134	Betalingsgarantier	134	135
171	191	Kontraktsgarantier	191	171
2	0	Lånegarantier	0	2
0,1	0	Garantier for skatter	0	0,1
391	385	Annet garantiansvar	385	391
698	710	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	710	698
		Andre ikke balanseførte forpliktelser		
2.069	2.430	Ubenyttede kreditter	2.418	2.059
582	485	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	485	582
2.651	2.915	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	2.903	2.640
3.594	3.877	Totale forpliktelser	3.917	3.635

Bygg	Verdipapir ¹	Sum	Pantstillelser	Bygg	Verdipapir ¹	Sum
	1.990	1.990	Pantstillelse 2021 Tilhørende forpliktelse 2021		1.990	1.990
	2.116	2.116	Pantstillelse 2020 Tilhørende forpliktelse 2020		2.116	2.116

¹⁾ Verdipapirer stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank

Note 36 – Bundne midler

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
		Bundne midler		
4	5	Skattetrekk	9	8
4	5	Sum bundne midler	9	8

Klientmidler

Datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
-	-	Bokført klientansvar per 31.12.	-131	-71
-	-	Innestående klientmidler bank per 31.12.	144	89
-	-	Avsetning til tap på fordringer	-0,31	-0,31
-	-	Bokførte klientfordringer per 31.12.	13	17

Note 37 – Investeringer i eierinteresser

Datterselskaper og felleskontrollert virksomhet (beløp i mnok).

Firma	Anskaffelseskost.	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	13	Hønefoss	94 %
SpareBank 1 Økonomihuset AS	48	Hønefoss	100 %
	61		
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Samarbeidende Sparebanker AS	216	Oslo	15,2 %
	216		

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.

(Beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eien- deler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2020
2021									
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	562	700	803	35	26	58	49	8	13
SpareBank 1 Økonomihuset AS	2.000	1.000	2.000	27	14	60	55	5	48
Sum investering i datterselskaper									61
Sum investeringer i konsernselskap morbank									61

(Beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eien- deler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2019
2020									
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	1.000	700	803	35	18	54	46	8	13
SpareBank 1 Økonomihuset AS	2.000	1.000	2.000	26	13	57	51	6	48
Sum investering i datterselskaper									61
Sum investeringer i konsernselskap morbank									61

Inntekter fra investeringer i datterselskap	2021	2020
Utbytte fra Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	8	5
Utbytte fra SpareBank 1 Økonomihuset AS	6	6

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
188	218	Balanseført verdi per 01.01.	362	275
30	-2	Tilgang/avgang	-2	30
-	-	EK-endringer	-10	4
-	-	Resultatandel	89	83
-	-	Utbetalt utbytte	-83	-30
218	216	Balanseført verdi per 31.12.	356	362

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	89	83
30	83	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	-	-
30	83	Sum inntekt	89	83

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

(Beløp i mnok)

2021	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi	Eierandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS	352	3	95	6	89	356	15,2 %	134.953

2020	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi	Eierandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS	360	5	89	6	83	362	15,6 %	137.922

Note 38 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 38 for investeringer i eierinteresser. Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 21.

	Nærstående selskaper		Felleskontrollerte virksomheter	
	2021	2020	2021	2020
Lån (Beløp i mnok)				
Lån utestående pr. 1.1.	1	1	-	-
Lån innvilget i perioden	-	-	-	-
Tilbakebetaling	-0,2	-0,2	-	-
Utestående lån per 31.12.	1	1	-	-
Renteinntekter	0,1	0,1	-	-
Tap ved utlån	-	-	-	-
Innskudd (Beløp i mnok)				
Innskudd per 1.1.	21	15	-	-
Nye innskudd i perioden	5	6	-	-
Uttak	-	-	-	-
Innskudd per 31.12.	25	21	-	-
Rentekostnader	0,02	0,02	-	-

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 39 – Eierandelskapital- og eierstruktur

Egenkapitalbeviskapital

Bankens egenkapitalbeviskapital utgjør 1.565.040.500 kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Per 31.12.2021 var det 1.897 egenkapitalbevisiere (1.844 per 31.12.2020). Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1996	Emisjon ifbm børnotering	50.000.000	50.000.000	500.000
2010	Kapitalutvidelse ifbm fusjon	1.344.665.200	1.394.665.200	13.446.652
2017	Emisjon	170.375.300	1.565.040.500	1.703.753

MORBANK (Beløp i mnok)	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Egenkapitalbeviskapital	1.565	1.565	1.565
Overkursfond	492	492	492
Uttevningfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	1.580	1.562	1.255
A. Sum egenkapitalbevisierenes kapital	3.637	3.619	3.312
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	94	94	85
Kompensasjonsfond	5	5	5
B. Sum samfunnsleid kapital	99	99	90
Egenkapital eksklusiv utbytte og fond for urealiserte gevinster	3.736	3.718	3.402
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	97,34 %	97,34 %	97,34 %

De 20 største egenkapitalsbevisiere		Antall	Andel
1	Sparebankstiftelsen Ringerike	4.629.938	29,58 %
2	Sparebankstiftelsen Gran	3.086.627	19,72 %
2	Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner	2.347.840	15,00 %
4	VPF Eika Egenkapitalbevis	458.819	2,93 %
5	Fres AS	395.000	2,52 %
6	Tronrud AS	307.690	1,97 %
7	MP Pensjon PK	246.222	1,57 %
8	Wenaasgruppen AS	232.000	1,48 %
9	Aka AS	123.531	0,79 %
10	Pareto Invest AS	100.000	0,64 %
11	DnB NOR Bank ASA	96.013	0,61 %
12	Allumgården AS	77.311	0,49 %
13	Kommunal Landspensjonskasse Gjensidige	63.320	0,40 %
14	Thorstein Kvale AS	58.570	0,37 %
15	G.A.S. Holding AS	50.679	0,32 %
16	Bergen Kommunale Pensjonskasse	50.000	0,32 %
17	Pensjonsordningen	45.643	0,29 %
18	SpareBank 1 Sørøst-Norge	43.380	0,28 %
19	RG Holding AS	41.338	0,26 %
20	Lunner Almenning	40.322	0,26 %
Sum 20 største eiere		12.494.243	79,83 %
Øvrige eiere		3.156.162	20,17 %
Utstedte egenkapitalbevis		15.650.405	100 %

Intervall	Antall eiere	%	Antall EKB	%
10.001–	101	5 %	13.860.159	89 %
5.001–10.000	85	5 %	568.333	4 %
1.000–5.000	421	22 %	858.438	5 %
201–1.000	701	37 %	315.339	2 %
0–200	589	31 %	48.136	0 %
	1.897	100 %	15.650.405	100 %

Kommune	Antall eiere	%	Antall EKB	%
Ringerike	692	37 %	6.696.300	43 %
Gran	153	8 %	3.326.719	17 %
Jevnaker	162	9 %	2.607.865	21 %
Oslo	194	10 %	1.337.852	2 %
Hole	132	7 %	277.521	8 %
Bærum	65	3 %	121.142	1 %
Drammen	18	1 %	112.539	1 %
Sum	1.416	76 %	14.500.810	92 %
Øvrige	481	24 %	1.149.595	8 %
Totalt	1.897	100 %	15.650.405	100 %

Note 40 – Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler fører til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Bruksrett er presentert i balansen som en del av "Eiendom, anlegg og utstyr", mens leieforpliktelsen presenteres som "Annen gjeld og balanseført forpliktelser". SpareBank 1 Ringerike Hadeland har benyttet seg av fritak som finnes for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) og leieavtaler med lav verdi. Disse leiekostnadene utgjorde 0,8 mill. kroner for morbank og 0,9 mill. kroner for konsernet i 2021.

Alle beløp er i millioner kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2020	31.12.2021	Balansen	31.12.2021	31.12.2020
6	4	Leieforpliktelser	30	35
6	4	Bruksrett	27	33
31.12.2020	31.12.2021	Resultatregnskap	31.12.2021	31.12.2020
1	1	Avskrivninger	4	4
0,2	0,1	Renter	1	1
1	1	Sum	5	5

Note 41 – Leieavtaler

Det har ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets regnskap.

Erklæring i henhold til verdipapirhandelovens § 5-5

Vi erklærer, etter beste overbevisning, at årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland for 2021 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandards, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at årsberetningen gir en rettviseende:

- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsåret og deres innflytelse på årsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor i neste regnskapsår
- beskrivelse av vesentlige transaksjoner med nærstående.

Hønefoss, 11. februar 2022

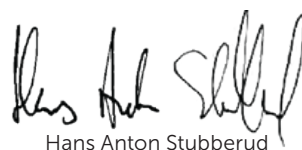
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

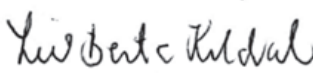
Wenche Ravlo
Nestleder

Hans Anton Stubberud

Svein Oftedal

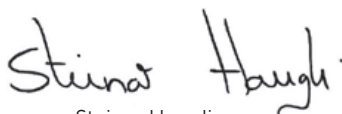
Liv Bente Kildal

Gunnar Bergen

Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Revisjonsberetning

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til representantskapet i Sparebank 1 Ringerike Hadeland

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sparebank 1 Ringerike Hadelands årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble første gang valgt som revisor for Sparebank 1 Ringerike Hadeland før år 2000, og har vært valgt revisor i banken sammenhengende i en periode på mer enn 20 år med gjenvalg av representantskapet den 21. mars 2018.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Sparebank 1 Ringerike Hadelands IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.	Sparebank 1 Ringerike Hadeland har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for Sparebank 1 Ringerike Hadelands overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.
IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører. Det vises til nærmere beskrivelse om forvaltning og drift av IT-systemene i SpareBank 1 Ringerike Hadeland, se note 6 i årsregnskapet.	Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til informasjonssikkerhet. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
God styring og kontroll med IT-systemene både i Sparebank 1 Ringerike Hadeland og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.	Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra Sparebank 1 Ringerike Hadelands tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for Sparebank 1 Ringerike Hadelands finansielle rapportering. Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden. Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Sparebank 1 Ringerike Hadeland har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 6, 8 og 10 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.	Sparebank 1 Ringerike Hadeland har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet, fortsetter

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Sparebank 1 Ringerike Hadeland har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet.	Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen etter utbruddet av Covid-19 pandemien. Sparebank 1 Ringerike Hadeland benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap.	For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene. For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra Sparebank 1 Ringerike Hadeland sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene.
Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap. Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil dekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav***Uttalelse om etterlevelse av forskrift om elektronisk rapporteringsformat (ESEF)*****Konklusjon**

Vi har utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet med filnavn ESEF_RH_2021 er utarbeidet i overensstemmelse med verdipapirhandelloven § 5-5 og tilhørende forskrift (ESEF-regelverket).

Etter vår mening er årsregnskapet i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for at årsregnskapet utarbeides, merkes og offentliggjøres i det felles elektroniske rapporteringsformatet som kreves i ESEF-regelverket. Ansvarer omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig for utarbeidelsen, merkingen og offentliggjøringen.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med det felles elektronisk rapporteringsformat som kreves etter ESEF-regelverket. Vi har utført vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med det felles elektroniske rapporteringsformatet.

Som et ledd i vårt arbeid utførte vi handlinger for å gjøre oss kjent med selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i det felles elektroniske rapporteringsformatet. Vi rettet kontroller mot fullstendigheten og nøyaktigheten av merkingen, og vurderte ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfattet kontroll av samsvar mellom årsregnskapet som er merket i henhold til det felles elektroniske rapporteringsformatet og det reviderte regnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 11. februar 2022

Deloitte

Roger Furholm

statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Roger Furholm

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5999-4-1255133

IP: 84.211.xxx.xxx

2022-02-11 13:25:55 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **<https://penneo.com/validate>**

Bærekrafttrapport i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Bærekraft

1	Prinsipper for bærekraftrapporteringen	s. 134
2	Bærekraftarbeidets forankring	s. 134
	Forankring i bankens visjon, verdier og strategi	s. 134
	Overordnede mål for SpareBank 1 Ringerike Hadeland	s. 134
3	Interessenter og vesentlighetsanalyse	s. 135
4	Overordnede prinsipper	s. 136
	FNs bærekraftmål	s. 137
	FNs Global Compact	s. 137
	UNEP FI	s. 137
5	Bankens bærekraftambisjoner	s. 138
	Vår organisasjon	s. 138
	5.2 Våre produkter og tjenester	s. 146
	5.3 Vårt samfunnsengasjement	s. 150
6	Klimarisiko i bankens markedsområde	s. 154
7	Bærekraftrisiko i bankens utlånsportefølje og estimert CO2-avtrykk	s. 155
	7.1 Bærekraftrisiko i bankens boliglånsportefølje	s. 156
	7.2 Estimert CO2-avtrykk for bankens boliglånsportefølje (Scope 3)	s. 156
	7.3 Bærekraftrisiko i bankens brutto utlån til næringsdrivende	s. 159
	7.4 Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)	s. 160
	Beregnet utslipp per omsetning	s. 161
8	Oppsummert GRI-rapportering (MW)	s. 162
9	Oppsummert TCFD-rapportering (MW)	s. 166

1. Prinsipper for bærekraftsrapporteringen

Bankens bærekraftsrapportering har som formål å gi leseren et balansert innblikk i hva bærekraft betyr fra banken. Den redegjør blant annet for hva bankens bærekraftambisjoner er og hvorfor de er viktige for oss, hvordan vi jobber for å nå våre ambisjoner, hvilke resultater vi har oppnådd siste året og hvilke mål vi har satt oss for det videre arbeidet. Bærekraftsrapporteringen

er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), og dekker både vår påvirkning på utviklingen mot et bærekraftig samfunn, og den finansielle betydningen for banken som følge av utviklingen særlig knyttet til klimaendringer.

2. Bærekraftarbeidets forankring

Forankring i bankens visjon, verdier og strategi

Visjon

«Vi skal være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region.» For oss i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ligger samfunnsansvar og bærekraft i vårt DNA. I vår sparebanktradisjon ligger det at vi skal ta et utvidet ansvar for positiv utvikling av samfunnet, gjennom å skape varige verdier. Vi skal drive bankvirksomhet på en måte som sikrer at dagens behov tilfredsstilles, uten at dette skjer på bekostning av framtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine.

Vi er mer enn en bank i lokalsamfunnet. Vi vet at når det går godt med samfunnet, kan det gå godt for banken. Derfor har vi i snart 200 år bidratt til å utvikle samfunnet, gjennom finansiell trygghet, finansiering, støtte og partnerskap med utdanningsinstitusjoner, steds- og næringsutvikling, gaver til lag og foreninger, og mye mer.

Finansbransjen er strengt regulert, og gjennom sin virksomhet påvirker bransjen i liten grad miljø og samfunn negativt. Vi har likevel en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft og grønn omstilling. Gjennom kredittgivning og finansiering er finansbransjen en premisgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger. Vi tar dette ansvaret, og vil gjennom styring av våre engasjementer bidra til det grønne skiftet og bærekraftige samfunn.

Verdier

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: **Nær, dyktig, engasjert og framtidsrettet.**

Verdiene bygger på sparebanktradisjonen. Dette innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet, og bidra til å skape varige verdier for framtiden. Dette er bærekraft i praksis. Bærekraft er solid forankret i bankens verdigrunnlag.

Strategi

SpareBank 1 Ringerike Hadeland vedtok i 2021 en ny strategi for perioden fram til 2024. Strategien er et verktøy for å møte to megatrender: Det grønne skiftet og digitalisering. Digitalisering er viktig for å sikre bærekraftig økonomi og god ressursutnyttelse. I det grønne skiftet anerkjenner vår bank sin rolle som både kravstiller og veileder i arbeidet med å omstille både private husholdninger og bedrifter til et lavutslippssamfunn, i tråd med FNs 17 bærekraftsmål.

Overordnede mål for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Vi skal være en drivkraft og rådgiver for kundene våre i omstilling til et bærekraftig samfunn. Våre bærekraftsmål skal bidra til å realisere FNs bærekraftsmål og Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren»

Klima og miljø

- Egen virksomhet er klimanøytral i 2030
- Klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050

Grønn omstilling

- 5 milliarder kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Likestilling og mangfold

- Kjønnsbalanse (40/60) på alle ledernivåer innen 2025
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

«Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren»

Vi har etablert struktur for de bankrelaterte målene i bransjens veikart.

- Måle karbonrelatert kreditteksponering i tråd med anbefalingene fra TCFD
 - Første måling i tråd med TCFD ble gjennomført for 2020
- Inkludere klima som del av kredittprosessen, både risikoer og muligheter
 - I 2021 etablerte vi modul for ESG-vurderinger i kredittprosessen i BM
- Stille krav til klima i lån til bolig og næringsbygg - først ved å tilby egne låneprodukter med attraktive betingelser
 - Grønne lån er etablert, og utvikles videre i form av miljølån og andre bankprodukter, i kombinasjon med tilpasset bærekraftrådgivning
- Gjøre obligasjonsmarkedet «grønnere»
 - I 2021 utviklet vi et grønt rammeverk, som videre danner basis for at det i februar 2022 utstedes grønn obligasjon
 - Rammeverket er klassifisert «Medium green» i tredjepartsattesteringen fra Cicero. Karakteren gis når rammeverket er vurdert å bidra til prosjekter og løsninger som er i tråd med FNs langsiktige bærekraftsmål

3. Interessenter og vesentlighetsanalyse

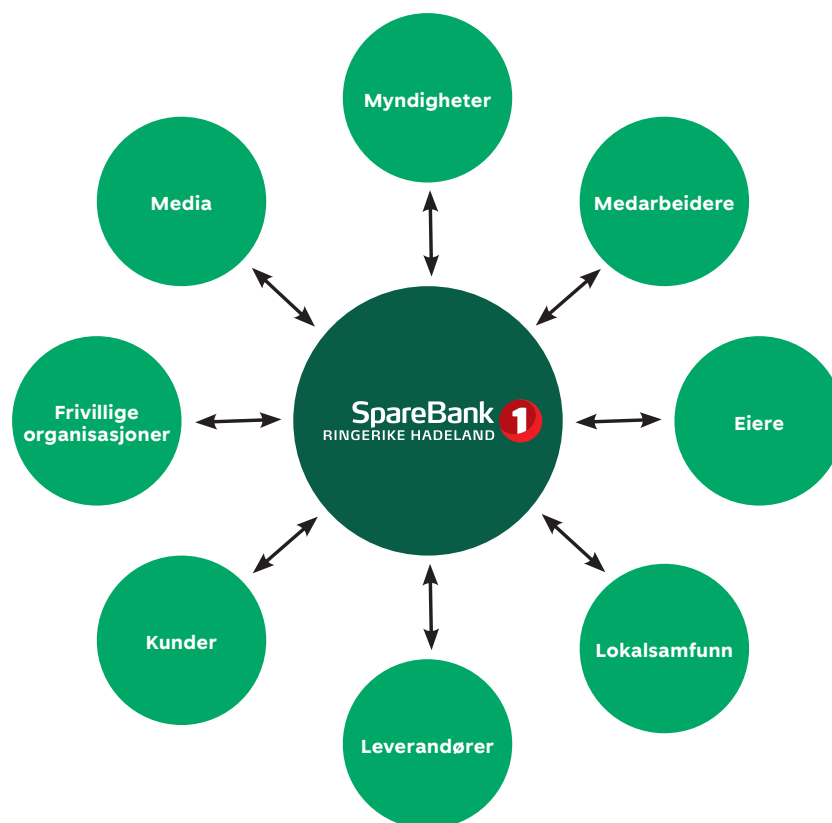
Konsernet forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn m.fl. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Årlige kundeundersøkelser/posisjonsmålinger gir konsernet signaler om tilfredshet, omdømme og markedsandel. På bakgrunn av dette prioriterer banken tiltak for stadig å forbedre både finansielle og ikke-finansielle resultater.

Bærekraft favner bredt, og det er nødvendig å gjøre en prioritering av fokusområder. Banken har i 2021 gjennomført en vesentlighetsanalyse, bygget på grundig interessentdialog, bred intern kartlegging blant ansatte, analyse av andre markedsaktører, myndighetskrav, og faglige ekspertråd.

På bakgrunn av analysen har vi definert våre mest vesentlige temaer innenfor bærekraft og samfunn slik:

- Økonomisk kriminalitet og antihvitvasking
- Ansvarlig utlån – bærekraftige kredittprosesser
- Etikk og antikorrupsjon
- Bankens rolle i lokalsamfunnet
- Grønne produkter
- Klimarisiko
- Ansvarlig forvaltning (fond)

4. Overordnede prinsipper

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal bærekraft være en integrert del av vår strategi for å styrke konkurransekraften, redusere risiko, og tiltrekke gode kunder, investorer og dyktige ansatte. Bærekraftarbeidet skal bidra til økt nyskapingen og bidra til å utvikle og påvirke regionen som konsernet er en del av. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal skape verdier på en ansvarlig og bærekraftig måte for alle konsernets interessenter. Sentralt i dette står risikoarbeid, der vi må sikre at risikobildet er oppdatert i tråd med de raske endringene i samfunnet, utløst av blant annet klimaendringer.

For å operasjonalisere målet om bærekraft i konsernets overordnede strategi, og de strategiske føringene og rammeverket som er redegjort for, vil banken vedta konkrete mål om å **merkbart forsterke vår positive, og redusere vår negative, påvirkning på mennesker, miljø og samfunn**

Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedriftsmarked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i satsingen.

Bankens bærekraftarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftsmål, FNs global compact og UNEP FI.

I den første versjonen av bærekraftstrategien, hvor operasjonalisering begynte i 2021, fokuseres ambisjoner

og tiltak. Måleparametere skulle utvikles gjennom 2021. Erfaringene viser at vi har tre sentrale utfordringer: Manglende data gjør at det er krevende å etablere presise utgangsverdier, manglende standardisering gjør at bransjen fortsatt rapporterer med ulike forutsetninger, og til slutt at det å sette konkrete mål for utvikling blir en følgeutfordring av de to første. Arbeidet med å sette gode mål blir dermed et arbeid som vil fortsette i 2022, samtidig som vi øker data-tilfanget og datakvaliteten, og suksessivt tilslutter oss etablerte bransjestandarder.

4.1 FNs bærekraftsmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs 17 bærekraftsmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene, og bygge bærekraftige samfunn.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har valgt ut fire av målene som vårt hovedfokus.

Dette er:

- **Mål 3: God helse og livskvalitet**
God helse og livskvalitet for alle, uansett alder
 Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmennyttige initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett.
- **Mål 4: God utdanning**
Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
 Vi skal legge til rette for at alle medarbeidere kan utvikle seg, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi bidrar til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetanse-bygger på økonomi.
- **Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst**
Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
 Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi.
- **Mål 13: Stoppe klimaendringene**
Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
 Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varslings, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Vi bygger også vårt bærekraftarbeid på mål 17, som er samarbeid for å nå målene. Vi er overbevist om at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål.

Sammen med våre kunder

- Vi bygger bevissthet og kunnskap
- Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet

Sammen i SpareBank 1-alliansen

- Vi bygger kompetanse og samarbeider gjennom felles bærekraftforum
- Vi bygger bærekraftige verktøy og teknologi i fellesskap
- Vi samarbeider om bærekraftige innkjøp og krav til produkter og leverandører

FNs Global Compact

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, gjennom ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø.

1. Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og
2. påse at de ikke medvirker til krenkelser av menneskerettighetene.
3. Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at arbeidstagers rett til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis, og
4. avskaffe alle former for tvangsarbeid,
5. sikre reell avskaffelse av barnearbeid, og
6. sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.
7. Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer, og
8. ta initiativ til å fremme økt miljøansvar, og
9. oppmuntre til utvikling og bruk av miljøvennlig teknologi.
10. Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, inkludert utpressing og bestikkelser.

UNEP FI

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift, UNEP FI.

1. Vi skal tilpasse SpareBank 1 Ringerike Hadelands drift til Parisavtalen, FNs bærekraftsmål og andre regionale og internasjonale initiativ og rammeverk.
2. Vi skal øke den positive påvirkningen SpareBank 1 Ringerike Hadeland har på omgivelsene og redusere den negative. Begge typer påvirkning må konkretiseres og vi må sette mål for forbedring.
3. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal gjøre forretningspartnere og kunder i stand til å ta ansvarlig valg. Målet er å endre holdninger og atferd i en positiv, etisk og bærekraftig retning gjennom dialog og samarbeid.
4. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal jobbe tett sammen med våre interessenter. Hensikten er å forstå omgivelsesskifter, gjerne gjennom risiko-kartlegging og sårbarhetsanalyser. Prinsippet vektlegger også kunnskaps- og informasjonsdeling for å oppnå positiv endring med henvisning til FNs bærekraftsmål.
5. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal gjennom styring og kultur implementere prinsippene. Gjennomføringsevne er avhengig av god ledelse. I tillegg er det viktig at vi som bedrift har en god organisasjonskultur som motiverer og tilrettelegger for tiltak som gjør at vi kan nå målene våre.

6. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal drive bærekraftarbeid med stor grad av åpenhet. Vår informasjon må være tilgjengelig og pålitelig. Dette handler også om hvordan vi kan gjøre informasjon

sammenlignbar, noe som er en utfordring på tvers av bransjer og for globale samarbeidsinitiativ. Å kommunisere målsettinger er et tiltak som bidrar til åpenhet og ansvarlighet.

5. Bankens bærekraftambisjoner

Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedriftsmarked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i satsingen. Vi ønsker å sette konsernet i stand til å ha tilgang til markeder på linje med våre konkurrenter.

Vi bruker bærekraft som et konkurransefortrinn gjennom å integrere det i all virksomhetsstyring og innarbeide det i interne styrende dokumenter, relevante policyer og retningslinjer.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vedtatt 12 ambisjoner for vår organisasjon, våre produkter og tjenester og vårt samfunnsansvar:

- A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk
- A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper
- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser
- A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi
- A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Ambisjonen er basert på en risikokartlegging av bærekraftsrisiko som banken står ovenfor.

Vår organisasjon

Hvorfor er bærekraftig organisasjon viktig?

Vi begynner med oss selv, gjennom at dyktige, engasjerte og fremtidsrettede medarbeidere integrerer bærekraft i alle arbeidsprosesser. For å kunne påvirke andre på en troverdig og god måte, må vi også vise at vi selv er en bærekraftig organisasjon og gå foran som et godt eksempel.

Hvordan jobber vi for å oppnå en bærekraftig organisasjon?

Bankens arbeid med bærekraftig organisasjon bygger på følgende ambisjoner:

- A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk
- A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft

Etisk forretningsdrift

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre kontinuerlig oppdatering på området.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de mål og overordnede prinsipper

som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2021 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbeviseiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Arbeidsliv

Banken har som mål å være en attraktiv arbeidsgiver, og en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Banken gjør risikovurderinger med hensyn til helse, miljø og sikkerhet annethvert år, i samarbeid med verneombud, ledere og medarbeidere.

Vi legger til rette for fysisk aktivitet for våre ansatte og støtter utgifter til trening og konkurranser. Vi har avtale med bedriftshelsetjeneste med periodisk oppfølging av ansattes helsesituasjon. Vi legger til rette for å redusere fysiske arbeidsbelastninger blant våre ansatte og investerer i hjelpemidler for å sikre gode arbeidsstillinger.

Systemet for utviklingssamtaler og kartlegging av medarbeidernes opplæringsbehov er godt etablert. På bakgrunn av kartleggingene i utviklingssamtalene utarbeides tiltaksplaner for videreutvikling for den enkelte og for banken totalt sett. Kompetanseområdet er prioritert, og skal bidra til at den enkelte medarbeider opplever mestring og utvikling i sitt arbeid, samtidig som banken sikrer utvikling av nødvendig fremtidig kompetanse.

Håndtering av koronasituasjonen preget også 2021. Gjennom året har det blitt iverksatt en hel del tiltak for å håndtere situasjonen. Utgangspunktet for håndteringen, er følgende tre prinsipper

- Sikre ansatte mot smitte
- Sikre sikker og stabil drift og nødvendig utvikling
- Samfunnsansvar: Hindre smittespredning og få samfunnshjulene i gang.

Tiltak som har vært innført har vært utstrakt bruk av hjemmekontor, omfattende økt bruk av digitale løsninger for interne og eksterne møter, sosiale

arrangementer på et minimum og vesentlig forsterket renhold.

Erfaringene vi har tatt med oss fra 2021, har vist at banken kan drives godt med nye arbeidsformer, slik som hjemmekontor. Hjemmekontor går således ikke på bekostning av de økonomiske resultatene. Banken har allikevel vært nysgjerrig på hvordan utstrakt bruk av hjemmekontor har påvirket den gode bedriftskulturen. Det har derfor blitt gjennomført medarbeiderundersøkelser med tilhørende prosesser for å sikre kunnskap om, og videreutvikling av, bedriftskulturen.

I 2021 var sykefraværet i banken 4,35 %, som er en reduksjon fra 5,51 % i 2020. Langtidsfravær utgjør den største andelen av sykefraværet, men har totalt sett gått ned sammenliknet med året før. Korttidsfraværet har holdt seg lavt frem til høsten, men i økende grad tatt seg opp. Det ser ut til å være en klar sammenheng mellom nedstenging av samfunnet med utstrakt bruk av hjemmekontor og lavt korttidsfravær.

Banken arbeider aktivt med sykefraværsoppfølgingen, med vekt på å komme tidlig i gang med oppfølgingsplaner og aktuelle tilretteleggingstiltak.

Det er i 2021 ikke rapportert om arbeidsulykker eller personskader.

Likestilling og mangfold

Målsetninger

Banken gjennomførte i 2020 kartlegging og risikovurdering av forhold som kan føre til diskriminering eller være til hinder for likestilling og mangfold. Tillitsvalgte og verneombud har vært involvert i arbeidet gjennom deltakelse i arbeidsgrupper. På bakgrunn av dette arbeidet er det besluttet målsetninger og ambisjoner for arbeidet med likestilling og mangfold. Målsettningene gjengis under:

Kjønnsbalanse

- Nivå 2-ledere: 60/40
- Nivå 3-ledere: 60/40
- Kjønnsbalanse i banken som helhet: 60/40

Mangfold

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Derfor tilstreber vi mangfold og bredde når team og avdelinger formes og utvikles.

Likestilling

Uansett hvem du er, har du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland de samme spennende mulighetene som dine kolleger.

Diskriminering

- I SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vi nulltoleranse for diskriminering. Diskriminering betyr å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjells-

behandling av individer på grunnlag av deres kjønn, religion, tilhørighet til etniske grupper, nasjonaliteter eller nedsatt funksjonsevne

- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.

Rapportering tilstand for kjønnslikestilling		2021
Andel kvinner i ulike stillingskategorier		
Rådgivere personmarked		79,6 %
Rådgivere bedriftsmarked		33,3 %
Kundebehandlere/saksbehandlere		85,2 %
Stab		61,1 %
Nivå 3-leder		50,0 %
Nivå 2-ledere		33,3 %
Andel kvinner i styret		42,9 %
Gjennomsnittslønn		
Kvinner		Kr 602.407
Menn		Kr. 754.870
Kvinneres lønn som andel av menns i ulike stillingskategorier		
Rådgivere personmarked		94,1 %
Rådgivere bedriftsmarked		99,9 %
Kundebehandlere/saksbehandlere		102,4 %
Stab		84,2 %
Mellomledere		103,8 %
Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk)		
Kvinner		746
Menn		328
Sykefravær		
Kvinner		5,8 %
Menn		1,7 %
Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)		
Kvinner		86
Menn		26
Andel deltid		
Kvinner		12,6 %
Menn		2,1 %

Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn har blitt redusert det siste året. Dette skyldes i hovedsak utjevning av forskjeller hos enkeltemploye gjennom årets lønnsoppgjør. Dette er dermed en positiv utvikling i arbeidet for likt lønn for likt arbeid.

Andelen deltid er relativt lav, og vurderes derfor ikke som et problem. I banken ønskes og legges det til rette for, fulltidsarbeid. I 2021 er det konkret gitt tilbud om stillingsøkning til flere medarbeidere som jobber deltid. Andelen medarbeidere som jobber deltid er redusert fra fjoråret. Deltiden som nå praktiseres oppleves å være ønsket fra medarbeiders side.

Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Vårt likestillingsarbeid er forankret i bankens ambisjoner for bærekraft. Vi har i 2021 utarbeidet egne målsetninger for arbeidet for likestilling og mot diskriminering. Hensynet til likestilling og ikke-diskriminering er også eller inkludert i bankens øvrige personalpolitikk.

Identifisering av risiko

Det ble i 2020 gjennomført en egen risikovurdering knyttet til likestilling og diskriminering. Tillitsvalgte og verneombud var involvert i denne prosessen, sammen med HR.

2021 jobbet en ny arbeidsgruppe med identifisering av mål, basert på kunnskap fra risikokartleggingen. Her var tillitsvalgt, verneombud, HR og representanter fra andre fagområder i banken involvert.

Bankens ansettelsesutvalg, som møtes jevnlig gjennom ansettelsesprosesser samt årets lønnjusteringsprosess har et spesielt ansvar for å identifisere risikoer.

Videre er temaet satt opp som fast agende på SAMU-møter, som avholdes 4 ganger pr år for å avdekke mulige risikoer og følge opp tiltak.

Medarbeiderundersøkelse og individuelle utviklings-samtaler er også en kilde til å avdekke risikoer.

Avdekket risiko, mulige årsaker og tiltak

Gjennom arbeidet med risikovurdering, er rekrutteringsprosessen identifisert som prosessen med størst risiko knyttet til kjønnslikestilling og mangfold. Årsaken til dette er sammensatt, men ubevissthet ved utlysning og utvelgelsesprosessen er to viktige faktorer. Ved ansettelser er kvalifikasjonsprinsippet førende, og det er den best kvalifiserte søkeren til en stilling som skal ansettes.

Banken arbeider målrettet for å tiltrekke seg kvalifiserte søkere av begge kjønn.

I den årlige lønnsjusteringsprosessen er det rettet spesielt fokus på å avdekke lønnsforskjeller som ikke kan begrunnes med objektive kriterier. Videre er likebehandling knyttet til lønn et sentralt tema i rekrutteringsprosessene.

Forfremmelse og utviklingsmuligheter er ikke avdekket som et område med store utfordringer og risikoer. Det er allikevel jobbet aktivt med forfremmelse av kvinner i ledende posisjoner. I 2021 er det gitt like muligheter for etterutdanning.

I 2021 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse som viser til at fleksibilitet er viktig for å opprettholde balanse mellom jobb og fritid. Undersøkelsen viser at dette temaet er avhengig av livsfaser.

Resultater av arbeidet og forventninger til arbeidet fremover

I 2021 er det arbeidet aktivt med forbedring av rekrutteringsprosessen. Det er jobbet med forbedringer knyttet til utforming av annonser, redegjørelse for likestillings- og mangfoldstilstanden i den rekrutterende avdelingen, krav om bevissthet rundt mangfold i utvelgelsen av kandidater til intervju, samt fast punkt til vurdering i innstillingene av aktuell kandidat til ansettelse. Resultatet av dette arbeidet har vært at i enkelte rekrutteringsprosesser har banken i større

grad tatt utradisjonelle valg, med tanke på mangfold. Det er spesielt mangfold i personlighetstyper, erfaring og utdanning som har gjort seg gjeldende. I 2022 vil forbedringsarbeidet knyttet til å tiltrekke oss et større mangfold fortsette.

Et resultat av et spesielt fokus i årets lønnsjusteringsprosess har ført til en reduksjon av forskjellen i lønn mellom kjønnene. Bankens lønnspolicy vil bli oppdatert i 2022, hvor arbeidet for likestilling og mot diskriminering vil hensyntatt.

Utarbeidelse av rammer for bruk av hjemmekontor sett i lys av jobb/fritid balanse vil bli utarbeidet i 2022, som vil ivareta behov i de ulike livsfasene.

Arbeidet med forfremmelse og utviklingsmuligheter har resultert i reduksjon av ulikheter i lønn, kjønnsbalansen blant nivå 3 ledere nå er 50 % samt at like mange kvinner som menn er gitt utdanningsmuligheter.

Temaet likestilling og ikke-diskriminering har vært lite systematisk belyst. Konkrete opplæringstiltak for ledere i mangfoldsledelse og kampanjer internt vil derfor være et viktig virkemiddel i det videre arbeidet.

Menneskerettigheter

Bankens etiske retningslinjer slår fast at menneskerettigheter skal respekteres, og at det skal medvirkes aktivt til at dette skjer - ikke bare i banken, men også hos bankens forretningsforbindelser. Bankens har ikke utarbeidet egne retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter. Konsernet har sin virksomhet i Norge, hovedsakelig i regionene Ringerike, Hadeland og Nittedal. Ved å følge norske lover og regler mener vi at risikoen for å bryte rettighetene er minimale. Bankens følger anskaffelsesstrategi i SpareBank 1 som stiller krav til forhold som lønn, hvitvasking, korrupsjon, arbeidstid, barnearbeid, diskriminering og miljø.

Behandling av personopplysninger

Våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss. Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende lovkrav og GDPR, EUs forordning for personvern som ble innført i Norge i 2018.

Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig

- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. For 2021 ble det levert 5 avvik fra Sparebank 1 Ringerike Hadeland, samt 7 avvik fra Sparebank 1 sentralt og andre tilknyttede selskap på vegne av Sparebank 1 Ringerike Hadeland. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken, men avvik er fulgt opp og lukket fortløpende.

Anti-hvitvasking og anti-korrupsjon

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2021.

Konsernet har igjennom 2021 arbeidet kontinuerlig med operativt antihvitvaskingsarbeid samt med å sikre at rammeverk og prosesser er i tråd med lovverket og forventningene til Finanstilsynet. Styret er tydelig på bankens rolle i bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, og påser at banken ikke misbrukes til dette formålet. Arbeidet mot korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering tar utgangspunkt i bankens årlige virksomhetsinnrettede risikovurdering, hvor det jobbes systematisk for å identifisere risiko, vurdere tiltak og beregne restrisiko. På denne måten prioriteres arbeidet mot de identifiserte områdene som har størst risiko. Tiltak er basert på en grundig analyseprosess, overvåking, samt aktsomhet fra de ansatte.

I 2021 ble totalt 5 833 transaksjoner identifisert for videre kontroll av bankens transaksjons-overvåking. I tillegg mottar banken flere saker som må undersøkes via manuelle systemer. Etter undersøkelser av bankens spesialister på området ble 99 saker rapportert til enheten for finansiell etterretning (EFE) i ØKOKRIM. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken.

Kontroll av etterlevelse av bankens retningslinjer med oppfølgende tiltak har høy prioritet og rapporteres jevnlig til ledergruppen og styret. Alle ledere, fag-ansvarlige og ansatte i kundeoposisjon gjennomfører årlig e-læring på temaet hvitvasking. Det har i 2021 blitt tildelt oppdateringskurs til samtlige ansatte i banken sammen med egne kurs tilpasset den enkelte ansattes arbeidsoppgaver og ansvarsområde. Gjennomføringsgraden i 2021 var på 97 % prosent.

Banken følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for svindelforebyggende tiltak. Det arbeides kontinuerlig i

Alliansen for å holde våre nett- og mobiltjenester sikre og for at kundene skal kunne bruke disse på en trygg måte.

Bærekraft i innkjøp

Bærekraft i innkjøp omhandler leverandørenes bevissthet om sin leverandørkjede og arbeidet de gjør for å redusere negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i hele sin leverandørkjede. Ved avtaleinngåelse skal leverandøren forplikte seg til «Standard om bærekraft i innkjøp». Enhver anskaffelse skal gjennomføres slik at det ikke er tvil om innkjøperens og/eller bankens habilitet.

En stor andel av bankens leverandøravtaler forvaltes gjennom samarbeidet i SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. SpareBank 1 har tidligere gjort en kategorivis risikovurdering av 249 eksisterende leverandører. Man fant ved denne gjennomgangen at 91 av leverandørene har noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp, og 43 av disse ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging.

Av de 43 leverandører ble tre hovedkategorier valgt til nærmere oppfølging:

- IT-relaterte anskaffelser: IT-utstyr
- Administrative anskaffelser: Møbler
- Største leverandører: IT-tjenester og konsulenter

Det ble i 2021 gjennomført to dybdeundersøkelser innen to innkjøpsområder: IT-utstyr og IT-tjenester. Leverandørene ble bedt om å dokumentere sine overordnede retningslinjer, handlingsplaner og faktisk risiko innen bærekraft i leverandørkjeden. Alle leverandørene har retningslinjer m.m. på plass, mens færre har lagt frem handlingsplaner. Når det gjelder faktisk risiko er det mottatt lite informasjon. Det blir da vanskelig å se hvilke konkrete områder den enkelte leverandør bør fokusere på for å redusere risiko. Det blir derfor et satsingsområde i 2022 å følge opp faktisk risiko i leverandørkjedene for de leverandørene som alt er inkludert i undersøkelsen. I tillegg vil det bli gjennomført nye undersøkelser for flere leverandører/kategorier.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon, merking av produkter og tjenester, eller til kommunikasjon og markedsføring i 2021.

Innovasjon og digitalisering

Banken jobber strukturert med å øke distribusjonskraften gjennom tilpassing av kontornettet og økt betjenings- og salgsevne i digitale kanaler. Målsettingen er en effektiv distribusjonsmodell som gir konkurransekraft gjennom lavere kostnader og høyere lønnsomhet. Å sikre gode digitale løsninger med rådgiving og veiledning er avgjørende for å sikre at kundene tar gode økonomiske valg og har all nødvendig informasjon tilgjengelig i kjøpsøyeblikket. Dette har høy oppmerksomhet i utviklingen av våre felles løsninger i SpareBank 1 Utvikling.

Ansvarlige investeringer

SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves

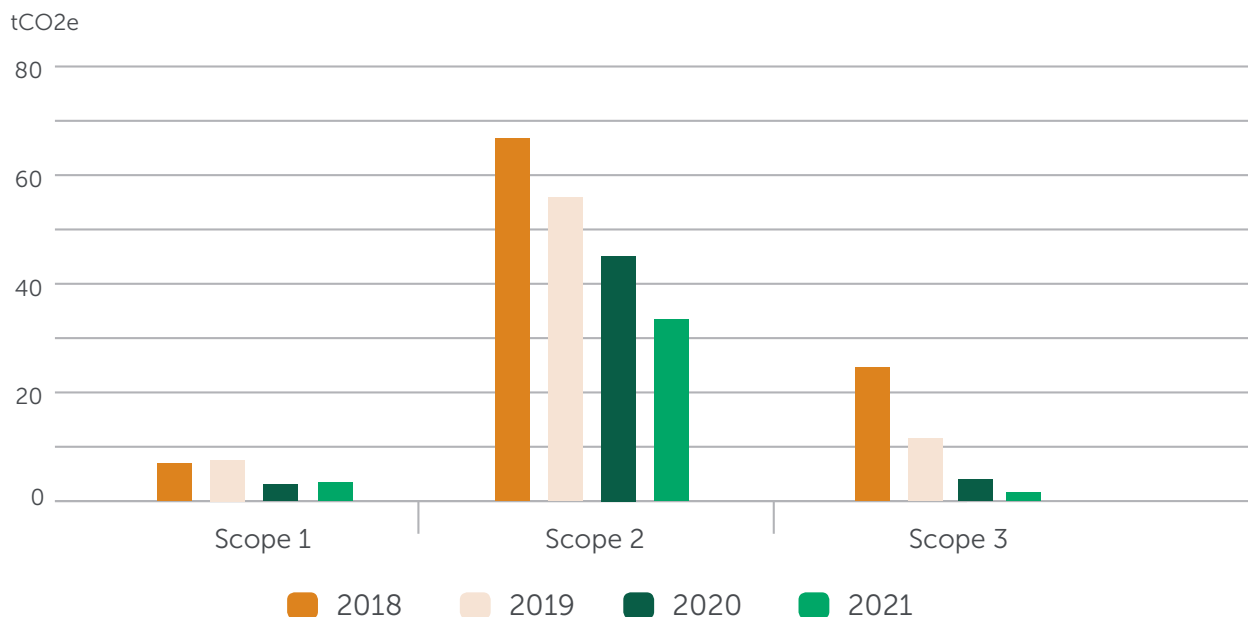
på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

Ytre miljø

Vi jobber for å redusere eget forbruk. Vi benytter digitale tjenester som e-møter, e-signering av dokumenter og lignende for å redusere forbruk og reiser. Vi kildesorterer avfall og jobber for å redusere matsvinn i bankens kantiner. Vi utarbeider energi- og klimaregnskap etter internasjonale standarder utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol», på scope 1-3.

Energi- og klimaregnskap, i tCO ₂ e	2018	2019	2020	2021
Scope 1 Forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy	6,3	6,6	2,6	3,3
Scope 2 Forbruk av elektrisitet i egneide eller leide bygg	66,1	56,0	44,9	34,1
Scope 3 Bruk av privat bil i tjeneste	24,2	11,6	3,9	1,7

Årlige klimagassutslipp per Scope

Nedgang i scope 3 skyldes blant annet effekter av pandemi og smittevern. Økt bruk av digitale møter har redusert transportbehov med privat bil i tjeneste.

Vi rapporterer i tillegg estimerte CO₂-avtrykk for vår utlånsportefølje og vil jobbe for å styrke datakvaliteten på denne rapporteringen fremover. Estimert CO₂-avtrykk for utlånsporteføljen rapporteres i kap. 7.

Hvilke resultater har vi oppnådd, og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk

Gjennomført:

- ☒ Vi valgte å renovere eksisterende bygningsmasse framfor å rive og bygge nytt da hovedkontoret trengte oppgradering i 2018-2020
- ☒ Vi har valgt smart lys- og klimastyring, i kombinasjon med mer effektive vindus- og isolasjonsløsninger
- ☒ Hele virksomhetens avfallshåndtering er kvalitetssikret, og gjennomgående kildesortering er sikret
- ☒ Digitale tjenester reduserer transport, tid, og forbruk. Vi er tidlig ute med å ta i bruk digitale verktøy som bidrar til trygg effektivisering, herunder e-møter, e-signering, e-tinglysning, digital registrering, automatisering av prosesser o.l.
- ☒ Nullutslippsbiler: Bedriften har vedtatt å erstatte bedriftens varebiler med elbiler.

Etablert praksis:

Vår virksomhet påvirker miljøet og klima i liten grad, og vi har over tid ført klimaregnskaper

Gjennom SpareBank 1 har vi innkjøpsordninger som sikrer bærekraft gjennom strenge produkt og leverandørkrav

Dokumentere utslipp og utslippsutvikling knyttet til alle våre engasjementer. Dette innebærer å innhente suksessivt mer detaljerte opplysninger om våre kunders virksomhet og eiendommer, som er finansiert via oss

Fortsette digitaliseringen der dette gir bærekraftig kvalitet og effektivitetsforbedring

Gjenstående ambisjoner:

- ☐ Sertifisering som Miljøfyrtårn. Dette innebærer blant annet: Sette mål for utslippsreduksjon, føre detaljert klima og miljøregnskap, rapportere i henhold til internasjonale standarder. Ambisjonen er oppstart i 2022.

A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger

Gjennomført:

- ☒ I vår virksomhet er det nedfelt i både styrende dokumenter og HR strategi at alle ansatte skal likebehandles

Etablert praksis:

I vår virksomhet skal samfunnet gjenspeiles i våre ansatte, knyttet til eksempelvis kjønn, alder, funksjonsevne og andre segmenteringsnormaler

Lønnsforskjeller skal begrunnes med objektive kriterier og dokumenteres

Vi har etablert mål om minimum 40 % av hvert kjønn på alle ledernivåer i banken, med frist i inneværende strategiperiode fram til 2025

Mangfoldbegrepet skal defineres og innlemmes i HR strategi, og vektlegges spesielt i arbeidet med etterfølgerplanlegging og lederrekruttering

A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft**Gjennomført:**

- ☒ Gjennom allmøter og gruppearbeider er bærekraftarbeidet forankret i hele organisasjonen. Dette inkluderer kjennskap til FNs bærekraftsmål og virksomhetens bærekraftambisjoner
- ☒ Alle ansatte i banken har gjennomført grunnleggende kurs og opplæring knyttet til bærekraft i finans. Det er gjennomført flere interne seminarer om temaet bærekraft
- ☒ Banken har gjennom ekstern rekruttering ansatt Fagsjef bærekraft i en nyopprettet stilling i banken. Vår dedikerte fagsjef vil videreutvikle bankens bærekraftarbeid på fulltid

Etablert praksis:

Arbeidet med antihvitvasking og terrorfinansiering er viktig, og det har ekstraordinær oppmerksomhet i hele organisasjonen

Vi har etablert grønt boliglån og grønt billån som lokalt kredittprodukt

Vi har etablert et grunnleggende kompetansenivå på bærekraft. Dette inkluderer kunnskap om FNs bærekraftsmål, samt bedriftens overordnede ambisjoner og mål. Videre skal ansatte kjenne bankens grønne produkter og tjenester. Ambisjonen gjelder alle ansatte, uavhengig av funksjon i banken

Vi har synliggjort bærekraftkompetanse i kundebehandling, gjennom at vi behandler alle kunder med respekt, likeverdig og fordomsfritt, og gjennom vår rolle fremsnakker regionen og lokalt næringsliv

Gjenstående ambisjoner:

- ☐ Etablere felles struktur for bærekraft og bærekraftprosesser i banken, også i PM, herunder modeller og verktøy for bærekraftrådgivning
- Alle ledere skal jevnlig sette bærekraft på agendaen

5.2. Våre produkter og tjenester

Vi jobber sammen med våre kunder for å nå bærekraftmålene, og vi bidrar til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Hvorfor er bærekraftige produkter og tjenester viktig?

Å gi lån til personkunder og bedriftskunder er bankens kjernevirksomhet. Ansvarlig utlån har vært en del av vårt samfunnsoppdrag som lokal sparebank i snart 200 år. Bankens maktposisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir banken en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling.

Banken har om lag 60.000 personkunder og 5.000 bedriftskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder, og er en viktig samtalepartner for kunden rundt spørsmål om dagens og

fremtidige økonomiske verdier for person og selskap. Samfunnets evne til å omstille seg til en mer bærekraftig utvikling har betydning for kundens økonomiske verdier. Det er derfor både naturlig og viktig at våre rådgivere også diskuterer bærekraft med kunden og gir kundene råd om hvordan de kan sikre sine økonomiske verdier i fremtiden samtidig som de bidrar til en mer bærekraftig utvikling.

Hvordan jobber vi for å oppnå bærekraftige produkter og tjenester?

Bankens arbeid med bærekraftig investering bygger på følgende ambisjoner:

A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraft-prinsipper

Bankens låneprosess og kredittåndbøker skal gjenspeile ambisjonene. Vi skal utvikle modeller for kartlegging og vurdering av klimarisiko, direkte risiko og overgangsrisiko i engasjementene.

Vi tilbyr grønne finansieringsprodukter innen boliglån og billån. Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

Vi skal gi råd til kundene om bærekraftige investeringer tilknyttet deres bolig eller virksomhet. Vi skal dokumentere og diskutere energiklasse på underliggende panteobjekter. Vi skal prioritere grønne avvik på avvikskvoter etter boliglånsforskriften.

Kundenes behov og interesser skal ivaretas gjennom faglig god og ansvarlig kundefølgelse som sikrer at kunden selv kan ta bevisste og velinformerte valg. Bankens rådgivere skal behandle alle kunder med respekt, likeverdighet og fordomsfritt.

Våre rådgivere skal ha god kompetanse på bærekraft, og bidra til at kundene tar velinformerte valg knyttet til sin privatøkonomi.

Ansvarlig forvaltning hos fondsleverandører

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å ha oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftsprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Derfor er det klart søkelys på feltet, både fra sivilsamfunn og fra finansnæringen selv. Vi skal ha fokus på bærekraft i samtaler med kundene vedrørende valg av investeringsprofil

på sparemidler. Vi skal bidra til at kundene tar et aktivt valg.

Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer, og de må årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølgning av investeringer skjer gjennom innrapportering av data som danner grunnlaget for merkeordningen (positiv screening, negativ screening og aktivt eierskap). FNs prinsipper for ansvarlige investeringer skal være signert av fondsforvalterne og etterlevelse rapporteres.

SpareBank 1 har sammen med The Governance Group gjennomført kartlegging av våre fond. Dette er grunn-

lag for en merkeordning, som i nettbank viser kundene hvor bærekraftige hvert fond faktisk er. Fondene har bærekraftkarakter fra A til F. Alle Odins fond oppnår karakter B, som indikerer «Veldig bra».

Økonomisk kriminalitet

Banken har høyt oppmerksomhet på arbeidet for å forhindre økonomisk kriminalitet. Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke svindel, kriminalitet og terrorhandlinger. Kundene spesielt og samfunnet generelt skal ha tillit til at banken jobber aktivt på dette området.

Hvilke resultater har vi oppnådd, og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

Gjennomført:

- ☒ Siden 1833 har vår bank bidratt til bærekraftig utvikling av lokalsamfunnene
- ☒ Gjennom nettverkssamlingene for næringslivet i regionen, NæringsPuls, har vi bidratt til å øke bevisstheten rundt bærekraft, og behovet for omstilling. Spesielt trekkes fram seminaret «Fra bærekraft til Business», som rettet søke-lyset mot sirkulærøkonomi og utvikling av forretningsmodeller.

Etablert praksis:

I 2020 etablerte vi grønt boliglån og grønt billån for å gjøre det lønnsomt å ta bevisst bærekraftige valg

Vi bygger bærekraftarbeidet på lønnsomhet for kunden, herunder redusert risiko og gunstige vilkår/priser

Vi har inkludert bærekraft i rådgivning, herunder kreditt, forsikring og sparing/plassering

Vår bank tilbyr nå en tjeneste som indikerer størrelsen på kundens klimafotavtrykk. Tjenesten «Mitt Klimaspor» baserer seg på kundens transaksjonsdata, og er bygget for å skape bevissthet rundt eget forbruk.

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Ha et særlig fokus på byggelån og prosjektfinansiering, da vi her bidrar til at en aktiv bærekraftholdning kan føre til mer bærekraftige valg før byggestart

A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene**Gjennomført:**

- ☒ Vi er en lokal bank med lokale kunder. Vi kjenner lokale forhold, og har alltid vektlagt forhold som handler om hvor vidt engasjementene er riktig for samfunnet, langsiktighet, og også for bankens omdømme
- ☒ Utarbeidet låneprosesser, kreditthåndbok og rutiner som sikrer kartlegging og vurdering av klimarisiko, direkte risiko og overgangsrisiko i kredittengasjementer
- ☒ Utviklet modeller og verktøy for kartlegging og vurdering av klimarisiko

Etablert praksis:

Banken lever av å håndtere risiko, og har alltid hatt grundige prosesser for å vurdere risikobildet

Vi diskutere energiklasse på aktuelt objekt med kunden i alle nye kredittsaker i BM

Alle nye kreditter i bedriftsmarkedet vurderes opp imot bærekraft/ESG. ESG-modulen er del av kredittprosessen, og danner grunnlag for både kartlegging, rådgivning og scoring. Samtalene bevisstgjør kundene om både risiko og forretningsmuligheter.

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Benytte mulighetsrommet i kredittprosessene med prioritet på bærekraft. Dette inkluderer prioritet av miljøvennlige engasjementer og engasjementer som bidrar til å redusere sosial ulikhet

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter**Gjennomført:**

- ☒ Vi har opprettet grønt boliglån og grønt billån for privatmarkedet, med det som er en grønn kunderabatt for dem som velger miljøvennlig
- ☒ Vi har utredet ulike modeller for bærekraftlån i bedriftsmarkedet. Disse iverksettes i 2022
- ☒ Gjennom 2021 har banken jobbet for å etablere en «grønn balanse». Kjernen er et grønt rammeverk, med Cicero-attestering. Rammeverket brukes i 2022 til å utstede en grønn obligasjon, og som ramme for utvikling av nye grønne bankprodukter for både privat- og bedriftsmarkedet.

Etablert praksis:

Våre bilforsikringsprodukter, som smart bilforsikring, er bærekraftfokusert i perspektivet forebyggende skadebegrensning

Vi har tilpasset forretningsmodeller til gjeldende grønt marked

Vi har tilpasset og differensiert produktporteføljen på en måte som sikrer at det er økonomisk lønnsomt å velge bærekraftig

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Etablere grønne finansieringsprodukter for bedriftsmarkedet
- ☐ Komplettere produktporteføljen for privatmarkedet med sparing/plassering og forsikring
- ☐ Bidra til videre utvikling av forsikringsprodukter med tydeligere grønn profil

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper**Gjennomført:**

- ☒ Vi har etablert en eksklusjonsliste, som tydeliggjør hvilke formål eller bransjer som vår bank av prinsipp ikke finansierer

Etablert praksis:

Vi, som en lokal sparebank, er avhengig av tillit og godt omdømme. Derfor tar vi ikke bare økonomiske hensyn. Vi har alltid vært opptatt av om kundens virksomhet er lovlig, redelig, og bra for samfunnet. Det er bærekraftsprinsippene som ligger i vår sparebanktradisjon

Dagens bærekraftsprinsipper er en konkretisering, og en forlengelse av gjeldende prinsipper og tradisjon

Våre fondstilbydere og fond er gjennomgått for å ekskludere fond som ikke er bærekraftige. I tillegg er alle fond nå merket på en slik måte at kunde kan se hva som skiller bærekraftprofilene til de ulike fondene fra hverandre

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Bygge rutiner for rådgivning også i PM som setter søkelys på å bygge bevissthet og kunnskap hos kundene, slik at de kan ta bærekraftige valg
- ☐ Bygge trygghet for rådgivere til å diskutere bærekraft med sine eksisterende og potensielle kunder, for vi ønsker at våre kunder skal ha et bevisst forhold til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering, forurensning, utnyttelse av naturressurser og menneskerettigheter

5.3. Vårt samfunnsengasjement

En av SpareBank 1 Ringerike Hadelands viktigste oppgaver er å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker.

Hvorfor er vårt samfunnsengasjement og bærekraftig lokal samfunnsutvikling viktig?

En av SpareBank 1 Ringerike Hadelands viktigste oppgaver er å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland ønsker å bidra til at regionen skal være:

- et godt sted å drive næringsvirksomhet,
- et godt sted å bo, og
- et attraktivt sted å flytte til

Banken har vært til stede i lokalsamfunnets økonomiske liv i snart 200 år. Og vi vet at når menneskene trives, bor godt, har utdanningsmuligheter, trygge arbeidsplasser og meningsfulle fritidsaktiviteter, vil banken også kunne gå godt.

Hvordan jobber vi for å oppnå en bærekraftig lokal samfunnsutvikling?

Bankens arbeid med bærekraftig lokal samfunnsutvikling bygger på følgende ambisjoner:

- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser
- A9: Vi skal være lokal kompetansebygging på økonomi
- A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Vårt samarbeid med og økonomisk støtte til Universitetet i Sør-Norge (USN) har bidratt til at større bredde og høyere kvalitet på høyere utdanning lokalt. Vårt bidrag til Ungt Entreprenørskap støtter innovasjon og utvikling, og opprettelse av lokale arbeidsplasser. Vårt bidrag til talentstipendiet er med å inspirere unge talenter innen kultur, idrett og forskning/utdanning til

videre satsning og utvikling. Vårt bidrag til Ringeriksstipendiet muliggjør at kvalifiserte toppidrettsutøvere kan kombinere toppidrett med høyere utdanning på USN Campus Ringerike. Vårt kompetanseprogram mot lokale skoler øker kunnskapen om personlig økonomi. Vår støtte til Vekst- og Næringsbarometeret tilrettelegger for økt kunnskap for lokale beslutningstakere innen næring og politikk. Vårt samarbeid med Næringsstiftelsen sikrer midler til god innovasjon og utvikling lokalt. Vår aktive og brede sponsorvirksomhet gjør oss til en god samarbeids- og utviklingspartner for over 100 lag/foreninger, institusjoner og enkeltpersoner som driver idrett, utdanning og kulturformidling. Aktiviteter som rettes mot barn og ungdom blir prioritert.

Hvilke resultater har vi oppnådd, og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

Gjennomført:

- ☒ Vår bank ble etablert for å bidra til vekst og utvikling i lokalsamfunnet, i jordbruket, skogbruket eller etter hvert i annet privat næringsliv. Sammen med visjonære og hardt arbeidende kunder har vi fått ting til å skje, hvert år, helt siden 1833. Også i dag gjør bankens rådgivning og kredittvirksomhet det mulig å etablere lokale arbeidsplasser
- ☒ Forsterke kredittprosessene slik at vi forsikrer oss om at våre engasjementer er bærekraftig også når det kommer til bedriftsinterne forhold, som arbeidsvilkår

Etablert praksis:

Banken engasjerer seg også utenfor kredittprosessene. Økonomiske tilskudd til lokale næringsforeninger, kunnskapsdeling via Næringsbarometeret og Vekstbarometeret, politisk påvirkningsarbeid knyttet til infrastrukturprosjekter, samt egen næringsstiftelse er eksempler på aktive bidrag til lokal verdiskapning og lokale arbeidsplasser

Gode kredittprosesser sikrer kvaliteten i engasjementene, enten det gjelder miljø, sosiale forhold eller sunn virksomhetsstyring

Videreføre det aktive påvirkningsarbeidet, i kombinasjon med godt bankhåndverk, slik at vi bidrar til sunn næringsutvikling lokalt i hele vår region

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Revidere de økonomiske virkemidlene slik at det blir tydelig vekting av bærekraft, særlig knyttet til klima og miljø
- ☐ Vurdere å delta i, eller opprette, en lokal trainee ordning

A9: Vi skal være lokal kompetansebygging på økonomi**Gjennomført:**

- ☒ Videreutvikle et nytt og felles utdanningskonsept rettet mot ungdomsskole og videregående skole. Tjenesten er en mobiltilpasset app, utviklet av Sparebank 1 Østlandet under navnet «Kæsj». Mobiltjenesten bruker AR-teknologi, og er utviklet for å lære barn og unge om privatøkonomi.

Etablert praksis:

Vår bank er direkte engasjert i utdanning av barn og unge gjennom blant annet temadager i skolen og Ungt Entreprenørskap

Å lære unge verdien av sparing har ligget i sparebanktradisjonen fra starten, og vår bank gjør dette helt ifra barn blir født, med en gave. Videre møter vi barna opp igjen gjennom oppveksten i den årlige sparebankuken, samt når de er i konfirmasjonsalder, før de endelig blir myndige

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Bruken av fysiske penger og fysiske sparebøsser går ned. Vi trenger å erstatte sparebankuke med en digital sparetjeneste og aktivitet. Løsningen bør være alderstilpasset og tilpasset allment tilgjengelig teknologi

A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt**Gjennomført:**

- ☒ Allerede på 1850 tallet begynte banken sitt arbeid med å forsterke utdanningssystemet lokalt. Tanken var at dette ville øke utviklingstakten og bygge samfunnet

Etablert praksis:

Vi har et bredt samarbeid med Universitet i Sørøst Norge (USN). Samarbeidet inkluderer faglig samarbeid, utdanningsstipender, kompetansedeling, premiering av de beste masteroppgavene, og økonomisk støtte til utvikling av studieretning og nivå

Vår bank har vært samarbeidspartner med Ungt Entreprenørskap, for å bidra til å gjøre de unge bedre rustet til å bygge forretningsforståelse og evne til å realisere egne forretningsideer

Gjenstående ambisjon:

- ☐ Utvikle og etablere en ordning for å løfte statusen til yrkesfaglig utdanning

A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår**Gjennomført:**

- ☒ Vi erkjenner at kunnskapen om alle våre samarbeidsprosjekter er relativt lav, og at vår støtte vil ha ytterligere verdi om vi bidrar til økt bevissthet i befolkningen om alt det gode arbeidet våre samarbeidspartnere gjør for lokale oppvekstmiljø. Derfor har banken, sammen med sparebankstiftelsene etablert «Vi Heier.no». Nettavisen skal gi positive ringvirkninger i lokalmiljøene, slik at samarbeidspartnernes arbeid blir bedre kjent, verdsatt og brukt

Etablert praksis:

Banken, sammen med våre tre sparebankstiftelser, er regionens største bidragsyter til allmennnyttige formål. I 2021 var samlet bidrag over 108 millioner kroner. Midlene går i stor grad til lag, foreninger og andre som bidrar til gode bo- og oppvekstvilkår i regionen. Banken har alene over 100 samarbeidsavtaler pr år

Videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmennnyttige initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region

A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak**Gjennomført:**

- ☒ Ingen nye tiltak

Etablert praksis:

Det vesentligste av tiltak har vært knyttet til bankens kredittgivning

Gjenstående ambisjon:

Etablere et dedikert miljøfond. Fondet bør være øremerket tiltak som reduserer negativ påvirkning, eller øker den positive

Vurdere grunnlaget for et miljøfond som er sluttkunderrettet

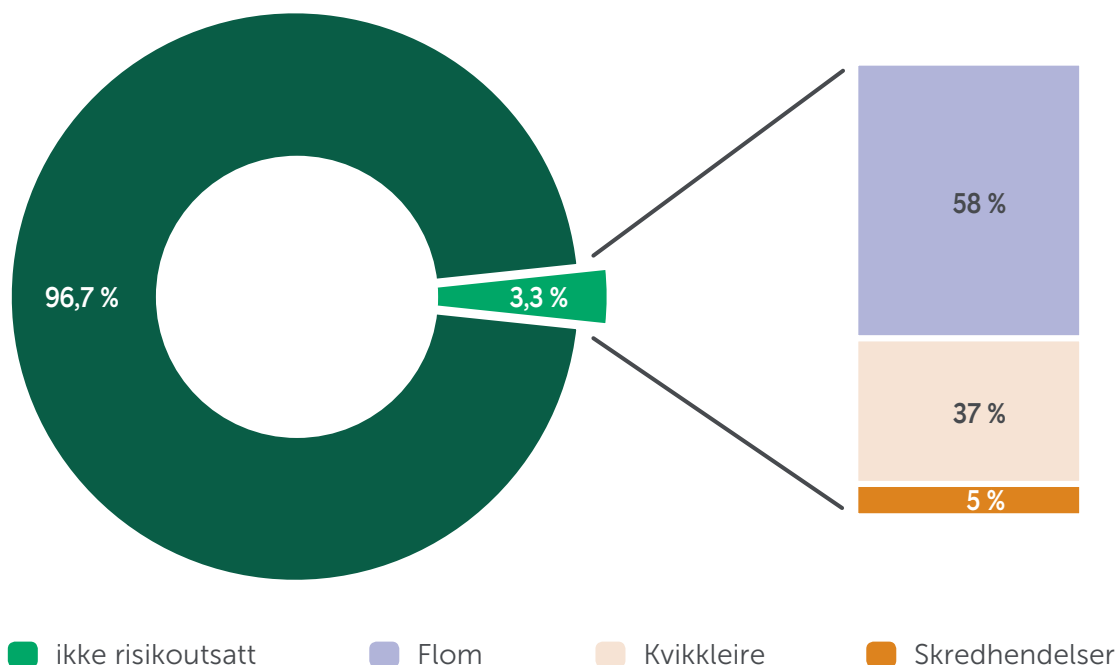
7. Bærekraftstrisiko i bankens utlånsportefølje og estimert CO2-avtrykk

Bankens utlånsportefølje inkl. kredittselskaper består av 67 % utlån til personmarkedet og 33 % utlån til bedrifts-markedet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål. I bankens beregninger av estimert CO2-avtrykk er ikke utlån til kredittselskaper innregnet.

Banken gjennomfører årlig en risikokartlegging av bærekraftstrisikoene som banken er utsatt for. Identifiserte risikofaktorer tildeles en faktor basert på vurdering av konsekvens og sannsynlighet for hendelsen. Risikokartleggingen skal bidra til at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de kontroll- og styringstiltak som er etablert, og om disse tiltakene er forsvarlig ivaretatt i virksomhetene. Risikokartleggingen ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftsområdet.

Banken har startet arbeidet med å identifisere klimarisikoutsatte pantesikkerheter i utlånsporteføljen. Per 31.12.2021 var ca. 3,4 % av bankens pantesikkerheter lokalisert i risikoutsatte områder, hvorav risiko for 50-, 100-, 200- og 500-års flom står for 58 % av disse. Videre følger kvikkleire (37 %) og risiko for skredhendelser (5 %). Det er per 31.12.2021 ikke beregnet en samlet verdi på klimarisikoutsatte pantesikkerheter.

Klimarisikoutsatte pantesikkerheter

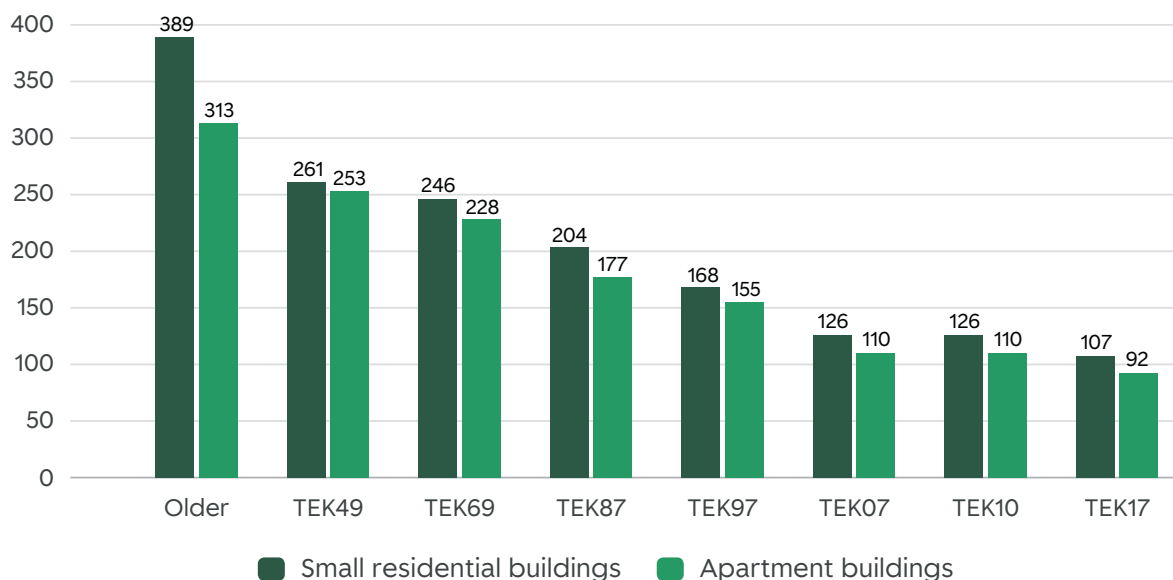
7.1 Bærekraftstrisiko i bankens boliglånsportefølje

Bankens boliglånsportefølje består hovedsakelig av finansieringer innen bankens geografiske markedsområde. Klimarisikoen i bankens boliglånsportefølje samsvarer derfor i stor grad med de identifiserte klimarisikoene for de seks kommunene i bankens markedsområde. banken har høy oppmerksomhet på anti-hvitvaskingsarbeidet og bekjempelse av økonomisk kriminalitet ved kjøp og salg av fast eiendom.

7.2 Estimert CO₂-avtrykk for bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

CO₂-avtrykket på bankens boliglånsportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. 126 gram CO₂-ekvivalenter per kWh benyttes som beste estimat på klimagassutslippet. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og således et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard settes likt byggeår minus 2 år. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres til TEK07 og ikke TEK10.

Utslipp per kvm BRA for ulike byggestandarder

Figur: kwh per kvm BRA for ulike byggestandarder. Kilde: <https://spabol.sparebank1.no/green-bonds>

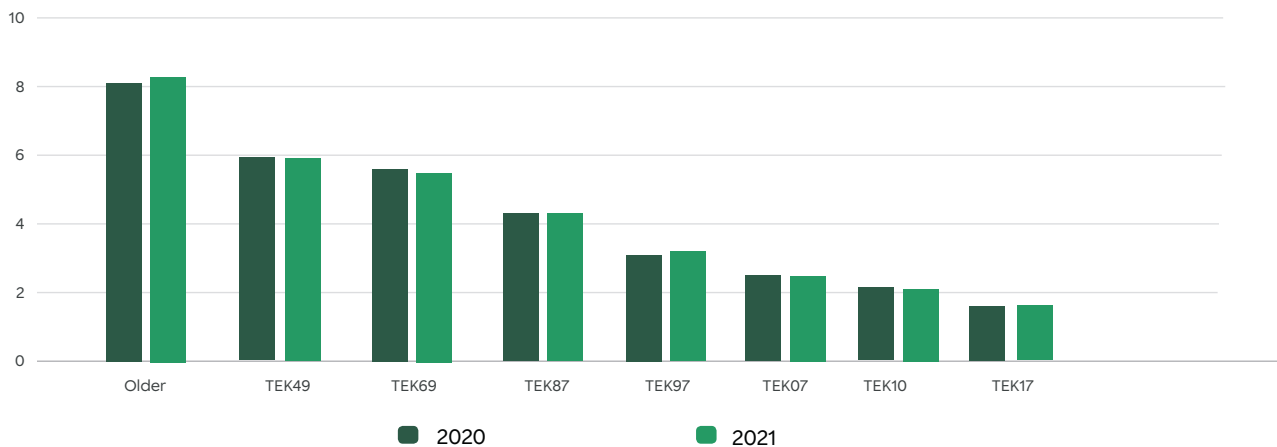
Det beregnes klimagassutslipp for bankens sikkerhetsmasse innen sikkerhetsklassene enebolig, delt bolig og leilighet, med tilhørende finansiering innenfor privatmarkedet. Uttrekket korrigeres for duplikate oppføringer,

sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Uttrekket representerer om lag 85 % av totale antall boliglån til privatmarkedet. Gjennomsnittlig byggeår i

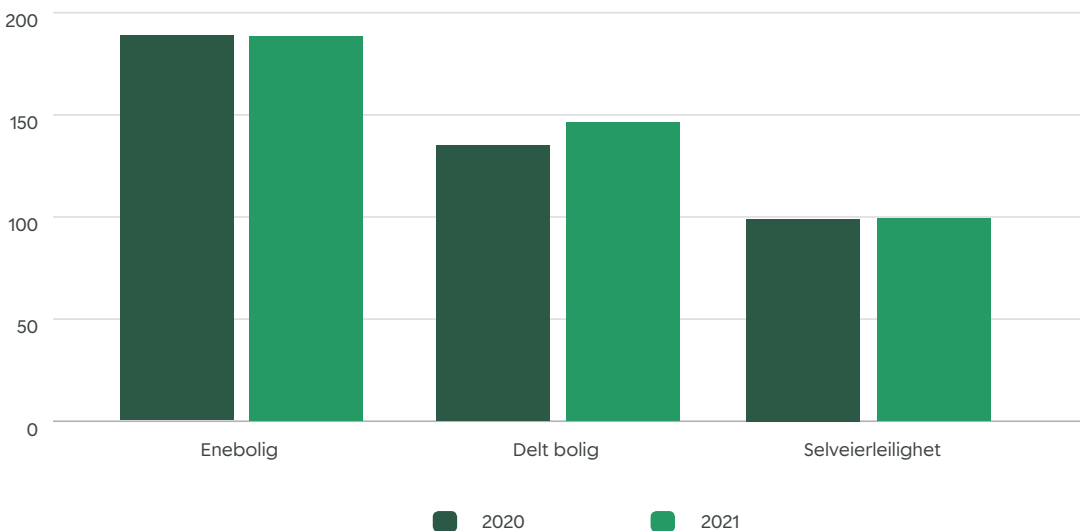
uttrekket er 1974,96 (1975,31 per 2020) og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 167 kvm (168). Banken vil fremover jobbe for å styrke kvaliteten i dataene som benyttes til beregningen. Estimater er i angitt i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e).

Estimert CO₂-avtrykk for boliglånsporteføljen utgjør **56.976 tCO₂e** (56.053) tilsvarende **5,08 tCO₂e per bolig** (5,11). Økningen i estimert CO₂-avtrykk tilegnes økte utlånsvolum, noe mitigert av et lavere avtrykk per bolig på grunn av marginal lavere gjennomsnittlig størrelse på boligene i porteføljen.

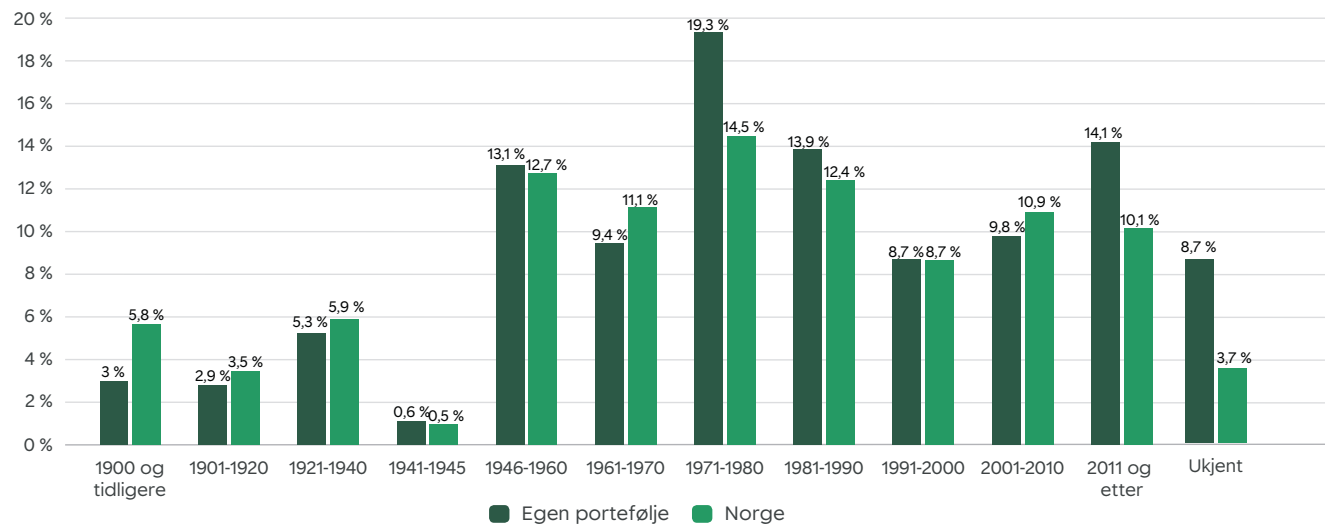
Tonn CO₂-ekvivalenter per enhet i hver byggestandard

Gjennomsnittlig størrelse per enhet innen hver sikkerhetsklasse

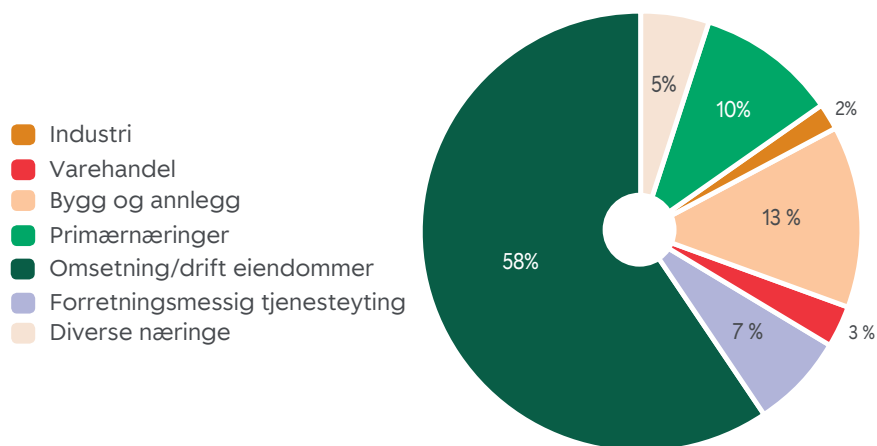

Andel boliger etter byggeår

7.3 Bærekraftstrisiko i bankens brutto utlån til næringsdrivende

Bankens utlån til næringsdrivende utgjør 10,8 mrd. kroner, hvor utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 58 % av porteføljen.

Nedenfor omtales bærekraftstrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnærings og bygg og anlegg.

Bærekraftstrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (58 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer påvirkes blant annet av følgende bærekraftstrisikoer:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker verdien av eiendommene og øker sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter påvirker verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftstrisiko innen landbruk og skogbruk (10 % av porteføljen)

Bankens portefølje innen primærnærings består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen påvirkes blant annet av følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker avlinger og øker sannsynlighet for skogbrann og stormskader

- Økt sannsynlighet for spredning av dyre- og plantesykdommer
- Økt spredning av fremmede arter
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc.
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftstrisiko innen bygg og anlegg (13 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg påvirkes blant annet av følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær øker risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen særlig oppmerksomhet på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

7.4 Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)

CO2-avtrykket på bankens utlånsportefølje til næringsdrivende baserer seg på hvor stor andel av norske bankers og finansforetaks utlån banken står for i de enkelte bransjene. Denne andelen er deretter multiplisert med totalt utslipp (CO2-ekvivalenter) fra den enkelte bransje. Metodikken forutsetter at lånebehovet og utslippsintensiteten i de ulike næringene er likt fordelt i landet. Modellen tar derfor ikke hensyn til regionale forskjeller når det gjelder lånebehov og utslippsintensitet. Banken kan både være underrepresentert og overrepresentert i enkelte bransjer.

Modellen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditt-eksponering og karbonintensitet i de bransjene banken har utlån til. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller bruke som grunnlag til målsetninger.

Utvinning av råolje og naturgass med tilhørende tjenester, lufttransport og utenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert i disse næringene.

Sektor	Totalt utlån Norge (MNOK) ¹⁾	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totalt utslipp til luft (tusen tonn CO2-ekv/år) ¹⁾	Utslippsintensitet (tonn CO2-ekv. per MNOK utlån)	Bankens utlånsporteføljes beregnede utslipp (tusen tonn CO2-ekv.)
Omsetning og drift av fast eiendom	668.720	6.318	0,9 %	85	0,12	0,8
Jordbruk og skogbruk	144.090	1.131	0,8 %	4.966	34,46	39,0
Foretning og finansiell tjenesteyting	124.846	745	0,6 %	1	0,01	0,0
Varehandel, reparasjon av motorvogner	77.010	365	0,5 %	1.104	14,34	5,2
Industri *	86.078	235	0,3 %	5.674 *	15,5	5,4
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	148.389	1.436	1,0 %	2.186	14,73	20,2
Tjenesteytende næringer ellers	49.134	225	0,5 %	338	6,88	1,5
Overnattings- og serveringsvirksomhet	19.845	159	0,8 %	116	5,85	0,9
Transport ellers og lagring **	69.687	100	0,1 %	3.805 **	54,60	5,5
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	64.295	89	0,1 %	1.6970	25,97	2,3
Informasjon og kommunikasjon	18.760	8	0,0 %	52	2,77	0,0
Total	1.489.854	10.810	0,7 %	19.997	13,42	91,9

¹⁾ Kilde: SSB - tabell 08116 (2021-11), 09288 (2020-tall)

* Industri: Oljeraffinering og metallproduksjon er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

**Transport og lagring: Innenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende utgjør 91.900 tCO2e, noe som representerer en nedgang på 6 % sett i forhold til 2020.

Beregnet utslipp per omsetning

Totalt beregnet utslipp i banken tilsvarer 148.915 tCO₂e (154.304), som tilsvarer en nedgang på 3,5 % fra 2020. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO₂e per millioner kroner omsetning. I dette

nøkkeltallet har inntekter fra verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimerer på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO₂e per MNOK omsetning synker fra 239,4 tCO₂e i 2020 til 211,9 tCO₂e i 2021. Dette tilsvarer en nedgang på 11,5%.

Utslipp tCO ₂ e per omsetning (MNOK)	2020	2021
Netto renteinntekter	437,4	461,2
Netto provisjons- og andre inntekter	207,0	241,6
Sum inntekter	644,5	702,8
Klimaregnskap Scope 1, 2 og 3	51,4	39,1
Utslipp i boliglånporteføljen	56.053	56.976
Utslipp i utlånportefølje næringsdrivende	98.200	91.900
Samlet utslipp tCO₂e	154.304	148.915
Beregnet utslipp tCO₂e per MNOK omsetning	239,4	211,9

8. Oppsummert GRI-rapportering

GRI-indikator											
Generell informasjon											
Organisasjonsprofil	Navn på indikator	Besvarelse/kilde									
102-1	Navn på organisasjonen	SpareBank 1 Ringerike Hadeland									
102-2	Viktigste produkter og tjenester	Årsrapport: Virksomheten i konsernet									
102-3	Adresse til organisasjonens hovedkontor	Søndre Torv 5, Hønefoss									
102-4	Antall land organisasjonen har virksomhet i	Norge									
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs									
102-6	Beskrivelse av de markedene organisasjonen operer i	Årsrapport: Virksomheten i konsernet									
102-7	Organisasjonens størrelse og omfang	Årsrapport: Virksomheten i konsernet Årsregnskapet 2020 med styrets beretning									
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsesform og ansettelseskontrakt, fordelt på lokasjon og kjønn	<table border="1"> <tr> <th></th><th>Vikarer</th><th>Fast ansatt</th></tr> <tr> <td>Kvinner</td><td>1</td><td>94</td></tr> <tr> <td>Menn</td><td>-</td><td>52</td></tr> </table> Alle er ansatt i Norge.		Vikarer	Fast ansatt	Kvinner	1	94	Menn	-	52
	Vikarer	Fast ansatt									
Kvinner	1	94									
Menn	-	52									
102-9	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2									
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede	Ingen vesentlige endringer i struktur, eierskap eller leverandørkjede									
102-11	Beskrivelse av om og hvordan "føre var"-prinsippet er implementert i organisasjonen	Bærekraftsrapportering: kap 5.2 Banken har som mål å forplikte seg til FNs Global Compact i løpet av 2021, herunder prinsipp 7 om føre-var-tilnærming.									
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljø- og samfunnsmessige arbeidet som organisasjonen har gitt sin tilslutning til	Bærekraftsrapportering: kap. 4									
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobborganisasjoner	Bærekraftsrapportering: kap. 4									
Strategi											
102-14	Uttalelse fra konsernsjef	Årsrapport: Adm. Banksjefs kommentarer									
Etikk og integritet											
102-16	Organisasjonens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	Årsrapport: Strategi og mål Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2									
Styring											
102-18	Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger på økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige temaer	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse									
Interessentdialog											
102-40	Interessentgrupper som organisasjonen er i dialog med	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-41	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler	100%									
102-42	Beskrivelse av hvordan organisasjonen identifiserer viktige interessenter	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid og hvor ofte organisasjonen involverer de ulike interessentene	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og selskapets respons	Bærekraftsrapportering: kap. 3									

Praksis for rapportering

102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av organisasjonens årsrapport	Årsregnskap 2020: note 1
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold, avgrensninger og integrering av GRI-prinsippene	Bærekraftsrapportering: kap 1
102-47	Oversikt over alle temaer som er vurdert som vesentlige	Bærekraftsrapportering: kap 5
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-49	Vesentlige endringer i rapportens innhold, omfang, avgrensning eller målemetoder	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-50	Rapporteringsperiode	2020
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten	Banksjef Marked og Kommunikasjon
102-54	Rapporteringsnivå	GRI standard nivå "Core"
102-55	GRI-indeks	Bærekraftsrapportering: Vedlegg GRI-indeks
102-56	Ekstern verifikasjon av rapporteringen	Nei

Spesifikk informasjon**Økonomisk prestasjon**

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport: Strategi og mål
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse
103-3	Evalueringsmetode	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsregnskap 2020

Etikk og antikorrupsjon

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsmetode	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-1	Andel av selskapets lokasjoner som er evaluert for risiko knyttet til korrupsjon	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-2	Kommunikasjon og opplæring i policy og rutiner knyttet til anti-korrupsjon	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Ingen

Klimagassutslipp

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsmetode	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-1	Direkte klimagassutslipp (scope 1)	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-2	Indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (scope 2)	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (scope 3)	Bærekraftsrapportering: kap 7

Miljøvurdering av leverandører

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsmetode	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
308-2	Betydelige faktiske og potensielle negative miljøkonsekvenser av arbeidspraksisen i leverandørkjeden og iverksatte tiltak	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Ansatte

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
401-1	Nyansettelser og turnover	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Opplæring og utdanning

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
404-2	Programmer for medarbeiderutvikling og livslang læring	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Mangfold og likestilling

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
405-1	Mangfold i styrende organer og ulike ansattkategorier	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Ikke-diskriminering

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
406-1	Identifiserte tilfeller av diskriminering og implementerte korrigerende tiltak	Ingen

Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Personvern og informasjonssikkerhet

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
418-1	Antall dokumenterte klager knyttet til brudd på personvernet eller tap av kundedata	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Antihvitvasking

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
	Antall transaksjoner flagget som mistenkelig, undersøkt og innrapportert	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Ansvarlig kreditt

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.2.2

Ansvarlige investeringer og krav til finansielle leverandører

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Innovasjon og digitalisering

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

9. Oppsummert TCFD-rapportering

Område	Status 2020	Tiltak 2021
Styring		
En beskrivelse av styrets oppsyn av klimarelaterte trusler og muligheter	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020.	Policyen er gjenstand for årlig revidering.
Beskriv ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020.	Policyen er gjenstand for årlig revidering.
Strategi		
Beskriv klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt.	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging.	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Beskriv den potensielle betydningen av ulike scenarioer på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Risikostyring		
Beskriv prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Risikokartlegginger gjennomføres årlig i forbindelse med revisjon av policyen.
Beskriv virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Risikokartlegginger gjennomføres årlig i forbindelse med revisjon av policyen.
Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring.	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ligger på nivå 2 i bankens styringsdokumenter, og er således førende for policyene innen de ulike risikoområdene i bankens virksomhet.	Policyen er gjenstand for årlig revidering. Føringer fra policyen vil innarbeides i øvrige styringsdokumenter i banken i løpet av 2021.
Mål og metoder		
Beskriv metodene virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring	Banken har en risikobasert tilnærming til sitt bærekraftsarbeid. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Banken har en risikobasert tilnærming til sitt bærekraftsarbeid. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.
Rapportering på Scope 1 og Scope 2	Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2	
Rapportering på Scope 3	Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2, 7.2 og 7.5	Det vil jobbes for å forbedre datakvaliteten i scope 3 beregningene for bankens utlånsportefølje.
Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	Banken har foreløpig ikke satt mål for arbeidet. Det vil jobbes for å bedre datakvaliteten i beregninger.	Banken vil sette mål relatert til økning av positiv påvirkning.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret og ledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. De formelle kravene for denne følger av regnskapslovens § 3-3b og Oslo Børs krav om å følge og forklare eventuelle avvik fra Norsk anbefaling for eierskapsstyring og selskapsledelse (NUES)¹.

¹ Vurderingen tar utgangspunkt i sist oppdaterte anbefaling fra NUES pr. 14.oktober 2021.

Pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse
God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviser, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i konsernet. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse og retter seg etter dens anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 2 Virksomhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er i dag et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester. Styret har igjennom strategiarbeid i 2021 vedtatt ny visjon for banken. Bankens vedtatte visjon er «Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region».

Bankens overordnede strategiske mål er å være et lønnsomt, bærekraftig og solid bankkonsern som er attraktiv for kunder, egenkapitalbevisere, medarbeidere og lokalsamfunnet. Den overordnede strategien skal gjenspeile disse ambisjonene. Som følge av dette skal bankkonsernet

- Være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Utnytte teknologien og digitale løsninger

- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen
- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og kontinuerlig forbedring
- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

Styret evaluerer løpende konsernets strategiske mål-bilde og fastsetter de overordnede målsetningene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre fastsetter styret overordnede rammer og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard.

Bankens vedtekter finnes på bankens nettside.

Samfunnsansvar er en integrert del av SpareBank 1 Ringerike Hadeland sin virksomhet og uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter banken gjennomfører i lokalsamfunnet. Et aktivt samfunnsengasjement er direkte verdiskapende ved at det reduserer risiko, gir nye forretningsmuligheter, skaper motiverte medarbeidere og ikke minst bidrar til å opprettholde bankens gode omdømme.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har egne nettsider for samfunnsansvar. Det vises ellers til eget kapittel om bærekraft i årsrapporten.

Bærekraftig verdiskaping

Banken har en viktig rolle som utviklingsaktør og ønsker å være et forbilde på god forretningsdrift, også når det gjelder ESG-relaterte (Environmental, Social and

Governance) spørsmål. Konsernets mål er at all forretningsdrift, investeringer og økonomisk verdiskaping skal være bærekraftig og ivareta hensynet til etikk, miljø, sosiale forhold samt arbeidstaker- og menneskerettigheter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal kjennetegnes av høy etisk standard, god eierstyring og selskapsledelse.

Styret har vedtatt etikkregler for konsernet, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. I tillegg gjennomføres årlig en etikkuke med fokus på aktuelle områder hvor ansatte deltar i diskusjoner rundt utvalgte tema. Dette skal bidra til at bevisstgjøring av konsernets verdigrunnlag og at etiske retningslinjer blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert varslingsrutiner dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade selskapets omdømme eller finansielle situasjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil, samt regulatoriske krav. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et langsiktig mål for ren kjernekapital på myndighetskrav + 1,0 prosentpoeng². Styret vurderer kapitaldekningen å være tilfredsstillende.

² Myndighetskrav per 31.12.2021 var 12,7%. Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,7% vil kravet til ren kjernekapital øke til 15,7% med fullt påskrudd kapitalbuffer. Merk at kapitaldekningen per 31.12.2021 ikke p.t. er ferdigberegnet. 17,9% var ren kjernekapitaldekning per 30.09.2021.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se note 5 i årsrapporten. For en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til konsernets Pilar 3-rapportering som er publisert på bankens nettside.

Utbytte

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, resultatutvikling og eksterne rammevilkår. Styret legger til grunn at minst 50 prosent av konsernets resultat etter skatt utbetales som kontantutbytte. Årsoverskuddet blir fordelt mellom egenkapitalbevisene og sparebankens fond i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Konsernets investor- og utbyttepolitikk er tilgjengelig på bankens nettside.

Tilbakekjøp av aksjer

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har per 31.12.2021 tillatelse fra Finanstilsynet til å erverve og ta pant i egne egenkapitalbevis for samlet pålydende inntil 50 mill. kr. Tillatelsen er gyldig frem til neste representantskapsmøte senest 30.04.2022, eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til konsernets soliditet tilbakekaller tillatelsen.

Kapitalforhøyelser

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31.12.2021 foreligger det ingen styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 4 Likebehandling av egenkapitalbevisere og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Styret og ledelsen legger vekt på at alle egenkapitalbeviserne skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 5 Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker RING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 6 Generalforsamling (Representantskapet)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jfr. finansforetaksloven kapittel 8 om hvilke organer en sparebank skal ha. SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser om finansforetaks organer.

Representantskapet er konsernets øverste organ. Representantskapet skal se til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak. Etter lovgivingen legges det vekt på at de valgte medlemmer skal sammen avspeile sparebankens kundestruktur, andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. Egenkapitalbevisene og innskyterne har ni representanter hver, mens ansatte har seks representanter.

Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser, samt velge medlemmene til bank-konsernets styre og valgkomité.

Ordinært representantskapsmøte skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av mars måned hvert år. Styret kan velge å gjennomføre representantskapsmøtet som fysisk eller elektronisk møte. Innkalling og saksdokumenter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens nettside senest 21 dager før møtet avholdes. Ved forfall innkalles varamedlemmer. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller med rådgiver. På representantskapsmøtet deltar styreleder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar adm. banksjef og banksjef økonomi/finans. Øvrige medlemmer av konsernledelsen kan stille. Det er kun medlemmer av representantskapet som har stemmerett og generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Protokoll fra møtene i representantskapet er tilgjengelig på bankens nettside.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på bankens nettside.

Egenkapitalbeviserienes valgmøte

Det avholdes årlig ett valgmøte for egenkapitalbeviserierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om selskapets finansielle stilling. Egenkapitalbeviserierne innkalles til valgmøte senest 14 dager før valgmøtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til representanter til representantskapet samt andre relevante sakspapirer. Hver egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Den som har stemmerett er valgbar. Alle egenkapitalbevisiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Avvik fra anbefalingen: SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styrende organer. Avvikene vurderes ikke å ha noen reell forskjell fra anbefalingen.

Pkt. 7 Valgkomiteer

I samsvar med SpareBank 1 sine vedtekter er det etablert en valgkomité for innskyterne og en valgkomite for egenkapitalbeviserierne. I tillegg har de ansatte et valgstyre for sine representanter.

Valgkomite for representantskapet

Representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fem medlemmer, hvor det minst er en representant fra henholdsvis egenkapitalbeviserierne, innskyterne og de ansatte, samt ett

uavhengig medlem av interessegruppene som ikke er medlem av representantskapet. Det er ikke adgang for styrets medlemmer eller ledende ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland å være medlem av valgkomiteen. Komiteen ledes av representantskapets leder. Valget gjelder for to år om gangen.

Valgkomiteen avgir begrunnet innstilling representantskapet for valg av styrets leder og medlemmer, samt medlemmer av valgkomiteen. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatens bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen tilstreber å gjennomføre individuelle samtaler med styrets medlemmer i denne forbindelse. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for selskapets tillitsvalgte.

Valgkomiteen skal forberede innskytternes valg av representantskapsmedlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest to uker før innskytervalget skal gjennomføres.

Informasjon om valgkomiteen finnes på bankens nettside.

Valgkomite egenkapitalbeviserierne

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeviserienes valg av medlemmer og varamedlem til representantskapet, samt leder og medlemmer til valgkomiteen. Valgene gjennomføres på egenkapitalbeviserienes valgmøter.

Valgstyre for ansattes valg

Valg av ansatte som medlemmer av representantskapet foretas av og blant de ansatte i selskapet i henhold til egen instruks.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret velges av representantskapet for inntil to år av gangen. Styret består av syv medlemmer, hvorav to er ansatte representanter. Styret skal være sammensatt slik at de ivaretar bankens behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ved valg av styrets medlemmer foretas en egnethetsvurdering som blant annet tar hensyn til behovet for både kontinuitet og uavhengighet. De valgte styremedlemmene skal til sammen oppfylle alle nødvendige lovpålagte kompetansekrav. Begge kjønn skal være representert ved minst 40 prosent i styret.

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har noen ansattes- eller oppdragsforhold til selskapet utover sine verv som tillitsvalgte. De enkelte styremedlemmenes bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på selskapets nettsider.

Ingen i konsernledelsen er medlem av styret.

Styret har minimum 9 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten. *Avvik fra anbefalingen:* Et styremedlem er ansatt som adm. direktør i en av bankens største kunder. Styremedlemmets uavhengighet er vurdert av valgkomiteen. Utover dette har selskapet ingen avvik fra anbefalingen

Pkt. 9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver reguleres av en egen styreinstruks vedtatt av representantskapet og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Instruksen regulerer blant annet styrets ansvar og plikter, saks-behandling og hvilke saker som skal styrebehandles, samt regler for innkalling og møtebehandling. Instruksen angir også retningslinjer for behandling av avtaler med nærstående parter.

Styret leder konsernets virksomhet i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og vedtak fattet i representantskapet. Styret er ansvarlig for at midler konsernet rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte, samt å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret konsernets strategi, budsjett og markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter adm. banksjef. Styret har også fastsatt styringsinstruks for adm. banksjef.

Styremedlemmer tar ikke del i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for vedkommende selv eller noen av sine nærstående. Styrets nestleder leder diskusjonen dersom styreleder erklærer seg inhabil. Se for øvrig punkt 4 hvor interessekonflikter og inhabilitet omtales nærmere.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar årlig en egenevaluering av sitt virke med henblikk på arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Styret har opprettet tre faste styreutvalg som består av medlemmer av styret, som er nærmere beskrevet nedenfor. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for utvalgene.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland angir

at styremedlemmer og adm. banksjef ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at vedkommende må anses for å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av konsernets etiske retningslinjer. Den enkelte plikter selv å påse at han ikke er inhabil ved behandlingen av en sak.

Styreinstruksen angir videre at styremedlemmer på eget initiativ skal opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitets-spørsmål protokolleres.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget består av tre medlemmer, inkludert en ansattrepresentant fra konsernets styre, som møtes minimum to ganger årlig. Utvalget skal forberede styrets behandling av blant konsernets godtgjørelsesordning og forberede behandling av adm. banksjefs kontrakt og vilkår for årlig behandling av et samlet styret.

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetakslovens § 15-4 (2)

Risikoutvalget

Risikoutvalget består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets styring og kontroll av konsernets samlede risiko, samt jevnlig vurdere om konsernets styring- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Utvalget skal videre overvåke systemene for internkontroll, herunder konsernets interne revisjon.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4).

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalg består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Utvalgets sammensetning oppfyller anbefalingens krav til uavhengighet og kompetanse. Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor som kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver er regulert i finansforetakslovens § 8-18 – 8-20

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 10 Risikostyring og internkontroll

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fokus på risikostyring og internkontroll, og at det er en integrert del av styrets arbeid. God risiko- og kapitalstyring er sentralt i konsernets langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål

Bankkonsernets pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring og er tilgjengelig på bankens nettsider.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil og ha så høy kvalitet i risikooppfølgingen at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Selskapets risikoprofil er fastsatt gjennom styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom styrefastsatte rammer.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til konsernets ledelse og styret. Overordnet risiko-overvåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er uavhengig av forretningsenhetene.

Internkontroll finansiell rapportering

Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og konsernets regnskapsprinsipper. Banksjef økonomi og finans rapporterer direkte til adm. banksjef.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av selskapets delårsregnskap i tillegg til full revisjon av selskapets årsregnskap.

Internrevisjonen

Internrevisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessene er målrettede, effektive og fungerer som forutsatt. Det er PwC som står for leveransen av internrevisortjenester til konsernet, og omfatter morbanken og datterselskaper underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonen rapporterer halvårlig til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 11 Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer mottar en årlig kompensasjon fastsatt av representantskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styre-medlemmene. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for selskapet utover styrevervet eller verv avledet av dette.

Nærmere informasjon om kompensasjon for styret fremgår av note til årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til adm. banksjef foretas av styret. Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget skal forberede alle saker om godtgjørelsesordninger som skal avgjøres av styret.

Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av note til årsregnskapet.

Styrets erklæring om lederlønn er eget saksdokument til representantskapet.

Det er ingen aksjeverdbasert godtgjørelse i konsernet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 13 Informasjon og kommunikasjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet.

Informasjon til markedet formidles gjennom investor-presentasjoner, hjemmesider på internett, presse-meldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor investorer, långivere og andre samarbeidspartnere.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 14 Selskapsovertakelse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og det må gis tillatelse fra Finanstilsynet for eierandel over 10 prosent av eierandelskapitalen.

Oversikt over de største egenkapitalbevisiere i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fremkommer av årsregnskap og kvartalsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Lovpålagt eierbegrensning

Pkt. 15 Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter

anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra styret. Revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon konsernet gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet. I tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon.

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og styret. Revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i selskapets interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, samt eventuelle forbedringsforslag.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Egenkapitalbevis

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde ved utgangen av 2021 en egenkapitalbeviskapital på 1.565,0 mill. kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis hvert pålydende 100 kroner. Banken hadde ingen egenbeholdning av egenkapitalbevis.

Egenkapitalbeviserne kapital per 31. desember 2021 består i tillegg til egenkapitalbeviskapitalen av utjevningsfondet på 1.580 millioner kroner og overkursfondet på 492 millioner kroner. Kapital tilhørende egenkapitalbeviserne utgjorde samlet 3.637 millioner kroner (morbank) samt avsatt utbytte på 254 millioner kroner.

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på Bankens samlede egenkapital. Banken vil skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Det legges vekt på at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Banken skal til enhver tid ha en egenkapital som er tilpasset finansielle mål, vekststrategi og ønsket risikoprofil, og som kan danne grunnlag for økende inntjening over tid.

Årsoverskuddet blir fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av morbankens egenkapital.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som målsetting at minst halyparten av eierkapitalens andel av overskuddet i konsernet utbetales som kontantutbytte. Ved fastsettelsen av utbytte vil det bli tatt hensyn til konsernets og morbankens resultatutvikling, markedssituasjonen, stabilitet i utbytte samt behov for ren kjernekapital.

Overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper og felleskontrollert virksomhet.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Årsoverskudd til disponering for 2021 fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 8,5 millioner kroner. Samlet beløp til disponering utgjør 436 millioner kroner.

Investorpolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom investorpresentasjoner, bankens hjemmesider, børsmeldinger, pressemeldinger og regnskapsrapporter.

Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor eiere, långivere og andre samarbeidspartnere. Det avholdes kvartalsvise webinarer som er åpne for alle og som også deles på bankens hjemmesider. Banken vil likebehandle sine eiere og vil ikke gi noen egenkapitalbevisiere urimelige fordeler på andre eieres eller bankens bekostning.

Banken har som mål at det skal være god likviditet i egenkapitalbevisene og god spredning blant eiere som representerer sparebankstiftelsene, kunder, regionens investorer samt øvrige investorer. Banken vil bidra til tiltak som fremmer dette målet.

Informasjonsadresser

SpareBank 1 Ringerike Hadeland distribuerer informasjon til markedet via bankens hjemmeside på www.rhbank.no (Investor Relations) og via Newsweb (www.newsweb.no)

Finansiell kalender for 2022

Representantskapsmøte:	28.03.2021
Ex utbytte dato:	29.03.2021
1. kvartal:	11.05.2022
2. kvartal:	15.08.2022
3. kvartal:	31.10.2022

Foreløpige årsregnskapstall for 2022 blir offentliggjort i februar 2023.

Utbetalingsdato for utbytte er satt til 6. april 2022.

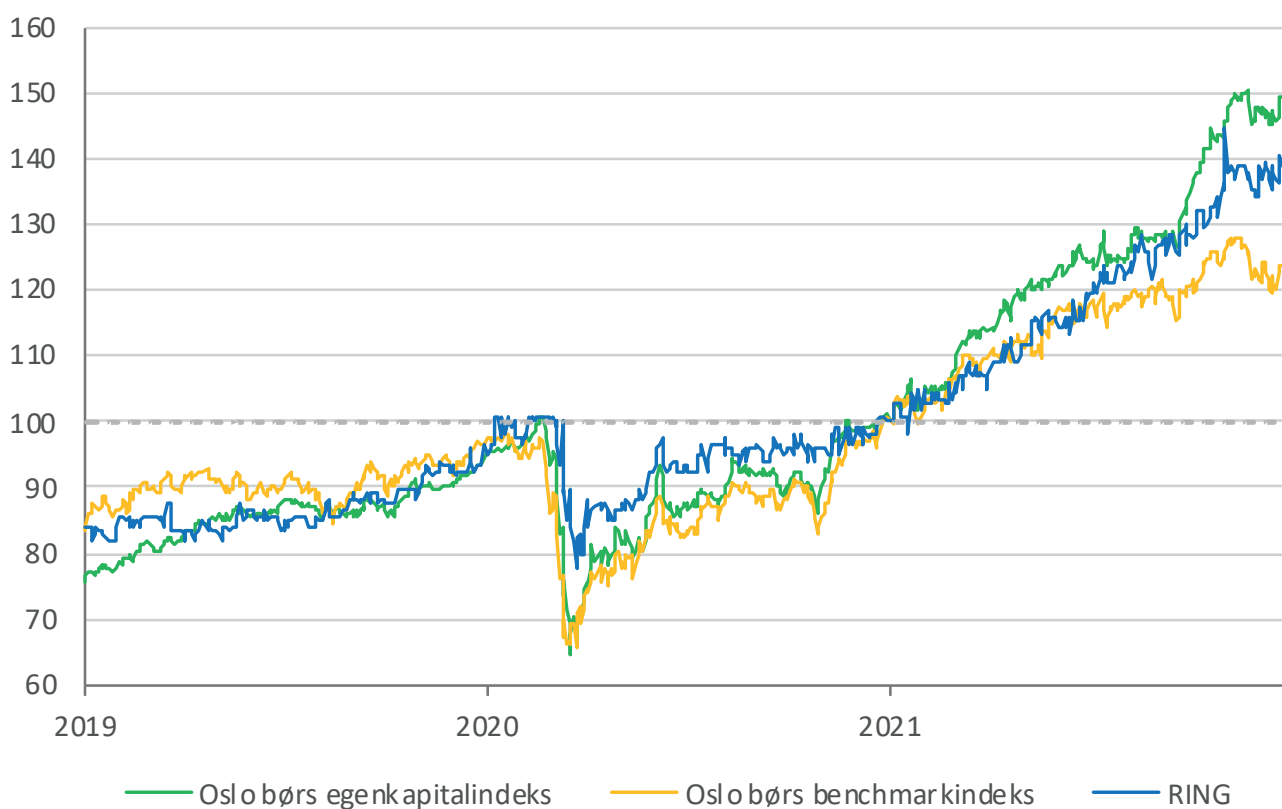
Skjermingsfradrag

For å hindre dobbeltbeskatning av Banken og eierne gjelder regler om Fradrag for Skjerming (Skattelovens § 10-12, erstattet tidligere regler om RISK-fradrag). Skjermingen beregnes for det enkelte egenkapitalbevis, og settes til egenkapitalbevisets skjermingsgrunnlag multiplisert med en skjermingsrente. Skjermingsgrunnlaget settes til egenkapitalbevisets inngangsverdi. Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift. Skjermingen tilordnes eier av egenkapitalbeviset per 31. desember i inntektsåret.

Markedsutvikling for bankens egenkapitalbevis 2021

Markedskursen for SpareBank 1 Ringerike Hadelands egenkapitalbevis (RING) var ved utgangen av 2021 på 330 kroner per bevis. Per 31. desember 2020 var kursen 238 kroner. Kursstigningen i 2021 var således 39 prosent.

Relativ aksjekursutvikling. Indeks (31.12.20 = 100)

Bankens tillitsvalgte 2021

Representantskapet

Innskytervalgt

Medlemmer

Mette Sønsteby
Steinar Aasnæss (nestleder)
Lise Kihle Gravermoen (repr. samf. funksjon)
Harald Myhre
Cecilie Laeskogen
Ann Kristin Bakke
Kari-Anne Jønnes (leder)
Kjetil Gulbrandsen
Roy S. Torheim

Varamedlemmer

John Vestengen
Jane Dahl Sogn (repr. samf. funksjon)
Richard Hals Gylseth

Egenkapitalbeviseiervalgt

Medlemmer

Frederik W. Skarstein
Ellen Grønlund
Tor Eid
Helge A. Hagelsteen Vik
Ole Western
Tore Berg
Kjell Eddie Wang
Lars Torgeir Dahl
Torgeir Brørby

Varamedlemmer

Guro Cathrine Thoresen
Mona Andersen
Thorstein Kvale

Ansattevalgt

Medlemmer

Randi Irene Roa
Liv Grinna
Heidi Brusveen
Espen Gundersen
Hanne Dahl Molden
Katrine Mathiesen

Varamedlemmer

Emil Lundberg
Dawan Jamal Ramadan

Styret og valgkomiteer

Styret

Medlemmer

Olav Fjell (leder)
Wenche Ravlo (nestleder)
Jane K. Gravbråten
Svein Oftedal
Hans Anton Stubberud
Liv Bente Kildal (ansatt)
Gunnar Bergan (ansatt)

Valgkomite Representantskapet

Medlemmer

Kari-Anne Jønnes (leder)
Peer Veiby
Ann Kristin Bakke
Tor Eid
Randi Irene Roa (ansatt)

Valgkomite Egenkapitalbevisiere

Medlemmer

Lars Torgeir Dahl (leder)
Helge A. Hagelsteen Vik
Kjell Eddie Wang

